55 *Lit*...
d wszego złego, W...
... wszelkie...
...ánie
...gręch
...s Pan...
...niem ſkrzydeł ſwoich
Mo...
I ...E ktorego O...
...oim roz...

tanarios alendos esse vberius; Mercurialis ad hanc diuersitatem tollendam d[illegible] plex scribit esse quartanæ principium, aliud breue, quod primis paroxismis ter[illegible] minatur, aliud, quod concluditur terminis cruditatis, & coctionis, & longissim[illegible] esse solet addens Auicennam, si primo modo accipiatur principium, recte im[illegible] perare victum tenuem ab initio quartanæ, sed si secundo modo, valde melius sentire Gal. & alios, dum in hoc principio dicunt minime expedire victum tenuem; veruntamen huic responso acquiescere minime possum, quoniam quartana febris legitime, & exquisita longissima esse solet 1. epid. com. 3. t. 4. quod si quis dixerit Hipp. in lib. de carnibus ad finem memoriæ traditũ reliquisse, quartanam febrem duabus hebdomadis iudicari, & 2. aph. 25. æstiuas quartanas breues nuncupare, concedam & ego quamlibenter, sed cum rarissime hoc eueniat in ea, de qua sermo, & vnicuique vel ruditer in arte versato abunde constet in morbo, qui cito sua tempora permeat, nulla ratione conuenire victum liberalẽ, sed omnino parcum, nunquam putauerim ad hoc ipsum solum in eo præcepto tradendo respexisse Auiccenam. Accedit, quod Auic. nõ loquitur de huiusmodi quartanis quę paucis terminantur paroxismis, vt clare ex eo colligitur, quod subiungit, post tres septimanas pleniori cibo nutriendos esse quartanarios, ita vt expresse velit in quartana de qua sermo, a principio tenui omnino victu esse vtendum, non pleno, & copioso, vt habet Gal. Quamobrẽ dicatur potius, si nos propriam rationem, & indicationes spectemus, quæ a temporibus morborum accipiuntur, ita esse agendum, vt consulit Gal. ipse, verum si ad aliquod aliud,

C quod coniunctum sit, respiciamus, quodque propriam quandam habeat indicationem, quæ priorem ex morbo desumptam obscuret, profecto debemus rationem, si non vndique aliqua saltem ex parte immutare; fere enim semper a principio quartanæ, veluti cuiuscunque affectus melancholici prima vocata regio plurimis scatere solet crudioribus excrementis ex mala concoctione ventriculi, qui in illis frigidus est; vnde inter initia cogi videtur medicus tenuem victum præscribere, vt interim coquantur, ac debellentur cruditates, a quibus ventriculus leuatus rectius proprio fungitur offitio, qua re præstita, possumus victus rationem instituere prout tẽpus, & natura morbi postulare videtur. Ex quibus clare cernitur, quomodo victus ratio, & plena, vt ait Galen. & tenuis, vt habet Auicen. in quarta[illegible] Vbi enim curans medicus co-

D gnouerit multas la[illegible] vndique debeant, antequam morbum adaugea[illegible] que præscribatur, quo maiori ex parte deuictas [illegible] assequetur; postea vero vsque ad consistentiá m[illegible] t viros in illud vsq; tempus ferendo oneri suffic[illegible] lutum quæsitũ, mox (cũ paucis Chyrurgicum fo[illegible] maceuticum ventum est in quo primum multis c[illegible] ous probatum fuit, quartanam a principio lenite[illegible] pit 1. ad Glauc. & male agere medicos illos rec[illegible] ibus insequentes, contra Gal.

mentem

tanarios alendos esse vberius; Mercurialis ad hanc diuersitatem tollendam duplex scribit esse quartanæ principium, aliud breue, quod primis paroxismis terminatur, aliud, quod concluditur terminis cruditatis, & coctionis, & longissimum esse solet addens Auicennam, si primo modo accipiatur principium, recte imperare victum tenuem ab initio quartanæ, sed si secundo modo, valde melius sentire Gal. & alios, dum in hoc principio dicunt minime expedire victum tenuem; veruntamen huic responso acquiescere minime possum, quoniam quartana febris legitime, & exquisita longissima esse solet 1. epid. com. 3. t. 4. quod si quis dixerit Hipp. in lib. de carnibus ad finem memoriæ traditũ reliquisse, quartanam febrem duabus hebdomadis iudicari, & 2. aph. 25. æstiuas quartanas breues nuncupare, concedam & ego quamlibenter, sed cum rarissime hoc eueniat in ea, de qua sermo, & vnicuique vel ruditer in arte versato abunde constet in morbo, qui cito sua tempora permeat, nulla ratione conuenire victum liberalẽ, sed omnino parcum, nunquam putauerim ad hoc ipsum solum in eo præcepto tradendo respexisse Auiccenam. Accedit, quod Auic. nõ loquitur de huiusmodi quartanis quę paucis terminantur paroxismis, vt clare ex eo colligitur, quod subiungit, post tres septimanas pleniori cibo nutriendos esse quartanarios, ita vt expresse velit in quartana de qua sermo, a principio tenui omnino victu esse vtendum, non pleno, & copioso, vt habet Gal. Quamobrẽ dicatur potius, si nos propriam rationem, & indicationes spectemus, quæ a temporibus morborum accipiuntur, ita esse agendum, vt consulit Gal. ipse, verum si ad aliquod aliud,

C quod coniunctum sit, respiciamus, quodque propriam quandam habeat indicationem, quæ priorem ex morbo desumptam obscuret, profecto debemus rationem, si non vndique aliqua saltem ex parte immutare; fere enim semper a principio quartanæ, veluti cuiuscunque affectus melancholici prima vocata regio plurimis scatere solet crudioribus excrementis ex mala concoctione ventriculi, qui in illis frigidus est; vnde inter initia cogi videtur medicus tenuem victum præscribere, vt interim coquantur, ac debellentur cruditates, a quibus ventriculus leuatus rectius proprio fungitur offitio, qua re præstita, possumus victus rationem instituere prout tẽpus, & natura morbi postulare videtur. Ex quibus clare cernitur, quomodo victus ratio, & plena, vt ait Galen. & tenuis, vt habet Auicen. in quartana ab initio administrari possit. Vbi enim curans medicus co-

D gnouerit multas latitare cruditates, quæ absumi vndique debeant, antequam morbum adaugeant, tunc ab eo cibus tenuis eo vsque præscribatur, quo maiori ex parte deuictas a calore, & consumptas ieiunio assequetur; postea vero vsque ad consistentiã morbi pleniorem cibũ imperet, vt viros in illud vsq; tempus ferendo oneri sufficere valeant. Post huiusmodi solutum quæsitũ, mox (cũ paucis Chyrurgicum fontem absoluerimus) ad Pharmaceuticum ventum est in quo primum multis cum rationibus, tum auctoritatibus probatum fuit, quartanam a principio leniter esse tractandam, vt Gal. præcipit 1. ad Glauc. & male agere medicos illos recentiores, qui nonnullas è veteribus insequentes, contra Gal.

mentem

Nomine

WIELORAKA

WIELORAKA

Y Naywyżſzych oraz

KORONA

Albo

KONKLUZYA

Przy Pierwſzey

B. IANA FRANCISZKA

REGIS S. I.

Inauguracyi.

Pod naypierwſzą Beatifikacyi iego ſolenizacyą, na dziewietnastą Niedziele po Swiątkach, a iedenaſty dzień Pazdzierniká przypadaiącą; pod czas ſolenney iego, w Wigilią tegoż Swietá, miedzy Swietych Páńskich Introdukcyi;

W ſtołecznym Korony Polskiey Mieśćie Krakowskim.
W Kośćiele SS. PIOTRA Y PAWŁA *Collegii Societatis* JESU.
Pierwſzym Káznodzieyskim Panegirykiem
Oraz krotkim całego Swietego żyćia zamknięćiem.
Przez. X. IANA Gzowskiego teyże Societatis

WYWIEDZIONA

Roku

Po pierwſzym ná Swiat weśćiu KROLA Krolow w Skroconym Słowie zamknionego

1716.

W Sandomierzu w drukárni *Collgij Societatis IESU.* z dozwoleniem Zwierzchności Duchowney.

ILLUSTRISSIMO ET EXCELLENTISSIMO

DOMINO D. STANISLAO in Ledochow LEDOCHOWSKI

SUCCAMERARIO CREMENECENSI; CAPITANEO BOCHNENSI; GENERALI nuper, Confæderatæ Reipublicæ Polonæ mox Generalium Pacificationis Comitiorum MARESCHALCO; Domino & Mecænati Amplissimo.

N*Ovus, citra Boleslai temerarium nefas, Audax, in* STANISLAI *dignitatem, publicarum etiam laudum & panegyrum contemptricem, virtutisque honoratæ reverentiam fuerim; si Regali quidem, quia* Neo-Beati REGIS *recentem gloriam claudente, unô tamen penè foliô, tantam famæ, Nominis, meritorumque Tuorum majestatem, id est prætervectæ antiquitatis panegyres, laudandæ posteritatis elogia, complecti velim,* Illustrissime Domine. *Sæpenumero enim non minùs inacuta styli, non bene ad ingentium virorum laudes expoliti acies, quàm gladiorum Tyrannis lædit. Graviter, ipsâ orationis levitate, delinquitur, ubi magnorũ operum pondus elogii superat gravitatẽ: pungit quantumvis ingeniosum acumen, quod cum dignitatis detrimento cum uerecundantis honoris martyrio, insigne perstringit Nomen. At verò Tuo ipsius* Mecænas Illustrissime *edicto,* non decet plus ultra servire timori; *non decet candorem hujus, ad poste-*

Verba Illustrissimi in edicto suo olim (ut vocant) universali contenta

ritatis

ritatis duntaxat exemplum laudatricis paginæ, pallescere; probas nimirum amplissimè illius effati veritatem, literas amant qui digna literis gerunt. *Applaude proinde timori tuo audacia; immensum orationis argumentum à Ledochoviani Nominis sortita es magnitudine; quod unum si paginæ inserueris, messem elogiorum leget exspectatio. An enim indignum quispiam iniquus Pretiosissimi Viri æstimator, encomium dixerit, quod Te loquetur? exiguam panegyrim; quæ Te claudet? humilem stylum, qui gloriæ Tuæ attinget culmen? brevem orationem, quæ se ad Te usque extendet? Illorum Pars, aut (si exiguitate vocis peccat facundia) compendium es*, Illustrissime Mecænas: *quos si laudator Tullius reticuerit, nihil; si protulerit, nimium ad laudem dixit. Audio Principum Elogiasten, & Elogiastarum Principem, Tuis cultoribus occinentem, quo alacriores de Te spes enutriat extollendo. Eadem ille eloquentiæ facilitate, quam in Principis sui encomiis expertus est animat devotam laudibus Tuis svadam; iterumque suæ sententiæ veritatem in Te probat, nobis etiam assentientibus*: Quod facile elogii genus sit; dum qui laudatur se ipso panegyrim facit &c: *Illud ego addiderī, quod temporum approbatione verius esse testabitur Polonia: æquavit Plinium in Trajani Pacatum in Theodosij, Claudianum in Stiliconis laudibus desudantem; quisquis protulit* LEDOCHOVIUM. *Unus ille hic omnia, Constantinus; qualem sæculi Regniq; inconstantis vicissitudines, qualem infractus auro ferroque animus, qualem denique Regum orbisque esse docuit approbatio. Mentium onus à gemente suis sub encomiis eloquentiâ, Augustus Imperator audiit. Levavit onera panegyrum* LEDOCHOVIUS *se ipso laudatissimus. Quia verò non Tibi tantùm Honor es Mecænatum Illustrissime: etiam Sacrorum* BEATI JOANNIS *elogiorum, Elogium; adornatæ suis titulis panegyri, Panegyris; Præcursori* JOANNI *imo REGI, Anteambulo & Mareschalcus; dicam,* multiplicis hujus Coronæ *Apex & Corona esto. Hauriunt videlicet, illa à fronte decus diademata, quam ornant, nunquamque pulchriora sunt, quàm dum* Gemma *est, quem ambiunt. Multum proinde æstimationi suæ, (quanqam minus pro sua tenuitate,) pollicetur sacer* BEATO JOANNI *labor: qui à prima statim fronte, Lectori oculo Te offeret. Teretur universi manibus, lustrabitur oculis, evolvetur memoriâ, linguis recitabitur liber; qui notum orbi, amicum Patriæ, charum superis: continebit Nomen primæque faciei intuitu, invitabit pupillæ curiositatem, delicium animi trahet, corrapiet. Satis ad gloriam, plurimum ad superbiam habebit pa*

P. Labbe.

gina-

gina si LEDOCHOVIO *dedicata narrabitur: scilicet metientur singuli, Patrono tanto, Patre scilicet Patriæ volumen; immensitate Mecænatis operum, opus. Evolvet hic; lætus gloriæ Tuæ exageratione, gestorum admiratione defixus, literatus orbis, ea omnia: quæ in Te amat; solamque; incusabit orationis parcitatem: et dum Te encomiis; se gaudiis, Beatum Regē honore, cumulabit. Et profectò sacram hanc B: REGIS panegyrim in* Tua *quoq; elogia consecrari prorsus decuit Mecænatum Amplissime: qui Regii plane animi, Regiarum virtutum, & Regibus & Regnis communis es elogiorum materia; adeò ut unus, omnium, nec intra Poloniam tantum, ore etiam publico, unâ omnium voce etiam liberâ, dilauderis. Certè* multiplex hæc et summorum etiam Corona, B: Joannis Regis; *qui plurimos summosq; in se sancto fœdere concluserat, Generalis planè Beatus; Tibi apprimè congruit; quem non Illustrissimus duntaxat Palatinatus Volynensis Principem Nobilitatis adorat; sed tota etiam Polonia, nunc pro* Tribunali, *nunc in acie; nunc in Comitiis, Mareschalcum seu Præcursorem ac Præducem, adoravit, ubique Generalem; quem & tot merita non uno dignum reddunt diademate; & ipsum Insigne* * *Illustrissimum inauguravit ad multiplicem planè coronam. Neque vero à fastis, à sæculis celebrata Antecessorum* Tuorum *merita, producet hæc pagina: non eò quod aut pauci, aut non dignissimi laude sint, sed quod plurimi; et, quàm egestas styli patiatur, digniores. Nescit Poloniæ honorem & Regni dignitatem quisquis ignorat LEDOCHOVIOS eorumve Alti Sangvinis nexum; ubi vel ipsa Illustrissimorum Wielohorsciorum Domus, non uni Florentiæ, sed florentissimo etiam Galliarum Regno, suo Avito decore pæne par, pæne tot* Pares Franciæ *exhibet, quod Wielohorscios: quare excutiat ille Lechiæ Annales, librum sine vobis, historias sinè Nominis vestri commendatione, non reperiet. Cæterum* Tua *Illustrissime Domine panegyris, emendicatâ hac a voluminibus aut ab Atavis non indiget laude non vendicat à tumulo immortalem Prædecessorum famam; cùm geminatô prodigiô, penes STANISLAUM rediviam habeat. Illi à Domo gloriam petant; qui non sunt orbis gloria: illi* Stantes in curibus Æmilianos jactent; *quibus, solus, ab Honoriis descendisse, honor est: ostentent pictos avorum vultus, qui non Spirant etiam: venerentur fumosas imagines: qui ipsi non sunt Numina: nitantur debilibus quandoque ceris Dædali, quos laudatrices pennæ non evehunt. quærant in favilla scintillam gloriæ; quos probata publico sole commendatio, Illustrissimos, pares aut vicinos non fecit Serenissimis. Suo splendore superbit adamas,*

* Avitum Jllmi Insigne, Patrio Roxolano idiomate *Fama* nuncupatū, derivatum à Magno ad Joannē Zemiskam Imperatorem Orientis Legato, Ducis Russiæ Vlodimiri Consangvineo; qui primus in suam Patriam Christi fidem intulit annoD. 971. dictus Vulgò *Conversor*, (quod nomen etiam stemmati adhæsit) id est Apostolus; ut inter alia plura de eodem refert Baronius, tomo I. annal, in vita Joannis Zemiscæ & Paprocki in Imo opere. De eodem P. Venceslaus Potocki Pincerna Crac: in descriptione stemmat. Pol: ità Patriâ musâ cōcludit: Czemusz Ruś swego ziomka dla wieczny pamięci; Jako my chociasz czechem był woycieh nie swięci. Jnsigne prædictum Jllmi, sunt 2. Circuli aurei sive Coronæ; intra quas terna Crux; super eminet super galeā ac Coronam manus armata strictâ frameâ. Ita duæ veluti sunt Jllmo intra ipsa Insignia Coronæ; *manet ultima Cœlo.*

 non

non quem à parente glebâ trahit: illustrat cunas Phœbus; non ab illis derivat dotalem flammam: fundamentis celsæ insistunt domûs; sed suâ se attollunt superficie: fluminum mos est non Oceani, à fontibus originem & alvei ubertatem deducere: quinimo & fluvios videas; qui pariunt etiam opes; quas promanante à fontibus hæreditate non hauserunt. Mecænas Atavis *planè* Regibus editus *es; sed ipse Corona es Antecessorum. Quanquam plurimum Proavis Tuis debes; quia Te ipsum: illi verò Tibi hoc etiam; quòd sequendo illos, præcesseris: laudant se in Te Nepote Avi; æstimant meritorum suorum pretium; quibus tantus dignitatum Hæres contigit: hoc unum dolere possent; quod honori suo in Te, non supervivant. Vivitis tamen generosi Manes, vivitis, in Stanislao; tamdiu superstites, quãdiu illius memoria; illius verò memoria tamdiu, quamdiu fama; fama tãdiu, quãdiu duratura æternitas. Non Antecessoribus igitur Tuis, non Majoribus; sed Te Maximo implemus faciem; & restabit adhuc quod Bibliothecas arctet. Maturam florentis juventæ adolescentiam antiquioribus fastis non eripio; quorum æternaturus character simul Nomen Tuum; simul exempla studiosæ probitatis, Leopoliensibus Athenis consignavit: ut quotquot literas ibi nosse incipient, Te, cum primis rudimentis addiscant: quot consumabunt scientiam; inde profectum metiantur ingenij; quantum de* Ledochowio, aut Ledochovii *de pietate, didicerint. Ab arena Palladis, ad Bellonæ theatrum declinaret Orator; si emeritæ virtutis honor, juvenili plausu indigeret. Igitur non orientē ætatis Illustrissimæ solem, adorat Tullius; in meridie meritorum feriari aliquantum juverit: Tuam interī fidem; Tuam felicitatem appello Volynia, Terra heroum genitrix, Gemma Russiæ, solum supra ubertatem Lechicam fertile; quod tantum virum genueris: da grande, (nisi enim maximum dare potes)* LEDOCHOVII *operum testimonium qualem in Palatinatu Civem, in Comitiis Mareschalcum, in Muneris Principe exercitio videris Succamerarium? Ultra delicias auris rapitur; quoties terræ illius Nobilitatem, de Te, & Te unum uno ore audit. Ubi consulendum erat,* Tu *Consus; ubi emendanda morum licentia,* Tu *Cato; ubi legum fovendus rigor,* Tu *Solon; ubi standum pro Religione,* Tu *Numa? ubi pro Iustitia statuendum,* Tu *Iustinianus Tu omnia; plus quam dici posit, dicam,* Tu LEDOCHOVIUS: *pro Tribunali Aristides, vel extra Græciam in acie Hercules vel citra Clavam; in meritis Sobiescius, vel citra thronum; in consiliis comitiisve, Senator etiam ante Purpuram, à Te toties contemptam semper promeritam; imò Senatorum Mareschalcus sive Præcursor;*

in

in cujus videlicet sententiam, omnes etiam illi faciles eant. Primum congregatæ Nobilitatis in Comitiis votum erat; ut Tu *aliquid diceres; nulli sua vox placuit, nisi* Tuo *judicio approbata* T*uo laudata arbitrio. Verbum protuleras? jam idem loquuntur omnes idem amant; idem saluberrimum putant, propè in verba unius, integer Cætus jurat. Quod Latio* Tullius, *idem Volyniæ es virorum Meritissimè,* Pendet ab uno terra viro, *tamdiu secura; quamdiu, ceu fortissimo littori navis, Tibi affixa. Et certè sorti suæ injurius sit, necesse est, qui non idem Tecum sentiat. Nunquam enim pro domo, sed pro patria; nunquam pro Te, sed pro omnibus loqueris; quasi illa tantùm felicitas Tibi videatur Tua, quæ communis est universis.*

Sed causam meritis Tuis ad Tribunal Regni, elogii nostri Reus, dicimus, Te etiam Mareschalcô, modo pro ea æquitate decernas, quâ in eo munere eminuisti, decidendam. Expende ad bilancem Iustitiæ pondus Tuum; *& aureum in* Te *Iudicem æstimari scias; imò quandoque & ferreum, ubi res gladium vindicem postulaverat.* T*antundem enim sæpenumero in statera* T*hemidis ferrum, atque aurum valet; cum suam mercedem demerita exposcunt. Istud* T*ribunali* T*uo in tota Polonia, fecisti judicium; quòd lex Areopagi, regula Iustitiæ esse possit: etsi forum illud Regno non erexisset Zamoyscius;* Tu *primus fundasse videreris. Gratiam habuerunt etiam rei, quòd ad emendum culpæ patrocinium, nummis parcere, severè prorsus vetarentur; viderentque non suo peculio sed noxæ diem dici, plecti crimina non crumenas. Non ibi auro solitum pondus inerat; quô Iudicem sua pro parte inclinaret, æquitatem opprimeret; illud duntaxat è pretioso colore retinuit; quod posset pallescere. Saturni sæculum venisse mirareris; ubi divitiæ quoque à contemptore Iudice calcabantur; &* auri sacra fames, *nihil in viscera juris habuit. O quoties suis pro monilibus, quib9 libertatem sibi emi posse sperabat nefas; tulit cōpedes; Impleverunt ergastula, enutritæ in palatiis noxæ; tinxerunt forum, sangvinis superbiâ audaciores nefarii; timuit à ferro obryzum. Interdum veluti ad Galbæ nascentis regiam, ad Iustitiæ valvas fortunam plorantem obsèrvasses; quòd in conclave æquitatis non admitteretur; nec posset nummis pensare causas, aurô decreta scribere, gemmis emere innocentiam. Erubuit sæpenumerò, fuso è rea cervice cruore, culpam suam, honor; coactus, cœso capite,* T*hemidis aram venerari; & tamen olim elatum supercilium, super ictus ultricis justitiæ, eminere credidit: didicit tum demum orbis* esse scelus, dum peccat honos: *& dignitatis privilegio neminem à pœna de-*

dum esset Summum; *solique* plecterentur Achivi, Grajis *impune* delinquentibus. *Contrà verò nova deliciarum sensu risit inopis causæ calamitas; dum aliquantum suis lacrymis posse fidere; illisq; pro voce liceret uti; nec jam surdum Themidis coleretur simulacrum, & ipsos duntaxat auri adsonitûs, animatum. Clausit iterum pupillam, antiquumq; modestiæ Sanctioris morem retinuit Dea æquitatis; quam respectus amicitiæ aut sortis providentia aperuerat: nec jam iniquitatem ex paupertie actoris, innocentiam ex divitiis rei metiebatur. Ille victor abiit; qui ad forum justam causam, non qui plenam pecuniis crumenam tulit. Ille felix, qui verè miser; non qui locuples. Tunc nisi docuisti Iudicem egere manibus; cum stringendus esset in scelera mucro, subscribendum innocentiæ; tunc oculis; cum respicienda egestas, inspicienda meriti æquitas: tunc auribus; cùm audiendi gemitûs injuriatorum, (ut jura loquuntur;) non cùm blandientium promissorum Susurris, auscultandum.*

Jam superest, (ne in volumen crescat oratio,) æternitatis negotio pensandum opus, folio credere obligato: ut quoties grata apud posteros, LEDOCHOVII incidet recordatio; (incidet autem sæpissimè, quoties recoletur gestorum memoria; recoletur autem quotidie, quoties amabitur Patriæ felicitas; semper autem amabitur;) toties tui Nominis reviviscat æstimatio. Ibit per Provincias, B: REGIS pietate & laudibus Tuis onustus liber, et gentibus, Magni gloriam explicabit Mareschalci. Sciet orbis, curæ esse superis sarmatiam; cui tantum Hominem providerint: qui solus mederi perturbatæ paci; & cum Regni felicitate, cum Serenissimi Regis elogio, immortalitatis nogotium posset absolvere. Ad Tarnogrodense oppidum Confœderata Respublica constiterat; & propè intra exiguos limites tota Polonia. Inter tot sarmatici Poli Numina, qui pro Troja staret Apollo, *quærebatur: Sed quò altiora, eò minùs fuêre propitia; & ad spem votumq; Patriæ, (quasi gravitas, benefaciendi ademisset prõptitudinem) minus cõmoda. Ergò aris supplicatum clementibus; donec ad templi devoluta sanctitatem electio,* Te, *pæne aras inter & Divos, amicum bono Lechico invenisset* Tutelarem. *Scribeturq; inter illius Sanctuarii gratias; quòd* Te *ibi Mareschalcum exoraverit Polonia: ideo tamen ad totius preces Reipublicæ invitum; quod prodesse illi malles, quam præesse. Excusabas grave officium; non quod grave esset, sed quod magnam traheret invidiam: recusare tamen non poteras; ne quando non ad vota Reipublicæ esse crederetis. Quanti tunc plausus spei gestientis; eaq; sibi, quibus jam frui cæpit* Tuo *sub regimine, præsagientis?*

Brev

Brevi ſubſcripſere Palatinatuum Comitia fauſtiſſimæ electioni: totam ſortem ſuam in manibus Tuis depoſuit Lechia; Tuum Scipionem, Fortunæ ſuæ Præambulonem & Fulcrum, arbitrata. Ut non invideret Lechiæ, beatitudinem Litvania, eodem Ulyſſe rem ſuam agi voluit; quantumvis non deſorent à Iove *pænè* tertii Ajaces, *qui protectorem Patriæ clypeum ferre contenderent. Ora ego totius Sarmatiæ ac linguas habuerim, ſi operoſæ Dignitatis hujus ſolicitudines, dexteritatem, fidelitatem, enarrem! Taciti commendabunt annalibus ſuis quæ interim tacere arcta folii neceſſitas, & paginæ candor coëgit. Nihil ergo Tibi prius in animo & ex vi ſuſciepti Muneris agendum videbatur, quàm ut ſalvo Regio honore, ſimul Poloniæ ſalus in integro eſſet. Quare nulla Tibi, efficaciora, conſtantiora nulla, quàm Publicæ pacis ſtudia. Interim, tamen nec militi parcebas,* in galeis portare nives, *ardore Martio hyemis rigores temperare, Te vidimus domus planè oblitum, cum de tota Polonia cogitares: foveas ſpe tranquillitatis, moleſtam àëris tempeſtatem, ſolabaris, ſecutura Regni felicitate campi incommoda. Ne autem in heròë etiam animus tepeſceret, erogatô proprii ærarii aurô, accendebas alacritatem: quid enim in utilitatem Patriæ non expenderet Homo ſui etiam prodigus, & qui ſe jam totum bono publico devoverat? Prô! quibus tunc machinatio pepercit dolis qui bus non pepercit, Poſt ſuperatos aſſultus ferri aureum admovit arietem, ſemper alias victorem, ubi non cum* LEDOCHOVIO, *aut non cum paribus illi, acies inſtruitur. Sed Tibi pluris ſemper libertas, quàm opes, integritas & unio Regni quàm uniones. Taxerint ſaxa, illâ temporum inopiâ, (dum hominibus etiam & non tantùm Tibi ſimillimis viris carebat, orbis) humanos vultus, quæ Deucalionis Pyrrhæquæ jecit dexteritas, an dextera: Tuam faciem, ne aurum quidem unquam trahere potuit: idolum enim putares non hominem; qui ſe ad metali imaginem fingeret. Inclinantibus demum ad unionem partibus poſt diuturnos pacis tractatus, Tu unus Sereniſſimo Regi Poloniâ Poloniæ Regem Sereniſſimum, pacem omnibus conciliaſti; eâque ipſâ luce, quæ hodiernum B: Regem orbi fortunato olim dedorat, commutatis ritu publico pacis inſtrumentis, ſuam Lechiæ reſtituiſti fortunam. Sui planè nominis illa dies, quæ ſecundo omine, Tua virtute totũ concluſit Republicæ negotium* Tuis *dehinc conſecrata jejuniis: Sed ſanctô & modeſtiæ & exempli Tui imperio abſtineat hic, & Orator, plane jejunus. Illud pace Tua, pace & omnium dixerim Vir Illuſtriſſime,* quòd Tibi ***ſe debeat*** *illa, quàm uſu probare incipimus uni-*

Generalia pacificationis comitia Regni Pol. uno dieſcilic: feria 2 incidente in 1mam Febr. 1717 fortunatiſſime celebrata ſub ſcipione Illuſtriſſimi Mecænatis commutatis pridie publicis ut (vocant) pacis inſtrumentis.

 univerſi,

universi felicitas; illa, quæ minime jam sperabatur, pax publica. Colligere licet: quantâ frui liceret toti etiam Europæ; si ejusmodi vel Triumviratum, inter suas Dignitates Regna possent recensere. Ita quæ absquæ Te *res diu agi visa; ubi primùm supremam adjecisti manum, acceleravit communis felicitas. Iamque aureum illud, tot mensium, tantæ exspectationis opus, diei non ampliùs unius negotiô, (quâ Comitiis Generalibus sub Tuo scipione vacatum est) ex illâ prodiit officinâ; in qua tractatus pacis cudebatur suâ elegantia ad legum, concinnatâ formam, artificem commendas* LEDOCHOVIUM. *Quidquid ibi utile Patriæ, salubre Regno, Poloniæ plausibile, legibus conforme, fidei Honorificum, exteris æstimabile legitur: Tuo ingenio, ad bonum Lechiæ eruditissimo; Tuo muneri, honoris Poloni studiosissimo; imputabitur. Ipse ille constitutionum liber testem laborum Tuorum aget, plurima parte in Tuas conscriptus laudes, totusque fortuna Lechiæ, panegyris* LEDOCHOWII. *Unde non immeritò duplicis scipioni Tuo obligata Polonia, præter amplissimam eximiè gesti muneris laudem, è Regni ærario in vim erogati in bonum publicum auri, trecentorum millium decrevit vectigal. Proinde jam Capitum census, per Majorem Minoremque Poloniam, per Magnum Ducatum Litvaniæ, (ne aliqua pars ingrata censeatur,) ultrò non assentiente tantùm sed expetente etiam Regno universo,* Te *duntaxat uno (qui tamen Regni instar es,) dissentiente ac deprecante etiam, scribitur. Renuntiare favori, dicam magis debito statuerat* Ledochovius; *nulloq; beatiorē se crediderat quā si ōnia in Rempublicam conferret, nihil acceptaret, in universos adeò, Regia planè animi dote, munificus; ut palàm esset; quàm pretiosi in Patriam amoris vir fuerit. At certe Emeritissime Mareschalce, si non capitalem censum, capita Polonorum id est obligatam Nomini Tuo memoriam in vectigal suscipies; rediment vindicatum ab exitu caput laudatrices lingvæ, nullumque capitalius crimen erit, quàm meritorum Tuorum oblivisci. Dixeras opinor; (quô nihil* Tibi *sæpius in ore:)* Abunde me sorte suâ præmiavit Lechia, abundè pace; in reliquo mercedem labor ipse facit. *Quærant stipendia; qui boni publici obsequiis, suo utili serviunt; & veluti sorte communi, sua mercantur commoda; illisque quas sequantur, aquilis, venantur gratitudinem. Ego satis Patriæ fortuna sum locuples; salutem petii Sarmatiæ, non nummos. Vendant merita; qui sua satis æstimari posse putant. At multa in usus Reipublicæ erogaveram? multa erogaveram certè; sed adhuc pauca; cui me ipsum etiam debeo. Neque egere ipse potero,*

cùm

Ex Majoribus Jllmi fuerat Eqves Melitensis Carolo V. Imperat: Per 18 annos militans de qvo hic aliquando dixerat: *Tunc ego grande illud Romanum Imperium restituerem cum talium militum decem millia haberem; sed militibus nostris cum delicijs & luxu prius Certandum esse quàm cum hostibus video:* ut refert Antonius leva in Commentarijs rerum Caroli V.

In Constitu: Regni Pol: per supradicta Comitia sancitis inter alia Plurima laudabilissima statuta, tit: *Gratitudo pro meritis præfati Illmi* hæc formal: habentur in illi9 elogiū: *quod habeatur in consideratione unanimis ab omnibus Reipublicæ statibus Commendatio meritorum prædicti Illmi Succamerarij Creenecensis terminatæ Confæderationis & in præsenti Generalium Comitiorum Mareschalci integra fide & infracto animo circa curam boni publici ac restitutam perturbatæ Reipublicæ quidem testatorum:*

cùm ut omnes non egeant, providerim. O rarum obsequii genus! sine stipendio impendi Reipublicæ, mereri sine præmio! quanquam non rarum in LEDOCHOVIO. Regem verò Serenissimum virtutis tantæ æstimatorem & jam amicum unica circumstabat cogitatio; ut Muneris gesti, dignitatem honoribus quàm maximis decoraret. Jam Curules senatoriæ, in quibus post militaris sagi onera, togatus requiesceres; offerebantur; ideo tantum non honoratæ, quia à Te contemptæ: satis tamen habebunt ad jactantiam; quòd Tibi offerrentur. Ita est Mecænatum Amplissime, Scipione Mareschalci, rem fulcire sarmaticam, quàm ad honores niti maluisti: Audire tamen Regis elogia, coronari digna virtus, debuit; cùm honores non admitteret. Et patuit orbi, in illa Regni facie; quanta ipsi Serenissimo Regi inesset Tui æstimatio, quàm illi cordi fueris; ut Te non asseclam sed proximè suo lateri pænè cordi hærentem habere vellet: at ipsa hac Majestate major, supremæ etiamque in ortu suo Serenissimæ Poloniarum Polorumqe simul Reginæ, Tuæ virtutis æstimatio & pretium cujus, Maximus ingeniosa pietate cultor, toti ante Illustrissimo Palatinatui Volynensi passim prælucere consvevisti in sacra nostra Luceoriensi æde, triumphum primo ejus sine labe Conceptui festivis ignibus adornas, tota illa quanta quanta est (est autem maxima) Nobilitate comite; Podkamenensibus demum ejusdem Aris, etiam quidquid Regii muneris esset appensurus, affixisti pretiosum illud, vel eo ipso quia Tuum, Thaumaturgæ Claromontanæ Iconis anathema; quô videlicet prius, non sine salvatoris effigie servator Patriæ, & aliorum pectora bono publico consecrata & Tuum ceu Principem Lechiœ Aram, veteri Polona pietate insigniveras. Pendebis ergo Princeps munus, Insigne virtutis, meritorum pignus, pietatis LEDOCHOVIANÆ in Patriam Matremque Sanctissimam documentum; in Thaumaturgo Altari pendebis atque inter miracula loci illius numeraberis; ut sciat olim posteritas, non minus pro aris atque pro focis certasse LEDOCOVIUM. Vobis verò Aræ commendamus depositum: servate ejusque votivum anathema; dum templis olim inferri videritis sacerrimum Hominem; ideo duntaxat non semideum: quia Homo est integerrimus.

ubi simul decernendo illi Publicæ gratitudinis Censum, edicitur ad compensationē, eorundem meritorum immortalis illius fama sæculis ōnibus memoranda.

Parco modestiæ Tuæ Illustrissime Domine; dum probitatem à Divorum cultu propagato, à locupletatis sacris ædibus, à Christianæ virtutis pietate celeberrimam non exaggero. Posceret equidem fateor suam panegyrim sanctitas, quæ vobis pæne domestica est: & ab ipso stemmatis Vestri ortu, zelô pro fide, triplici ex terno hoste victoria, celebratô, atque ideo tri-

Baronius & Paprocki ubi supra

triplici coronâ & ternâ Cruce (ne quis Sanctissimos ambigeret) insignitô, nobilitata: Quidquid demum in præsenti tractatu pacis lucrata est Religio; adepta est pietas; Tua suffragii gloriatur auctoritate Reducem fidei Orthodoxæ sanctimoniam, expectant Gedanensis Basilicæ Sanctuaria: lætantur à longe mærentes aræ suis orbatæ Indigetibus; quod illis sua sacra, illæ suis reddantur sacris: sed & Te *sibi in præmium zeli vendicant. Stabilitus recenti fundationis approbatione Divinissimorum Angelorum Custodum honor adeo; ipsi Genii hominum Tutelares, Tutelarem causæ suæ, Tutelarem simul Lechiæ, extollunt* LEDOCHOVIUM. *Assurgit templorum majestas; ubi impiæ Acatholicorum ritum synagogæ, contra fidei privilegia, contra legum erectæ immunitates, jussæ sunt ruere. Nec minima pars laudum Tuarum Mecænas Illustrissime est, Minima Societas JESU; & jam Tua, quia* Tuis *gratiis obligata. Æstimamus aureã in promovenda B. Stanislai nostri apotheosi liberalitatem; illudq; unice optäus ut quantocyus coronatũ hac gloria videamus Stanislaum. Beatum videlicet, imò jam Vaticano Decreto Sanctum Tuum Regniq; totius Principem Tutelarem Stanislaum Kostkam, Angelum planè Custodem Poloniæ, polonæ simul* Angelum pacis, *ad apotheosis ejus executionem feliciter terminandam, Tuo quoque liberalissimo sancito tueri destinaveras; utque omni impensâ pacem publicam, ita non minùs ejusdem Beati Tutelaris Poloni sacros honores promovere intenderas minime ignarus Propheticum veluti oraculum vel maxime in Roxolanis Lechiæ Provinciis haberi agnitum fere etiam Romæ, quod scilicet* tamdiu perfectâ stabiliquè pace non potietur Polonia, donec in effectu Canonizationi B. Stanislai Kostkæ Coronis imponatur. *Cujus ipsius in sacra hac* B. REGIS *hodierni panegyri, ad Coronam ejusdem fit mentio; fit mentio simul Thaumaturgæ illius, Tuæque nominatim, nulli satis pretio comparandæ virtutis; quæ ut in B. Stanislao ita in* Te *altero plane Magno Stanislao, etiam hoc corruptissimô æque ac corruptore sæculo ad prodigium eminet? ut utrique Stanislao sacrum illud ex merito inibi accomodetur elogium.* Post aurum non abiit, fècit mirabilia in vita sua; quis est hic? & laudabimus, *& laudamus*, eum *Ita* Beati REGIS *Beatique simul in parte Stanislai panegyris,* Tibi *quoque Mecænatum Pientissime, prodigioso pæne ac prodigo opum æque ac honorum contemptori communis est & eadem. Præter infinitos demum, quibus Societatem nostram cumulare non cessas favores, insinuatam Collegii Cremenecensis-Crasnostaviensis* Stanislavoviensis *approbationem, (utinam* Te *Mare-*

Jllustrissimus, ubiq; in omni foro in õni functione publica ad prodigium planè & admirationem extraneorũ Principum, Constantissimus munerũ op[um]q; Contẽptor, Se[ver]issimusq; pro Tribunali corruptorũ muneribus vel Judicũ vindex; Planè exẽ-

Mareſchalcô, poſt biennium concludendam) *Tuo debemus Muneri. Evolve Domorum noſtrarum hiſtorias, ubique obæratam Nomini Tuo Societatem leges.* Quare multiplicem hanc *etiam tam multiplicis gratitudinis,* (*quæ & publica, Sereniſſimi Regis Regnique totius Sancitô, Tibi decernitur;*) *vel à privato ignotoque nomine admitte: antequam virtutes Tuas Polonia, vel Polus* (*quod poſt ſera non niſi ſæcula felicitas noſtra optare poteſt*) *merita, qui ſolus illis ſufficit, coronabit.* Summorumque (*iamque vel eo ipſo Tuam*) Coronam *titulô*

plo B. Stanislai Koſtkæ, (cujus Canonizationis Coronâ aſſignatâ liberaliſſimâ decem milliū impenſâ promoverat,) *poſt aurum non abiit &c.*

Ita precatur

Illuſtriſſimæ ac Excellentiſſimæ
Dominationis Tuæ

Submiſſiſſimus Servus
J. G. S. J.

Simile est Regnum cælorum homini Regi, qui fecit nuptias filio suo. Math 22. *Beati quos invenerit Dominus vigilantes: Amen dico vobis quod faciet illos discumbere; & transiens ministrabit illis.* LUC 12 *Ab initio mecum estis.* Joannis 16.

Podobne iest Krolestwo Niebieskie człowiekowi Krolowi ktory spráwił wesele synowi swoiemu *Math.* 22 Błogosłáwieni ktorych Pan znaydźie czuiących, záprawdę powiadam wám, że ich przy stole swoim záśadźi, á przechodząc służyć im będźie. *Luc.* 12 Od początku zemną iesteśćie. *Ioan* 16

Słowa są z troistey Ewangeliy S. oraz przypadaiącey ná naypierwszą dźiśieyszą Uroczystość, Wielkiego pod troiákim Imieniem sługi Páńskiego, nowo Błogosławionego IANA FRANCISZKA REGIS, Wyznawcy y Kápłáná Zákonu mego*: Pierwsze słowá z Niedzielney teráźnieyszey Ewangeliy drugie z Ewangeliy naznaczoney ná sáme pomienioną Uroczystość: trzećie z Ewangeliy przypadaiącey, y przedtym w Rzymskim Watykanie, ná tę sámę Niedźielę przedświąteczną, w ktorą tám náprzod tę Uroczystość obchodzono; tu dźiś, w nászym Krolestwie, iutro pospolićie w nászych Kośćiołách, przez cáłą Koronę Polską, ná solenne dźiękczynienie przy Wotywie* o TROYCY Przenayświętszey *zá zwyćięstwo otrzymáne, od nieśmiertelney pámięći* Krola Zygmunta III. *Fundatora tutecznego Wátykanu naszego, Fundatora oraz solenney dźiśieyszey tu do tegoż Kośćiołá, na toż Dziękczynienie, ze wszystkich inszych Bázylik, Processyi.*

I Przy pierwszym záraz Kaznodźieyskim tu słowie, od stolicy Apostolskiey pozwolonym, ná wysłáwienie Nowo Błogosławionego IANA FRANCISZKA REGISA iáko wielkiego zelanta chwáły Boskiey, wielkiego po śiedmkroc ná ieden dźień Kaznodziei, częstokroć áż do ustánia tchu; że go nieráz zemdlonego wynośić z ámbony y z Kośćiołá potrzebá było, ktory do po-

dziwienia potym wſzyſtkich medykow, y wdźień nawet śmier telney iuż choroby ſwoiey, przy cáłodźiennym oráz ſłuchániu ſpowiedźi w dźień Narodzenia, Páńſkiego y naypierwſzego koronátá Szczepaná S. ſześć rázy do ludu kázáł, poty; aż dech y ſiły cale uſtały: ktorego procz trzynaſto-letniego między grubym ludem Apoſtolſtwá, cáłe oráz żyćie, Ewangelią nieiako było; wyczytać ią było z niego. Co tám o Hieronimie Swiętym ktoś powiedział, *Vita ejus continuum fuit Evangelium*: cała ſię prawie na iego wysławienie wyſypuie Ewangelia S. iák gwáłtowna przedtym przytrzymáná támą. Nie iedno themá, nie iednę incepte do pochwáł iego daie; właśnie iákby nie iedna ále wielorákа byłá tá, ktorą teráz zaczynámy Uroczyſtość. Tak ieſt G. S. Wielká y wielorákа ieſt ktorą teráz ſolennizowáć zaczynámy pierwſzá B. Iana Franciszka Regisa uroczyſtość, ktorey Bog wieczey rowney dożyiemy. Iego to prawie uroczyſtosć, iego pompá weſołá, krolewskiego iego imienia godna, ktora iutrzeyſzá Niedźielná (ba iuz y dziśieyſza Ewangeliá opiſuie) *Simile eſt regnum cælorum homini Regi, qui fecit nuptias filio ſuo* albo *filio Regis*, iáko czytá Origenes. Podobne ieſt kroleſtwo niebieskie krolowi, ktory ſpráwił weſele ſynowi ſwemu, albo z łáćińská przy teraznieyſzey Uroczyſtośći B. Regisa mowiąc, ſpráwił weſele Regisowi ſwemu; wſzák y u niego *Regalis origo*. Prześwietny Dom iego práwie *Regia ſolis*, práwie Dom krolewski; *Domus Regiorum*, iáko go hiſtoryk zowie, od krolewskiego imienia ſwoy początek prowádźi y on *Filius Regis*, nie tylko wielkiego y Prześwietnego Regisa Ro-

Bonetus dźicá ſwego ále y Krola oraz Niebieskiego, práwie godnym był Synem łáski poświącaiącey ná Chrzćie S. wziętey ktorá nas ſynami Boskiemi do korony wiekuiſtey czyni, nigdy nie tracąc, iáko ſwiádczy hiſtoryá Swiętego życiá iego. *Simile eſt regnum cælorum homini Regi, qui fecit nuptias filio ſuo Regis*. Krolewská zaprawdę z Niebieską złączona, albo do allegoryi teyże Ewangelij mowiąc, z Niebieską ożenioná pompá, *fecit nuptias filio Regis*: ktorą wielkiemu, z Prześwietnych Regisow Regisowi, nowemu publicznie do naywyżſzey Swietych Pańskich korony Elektowi, od Naywyzſzego Biskupá promulgowanemu, na Jego koronacyą ná przod Rzymskie *Triregium*, potym wſzyſtkie kroleſtwá dobrze Chrześćiańskie, ſzczegulnie naybardźiey Chrześćiańská koroná Francuská to ieſt (ſtylem W. naſzego Hiſtoryká) ſzczeſliwá niezliczonych práwie cnotą y zácnośćią ludzi wielkich Mátká, á oyczyzná Jego, iáko ſwoiey krwi y ozdo-

bie

bie; teráz y w koronie Polskiey, (krom inſzych po wſzy ſtkich Swiątyniách naſzych) tu przy Wátykánie naſzym tutecznym, krolewskie práwie Kápłáńſtwo z Serafickim niebem złączone, á pryncypálnie, co u mnie *Caput & ſumma rei*, Jáśnie Oświecona Głowá, Głowá práwie Infułátow, przy Kśiążęcym iák Apoſtolskim Mieczu, y Wátykáńskiego troikoronnego Triregium godná, y owſzem trzy Jáśnie Wielmożnie Prześwietne korony iuż właśnie tu piáſtuiąca; przy tym Przeſwietna tuteczná korony Polskiey Metropolia, oraz Swiętá Krolowy Niebieskiey y Polskiey kongregácyá, przy Swiętych y weſołych ogniách, Herbowną ſwoią iák tryumfalną Brámą dźiś nam wprowádzáiąc, ſolennie y z weſelem poſpolitym ſprawuie: *Simile eſt regnum cælorum homini Regi, qui fecit nuptias filio ſuo, filio Regis.* Lecz máło na tey iedney wielkiému Regisowi Uroczyſtośći; máło y na ták ſolenney miedzy SS. Páńskich Introdukcyi: iák żyćie Jego uſtawicznym było świętym zwyćięſtwem, to ſámego siebie, to złych o ſobie opinii, to nie zliczonych przeciwnośći; iáko mu y Naywyżſzy Biskup przyznáwá: że niezwyćiężoną ćierpliwośćią ozdobiony; iż mowić ſię y o nim może, co o kim inſzym litera S. mowi, *Dominus DEVS cum eo eſt, & clangor victoriæ Regis in illo*; tak oraz dziś przy ſolenney tu Proceſſyi, uroczyſty feſt dźiękczynienia, y zá te Jego zwyćięſtwá y żá Beatyfikacyą oraz odprawuiemy; oraz mu tryumf ſolenny, zá ták wielkie iego ſprawuiemy zwyćięſtwá, y owſzem ſąm Pan ſprawuie, w Namieſtnikach ſwoich nawet mu usługuiąc; iáko przyrzekł w założonych odemnie słowach, *Beati quos invenerit Dominus vigilantes; Amen dico vobis quòd faciet illos diſcumbere, & tranſiens miniſtrabit illis.* Przy weſołey dziś Jego miedzy Swiętych Páńskich, w pierwſzą właśnie iegoż wigilią introdukcyi, *Beati quos invenerit Dominus vigilantes*, chodzi ſam Chryſtus pilno koło niego; y nie iáko Proceſſyą Swiętą czyni, iemuż usługuiąc y wąm Godni Słuchacze, incepte do S. Proceſſyi y przysługi iego daiąc, *Tranſiens miniſtrabit illis*: Záſádzá go miedzy świętemi domownikami ſwemi ná ołtárzu; *Faciet illos diſcumbere;* czego przy *ſecundam* y *tertiam vigiliam* tamże w Ewangelij nie czytamy. Ale gdy ia dopiero coś zaczynam mowić o Nowo Błogosławionym Janie Franciszku Regis ledwie przy pierwſzey iego wigilij, Błogosławione iego tytuły námieniąm, ktore tak liczne in *plurali* dáie mu Ewangelia S. iákby to w nim iednym wielu oráz były tytuły y pochwały: *Beati quos invenerit Dominus vigilantes*: áz mnie tudzież ſáme też

Stemma Celſiſſimi Principis Epiſcopi Cracovienſis hoc actu ſolennia peragentis Caput cum Gladio.

Illuſtriſſimi Capituli Cracovienſis aſſiſtentis eidem ſolennitati, tres Coronæ

Luc 12

 zało-

załozone słowa. *Amen* zakładaią; kończyć nieiáko przy ſámym początku, przy pierwſzym tegozwielkiego tu miedzy Swiętemi Páńskiemi Gośćiá, powitaniu, y konkludować káżą *amen dico vobis*. A to iako? wiem, że to słowo *amen* nie tylko znaczy koniec y konkluzyą, ále też w Ewangelij S. iednoż to, co zaprawdę. Y zaprawdę, przy pierwſzym zaráz początku wysłáwianiá Nowo Błogosławionego Regisa, przy pierwſzym Jego miedzy Swiętych Páńskich powitaniu, y owſzem miáſto powitania zarazby konkludowáć, amen powiedzieć, pożegnáć ſię zárázz mową y wymową wſzelką! *amen dico vobis*. Ják owo więć kápłáni przy introićie albo weśćiu do Ołtarza, gdźie *Sanctum Sanctorum*, y Swiętych Páńskich do ołtarza, przy ſolennym ingreſſie ſwoim wſtępuiących reprezentuiemy, mowiąc *Introibo ad altare DEI* wnidę, a *intro*, wewnątrz wnidę do ołtarzá Páńskiego; żegnámy ſię zárázz to mowiąc, niby ſię dziwuiąc: ták żegnać ſię tu zpodziwieniem tylko, przytym Swiętym do ołtárzá Páńskiego introićie B. Regisa mego, przy publicznym Jego miedzy Swiętych Páńskich ingreſſie, przy pierwſzym miedzy Swiętemi Páńskiemi powitaniu, ledwie co przezegnawſzy ſię na zaczęćie kazania, pożegnáć ſię z godną Jego pochwáłą y wſzelką wymową: *Beati quos in venerit Dominus vigilantes*; *amen dico vobis*. *Amen*. Iednoz co koniec, konkluzyá, á oráz co záprawdę w Ewangelij S. Niechże y u mnie, záprawdę iák Theologiczna konkluzyá, *in primis principiis* oráz ná máxymach Boskich ufundowáná, teráz będzie, w pierwſzym tym niegodnym dziſieyſzego Nowo Błogosławionego, nie ták Pánegiryku, iák hiſtorycznym ogłoſzeniu, że Nowo Błogosłáwiony Jan Franciszek Regis pzy pierwſzey ſwoiey Swiętey wigilij, przy odebránym tytule *Beati*, przy pierwſzey Ináugurácyi ſwoiey, wielu y naywyżſzych w ſobie zámyká y konkluduie, *Beati quos invenerit Dominus vigilantes*, *amen dico vobis*; przy pierwſzych Swietych Iego początkách, mowić do niego ſám Chrystus; iáko do wielu *in plurali* może, *ab initio mecum eſtis*; przy Nowo Błogosłáwiouym Ianie Francizsku Regisie, miedzy Swiętych Páńskich záwitanym, Niebieskie gody, chwálebne y naywyzſze máią złączenie, *Simile eſt regnum cælorum homini Regi, qui fecit nuptias filio ſuo*: Słowem zamknę y skonkluduię; Przy pierwſzey inaugurácyi B. Iana Franciszka Regisa, ieſt wielu oráz y Naywyżſzych Koroná álbo Konkluzya. Tego dálſzym dyskurſem dowieść zechcę, ná więkſzą Naywyzſzego Krola krolow chwáłę, zá błogosłáwieńſtwem Twoim *Corona Regia* iáko cię názywá Epi-

Orat. de laud. Deip:

Init. laudat B. V.

Epifaniuſz, oráz *Corona Sanctorum omnium*, iáko cię tytułuie Efrem S. Niepokalanie poczętá PANNO Y MATKO BOSKA, MATKO y oráz B. dziſieyſzego REGISA; kory cię zá Mat- Orat. de laud. Deip: Init. laudat B.V.
kę záwſze miáł y czcił od dzieciństwá ſwego, obráz Twoy ná ſobie, iáko ſzczegulnie kocháiący Syn záwſze piaſtuiąc w Twoie Niepokálane Poczęcie, począwſzy życie ſwoie zákonne, nie inaczey y po ſmierci ſpoczywáć chciał, tylko pod obrázem y ołtárzem Twoim ktory wſzyſtek ſię prawie rozpływáł, gdy o Tobie mowił; ktorego kázań, codzienny, y naymilſzy był argument, nábożeństwo ku Tobie y ſpoſob czci Twoiey ſzczegulney. Pobłogosłáw y Ty Sam wielki tu dziſieyſzy miedzy Swiętemi Páńskiemi Gośćiu, B. IANIE FRANCISZKU REGISIE, ktorego tu teraz w tey Swiątyni Páńskiey w tym ołtárzu Twoim, znizonemi głowámi, y cáłemi ſercámi ták witámy; iáko tám W. Ludwiká Fráncuskiego królá ſwego, Páryżánie niegdy witáli, ofiáruiąc mu ták miſternie wyrobioną lilią że gdy ią w rękę ſwoię wziął, wſzyſtkie głowy y ſercá liliowe nisko ſię iemuż skłaniały: pobłogosłáw cudny niegdy Káznodźieio y Kápłánie, ktoryś y przedtym od młodości ſwoiey zwykł ſię był gorąco y troskliwie modlić, áby káznodzieie iák z naywiękſzą żárliwośćią y ſukceſſem duſznym kázáli; y ſam potym nie tylko oratoryi ucząc, wymownym oraz y dzielnym byłeś Apoſtołem; ále y záwſze zwykłeś kázáć dzielnośćią wſzelki przemysł ludzki przechodzącą, á właśnie y w wſpániáłym Piotra S. Kościele Anicyiskim, trzemá słowami y owſzem słowem iednym, y przećiw záſtárzáłym złośćiom, często więcey doká zuiąc, niż inni káznodzieie naydłuzſzą perſwázyą, wſzyſtkiemi adhortacyami ſwemi; zá ktorego łáską, y niemi przed tym, cudownie y cudnie prawie ná pochwáłę Twoię mowili. Pobłogosłáw niezdolnemu do Twoich pochwáł ięzykowi; áby, iákoś ieſt *Vaticano oraculo* Błogosłáwiony; ták ábyś y niegodnemi teráz uſty, (ktore cię pierwſzy ráz tu na tym Wátykánie naſzym wysłáwiáć záczynaią) błogo, to ieſt dobrze, ſzczęśliwie był sławiony. O tęć pierwſzą łáskę tu teráz ſuplikuiac, niech mi ſię mowić godźi, iáko do Oyca Swiętego; (wſzák Cię y zá żywotá Oycem Swiętym tytułowáno y *Sanctiſſimum* zwano, iáko y w Proceſſie przyznaią *Sanctiſſimus Religioſus ſemper habitus:*) *benedicite Beatiſſime Pater.*

Process. Beatificationis de virtutibus heroicis tam Theologicis quam Cardinalibus

Mogł bym wprawdzie przy pierwſzym zwłáſzczá Błogosłáwionego mego dźiſieyſzego miedzy Swiętemi Páńskiemi powitaniu, pierwſze dáć Iemu mieyſce, iáko Gośćiowi, prym mu

teráz przypiſáć przed Bogiem, u ktorego y *noviſſimi primi* ći zwłáſzcza; ktorzy ſię ſami uſilnym poniżeniem ſwoim oſtatniemi czynią: mogłbym zgodnie do godney Audytora teráz mego korony mowiąc, przy dziſieyſzym S. Vice--Reiu Franciszku Borgiáſzu, ktoregośmy tu ráno Uroczyſtość odprawowáli; iáko nam krolow y obieráć y koronowáć wolno, ieżeliśmy iuż názbyt nie przebrali, kilku rázem obráwſzy, á dopieroſz miło wſpomnieć Iáná Krola Imię, o gdyby ſię godziło *refodere* choć nie *Antigonum*! mogłbym mowię słuſznie teraźnieyſzego B. IANA FRANCISZKA REGISA, *pleno jure* zupełnym y wſzelkim práwem, Regem, koronatem, miedzy Błogosłáwionymi Páńskiemi promulgowáć, Iego tu nato- ſ mieyſce wprowádzaiąc, y koronacyą Iego przed oczy wyſtáwuiąc, iáko tu w tey Prześwietney Metropolii, gdzie krolow y ná mieyſcu Swiętym chowáią, támże w prowádzáią y koronuią; á właśnie y koronuią oráz y ná mieyſce Swięte w prowádzáią, według zwyczaiu náſzego koronnego. Ale żebym nie zdáł ſię bydź *pro domo mea orator*, albo żeby ſnác kogo uſzy nie zabolały, słyſząc, że Iezuitę choc Swiętego przenoſzą nád kogo: nie dáię B. memu Regisowi prymu y pierwſzego mieyſcá, pierwſzego tytułu, iáko y oſtatni rzeczą ſámą lubo naypierwſzy co do czáſu ná tym mieyſcu, Iegoż Pánegiryſtá niegodny; ktory dla tego tylko tu teráz ieſtem pierwſzym, żem innym wſzyſtkim náſtępuiącym uſtąpić powinien, w rzeczy ſámey *Primus noviſſimus*, wielkim inſzym tudzież náſtępuiącym tegoż B. REGISA Panegiryſtom, zoſtáwuię tę iego Prelacyą, álbo *Prioritatem* nád kim innym: mnie doſyć ná tym, coby mi ſámo tu kto zárzucić mogł, że B. REGIS, oſtatni to miedzy Błogosłáwionemi Páńskiemi, koniec tym czaſem álbo *extremitas* Swiętych Páńskich; doſyć mi mowię ná tym: z czego ſámego záłożoną prawdę wywodzę, że Nowo Błogosłáwiony IAN FRANCISZEK REGIS, iáko oſtatniá Swiętych Pańskich *clauſula*, wielu ich y Naywyżſzych, y owſzem wſzyſtkich ſobą y w ſobie zámyka y konkluduie, iako koniec ich tym czaſem y *extremitas*, ieſt práwie ich że koroną, wſzak y wedle poſpolitego przysłowia, *finis coronat*, á zatym przy pierwſzey iego Inauguracyi, ieſt wielu oráz y Naywyżſzych korona, álbo konkluzya.

In Coronatione Regum Poloniæ Antecessor sepelitur simul et successor pedes ducitur in Rupellā Craciam.

Ale obáczmy to dowodnie tak w Swiętym Iego żyćiu, iáko w piſmie Bożym. Ia tu w iednym moim B. REGISIE wielu y Naywyżſzych iák w koronie konkluduie: a tam ktoś przez ukoronowanego Proroka Xiążęce brámy, Páńskie podwoie

dwoie, a właśnie podwoie, bo podwoyne na niezwyczaynie chwalebny ingres otwierac czy wyſtawiac: każe *Attollite portas principes veſtras, & elevamini portæ æternales, & introibit Rex gloriæ.* Wiem dobrze że to tu ukoronowany Prorok ſamego krola krolow CHRYSTUSA chwałę Niebieską publicznie przy Wniebowſtąpieniu ſwoim odbieraiącego ingres tryumfalny opiſał; iego to własny ieſt tytuł *Regis gloriæ*, àtoli y B. dziſieyſzemu REGIS, chwáłę tákże Swiętych Páńskich przed całym ſwiatem teraz odbieraiącemu, przy ſolennym iego miedzy Swiętych Páńskich ingresſie toz przyczytac mogę, wſzak y on iako nierozdzielny *Socius IESV*, y chwałę Swiętych Páńskich tu na ziemi nie inaczey odbiera, tylko z ſamym prawie oráz CHRYSTUSEM, tudzież przy Wniebowſtąpieniu, Páńskim pierwſzy ſwoy miedzy Swiętych Páńskich ſolenny ingres w Rzymie odprawuiąc. Ba y tenże Pſalmiſta S. iákby to ſàmo prorockim okiem przewidział y chciał wyrazic; prawie o iego tymże chwalebnym ingreſsie złączonym z ingreſſem ſamego BOGA naſzego, uwielbionego CHRYSTUSA, mowi; łączy z ſobą obadwa te ſolenne do Swiętych Páńskich ingreſſy, mowiąc: *Viderunt ingreſſus tuos DEVS, ingreſſus Dei mei, Regis mei, qui eſt in Sancto.* Iákby tryumf y ingres do chwały Boga Chryſtuſa naſzego, był tryumfem B. REGISA mego; albo tryumf y ingres B. REGISA, tryumfem Boskim Chryſtuſowym. Y lubo mogłby kto zarzucić, że to niemoże ſię rozumiec o B. dziſieyſzym REGIS, iáko Błogosłáwionym dopiero, ieſzcze nie Swiętym; á tu w pſalmie zda ſię byc mowa o tym, ktory zoſtaie w Swiętym y Swiętym. *Ingreſſus Regis mei qui eſt in Sancto*; a Swiętym *ſinè addito diminuente*; (iáko w wyżſzych ſzkołách mowią) bez wſzelkiego przydatku, ktoryby tegoż tytułu umnieyſzał; boć czeſto y te przydatki, tytułow umnieyſzaią :iáko ten tytuł bez przydatku ſamemu CHRYSTUSOWI daie Anioł mowiącdo nayświętſzey Matki. *Quod naſcetur ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei.* Na co miodopłynny Doktor: *Attende ad quid ita ſimpliciter ſanctum & abſque additamento dixerit, ſi diceret ſancta caro, ſanctus homo, vel Sanctus infans, quidquid tale poneret, parũ ſibi dixiſſe videretur, poſuit ergo indefinitè Sanctum.* Patrz prawi na co tak po proſtu Swiętym y bez przydatku, Anioł Syna Boskiego nazwał; gdyby był rzekł, Swięte ciało, święty człowiek, albo święte niemowlę, cokolwiekby tákiego położył, mnieyby to wſzyſtko było, nazwał tedy bez przydatku, bez umnieyſzenia uniwerſalnie Swiętym, *quod*

Pſal 23

Pſal 67.

S. Bern. hom 4 de Adventu Domini

naſce-

nascetur Sanctum. Atoli iay z tego samego wywodzę com powiedział; y mowię że lubo *nemo in vita beatus*, y sam nawet *Beatissimus*, nikt zgołá za żywota nie błogosłáwiony; y po śmierci choc Swiętey drogiey przed obliczem Páńskim nie lekkim się kosztem tego tytułu *Beati* doczeká: przećięż káżdy za żywota swego, inszym cale, inszym od S. ceremonij trybem przed Beatyfikacyą swoią powinień bydz za żywota swego, bo w żywoćie swoim, świętym. Tákim był B. dziśieyszy Regis, o ktorym świádczą; że *statim ab obitu memoria eius fuit in benedictione & vita in opinione sanctitatis*, Process. Beatific. Iescze za żywota, y w całym żywoćie swoim święty że iáko Chrystusowi Panu ten tytuł świętego, dano z Ducha Bożego bez wszelkiego przydatku, bez umnieyszeniá; tak go y iemu dawali, á ći dáwali, ktorych głos zá głosBoski stanie *vox populi vox DEI.* Spoyrzyićie w święty żywot iego; á obaczyćie że go tak pospolićie lud wszytek, koło ktorego apostołował, Swiętym y bez wszelkiego przydatku, bez żadnego inszego dodanego imieniá nazywał; y kazdy się z tego ták uniwersalnego tytułu domyślił záráz; że to nie o kim innym byłá mowá, tylko o B. Janie Franciszku Regisie. Nie z przydatkiem tylko iakim iednego iakiego Swiętego, naprzykłád S. Ianem S, Franciszkiem S. Regisem álbo S. Kápłánem, chocby y to dość wielká była; ale go poprostu Swiętym generalnie *sine addito diminuente* nazywano; a tym samym wyrażono; że ieden B. Ian Franciszek Regis wielu Swiętych tytuły y owszem wszystkich w sobie zawierał y konkludował. Iákby był *Sanctus Sanctorum*, przykładem Chrystusa P. taki mu generalny tytuł *Sancti*, Swiętego bez przydatku, iáko y Chrystusowi dawano. Nie pospolity y ten B. Regisa iedenże co y Chrystusa P. tytuł; że go pospolićie Oycem ubogich názywano, ale nie tak; iák owo temi czasy nastali u nas Fundatorowie szpitalow; co to przyczyniaiąc ubogich przez extorsye swoie przyczyniaią tym samym szpitalow, ktorzy zá táką swoię szpitalow fundacyą, u Łazarzow samych po śmierci całą wieczność mendykować będą, á miłośierdźia nigdy nie wyżebrzą. B. Regisa dziśieyszego, ubostwo y wszelká nędza, prawie Oycem zawsze y wszędzie znałá. Była osoba iedna, wprzod prawie trup, niż umarłá; do ktorey nikt y zdaleka przystąpić nie śmiał: dosyć Regisowi o tym wiedzieć; służy iey wiernie, aż do śmierci, niewypowiedzianym miłośierdziem. Patronem nawet y opiekunem ubostwa w sprawach do sądu należących; w czym kiedy mu raz zadadzą, że nie iego rzecz w te się sprawy wdawać; arcymądrze odpowie

wie. Zaprawdę nie ludzká to prawi, ale ſamego Boga, Oyca ubogich ſpráwa, Swięta włáſnie rzecz wedle owego dawnego mądrych ſentymentu, *Res eſt ſacra miſer*, ubogi rzecz to prawie Boská, u Boga ſamego reſpekt ſwoy oſobliwy y imię od niego máiąc. Zgoła iako w uboſtwię ſwoim zakonnym, ták w ubogich wſzyſtkich, ſzczegulnie ſię kochál; nędzom ich y wſzelakim potrzebom dziwnemi przemysłami S. y rozlicznemi oraz usługami, práwie ſię multyplikuiąc, zábiegał. Czytayćie G. S. w Swiętym żywoćie iego, á nauczyćie ſię dziwnie y ſwiątobliwie przemyslnego ku nędzy ludzkiey miłoſierdzia, zwłaſzczá ktorzy do tego nie tylko z miłośći Chrześćiańskiey ale y zſprawiedliwośći ſamey albo urzędu publicznego, obligácyą máćie, przeczytáćie tam; iáko iałmużnę zboża dla ubogich od ſiebie wyżebraną, ktorą miáł po skrzyniach w rożnych mieyskich domach złożoną, gdy więcey widział potrzeby w uboſtwie, niż miłoſierdzia w możnieyſzych, przez iawny cud nieraz rozmnożył wzorem Swiętego Tomaſza *de villa nova*, y rożnych innych SS. iałmuznikow; y owſzem wzorem Chrystusowym, z niebem oráz, albo zarowno, albo alternatą uboſtwu prowiduiąc; że ieſzcze zboże owo przepełniało mieyſce ſwoie; właśnie iák P. Iezus cudownie ták rozmnozył chleb dla łáknących, że ieſzcze pozoſtałe odrobiny przewyżſzyły opatrzony ſuplement, *ſuperaverunt fragmenta*. A przy tym B. moy Regis, y śiebie nieiáko na wielu, y wielkich SS. Pańskich multyplikował, wielu w ſobie y naywyżſzych SS. iałmużnikow zawieraiąc y konkluduiąc O nim tu prawie iáko wielu oráz mowić mogę z Pſalmiſtą: *A fructu frumenti vini & olei ſui multiplicati ſunt.* Multyplikował ſię prawie y w rożnych inſzych oſobach, ktorych do tego miłoſierdzia to namową y wyżebraniem ſwoim, to S. inſtytucyą przywiodł trzydzieśći doſtatnich Matron do tegoż; że codzień alternatą żywiły więźniow, y inſzych nędzarzow. Y wielkaż rzecz Mośćiwe Panie; dwanaśćie razy w rok ta S. alternata przypadła, á cáła ſzczęśliwa wieczność czekáłá, y czeká za to! wymyślił nad to ſczegulnie y założył w Anicium y Monſpelium miaſtach kroleſtwa ſwego Francuskiego, święte prawie zgromadzenie z nayprzednieyſzych y naybogátſzych Pań tamecznych, ktoreby o chorych, y o wſzelkiey nędzy ludzkiey, oſobliwie o wſtydzących ſię żebrać, ſczegulne ſtaranie miały, ſzpitale koleyną prowidowały y wizytowały. O Swięte takie wizyty! bodayśćie ſię y w koronie Polskiey miedzy Páńſtwem naſzym święćiły! mnieyby nas pewnie publicznemi plagami

Proceſſ9 Beatifi: pſal. 128

Ioan 6

Bog nawiedzał. Swięte to tam zgromadzenie iuż teráz ná wielu mieysc roznieśione, *Matronas misericordiæ*, Matronami miłośiernemi tam zowią, iako to nabożne stworzenie więcey przećię zwykło mieć inklinacyi do miłośierdziá, niż sámi mośćiwi albo y miłośćiwi y aż nazbyt miłośćiwi Panowie. Dla czego gdzie sam nie mogł, zażywáł nabożney płći do pobożnych y miłośiernych uczynkow, Mámy *Eccli* 44. *viros misericordiæ*; mámy y w oczach, w żywym S. przykłádzie codziennym prawie *virum misericordiæ*, wielkiego, Regisowym właśnie trybem, y pod iegoż imieniem, lecz świętą Prałácką cnotą Iana Iáłmużnika: ale uchoway Boże otym y námieniać tákby to święta iego modestyą, wzorem Błogosławionego Regisa, okrutnie raziło; iak inszych nayćięższa kalumnia. Niechże tedy tak chwalebne akcye po stokroć tyśięcy dla Boga sypiące niech tym czasem przed świętych Pánskich chwałą, zostaią tym chwalebniey w obłoczku świętey modestyi, zpochwałámi Wielkiego Arcykápłána *Eccli* 50 *quasi Arcus inter nebulas gloriæ*. Przy ták rozliczney nędzy ludzkiey teráz w koronie naszey, á wieleż by się też prosze mogło nazwać *matronas misericordiæ*? wiele matron miłośiernych? Ale niech ktorzy chcą, liczą, zwłászcza potrzebni, ubodzy, nędzarze, *pauperis est numerare*; liczyc będźie pewnie y B. Regis do korony: mnie dosyć tym czasem ná tym; że się on w tak wielu osobach multyplikuiąc, y po smierci nawet swoiey, wielu w sobie y naywyższych Swiętych iałmużnikow zamknął: *A fructu frumenti, vini & olei multiplicati sunt.* Ták B. Regis dziśieyszy, tytułem samego Chrystusa P. był prawie Oycem ubogich. Przy národzeniu swoim Chrystus nie má mieysca gdźie indziey y w pospolitey gospodźie; *Non erat ei locus in diversorio* nie má B. Regis z osobliwego dopuszczenia Boskiego inszey gospody, przy narodzeniu iego tudzież następuiącym, idąc na Apostolskie prace; aż tam spocząć muśiáł; gdźie mieysce nie było sposobne ná przyięćie inszych gośći, tylko deszczow y wiatrow zewsząd przechodzących; co smiertelney choroby było okázyą, bardziey troskliwemu o cudze zbawienie niż o swoie z drowie. Nie prosta iesżcze y owszem solenna Chrystusa P. w Ewangelij pochwałá; że się prostactwo, pospolstwo do niego garnęło, y on doprostactwa z kázaniami y pracami swemi zbawiennemi, *secutæ sunt eum turbæ*, nić mu zwyczaynieyszego nie było, iáko do pospolstwa, prostactwa, y ubostwa kazać, zostawił inszym szlachetnieyszego Pánskiego Audytora. Przed Herodem krolem y słowa mowic niechciał, inszym mowiąc onim *dicite vulp*

Perillust: Reverendiss. D. Ioan: Luczkiewicz Canon: Cath: Crac: S. plenè sui avi Ioan: Eleemosynarius.

więcey; co się tylko dla Swiętego innych zachęcenia wspomina.

Mat. 4

Luc. 13

vulpi illi, mowćie liſowi temu, á o ſobie, *oves vocem meam audient*, owieczki słuchac mię będą; iákby mowił; każćie wy ſobie do Páńskich liſow, ryſiow, ſobolow, *dicite vulpi*, iá do chłopskich proſtych baranow do wieyskich owieczek kazać będę, *Oves vocem meam audient*. Takie było kaznodzieyſtwo Chryſtuſowe, tak, że na pokazanie posłańcom Ianowym, iż był prawdziwym Synem Boskim to ſamo miedzy inſzemi za dowod CRYSTUS daie; *Pauperes evangelizantur*, że uboſtwu Ewangelią opowiada. Takie prawie y B. moiego REGISA káznodzieyſtwo: ućiekaiąć ten nie tylko Oćieć ále y Apoſtoł práwie uboſtwa, przed plauzami, ákceptacyámi, reſpektámi Páńskiemi, á wiedząc oráz, że przy wyżſzey Fortunie, iáko cnoty pięknie'y ſię wydaią, ták niecnoty bardziey gorę biorą, iż tam y przy więkſzey pracy Apoſtolskiey, mniey pożytku duſznego bywá; bá y ſiłá tam z tey pracy w Apoſtolſtwie Páńskim, kwitami prożney chwáły álbo ludzkiey wziętośći BOG częſtokroć wytrąći, że ſię za nie odebrało, *quid pro quo, receperunt mercedem ſuam*; iáko tu uwáża y Wielki wſzelką zacnośćią tuteczny B. REGISA Hiſtoryk naſz Polski, dla tego lubo y w miaſtach nie tylko kážącego ále y katechizuiącego REGISA, z táką frekwencyą słucháno, iáko więc słucháią naysławnieyſzego iákiego káznodziei, przy ſolennym feśćie, ktory iego kátechizm záwſze koło pięćiu tyſięcy audytorá miewáł, z takim záś bywáł plauzem, y pożytkiem, że ledwie wierzyć podobna; iáko świádczą w proceſſie Beatyfikácyi, lubo y do naygodnieyſzego Audytorá, gdy mu kázáno, godnie y arcyozdobnie arcy wielkim wſzyſtkich plauzem kázał, ták że znaczni ludzie, przez sługi, ſobie wcześnie w kośćiele dla iego kázania mieyſca zaſtępowali; áby im ſię go doſtáło, ciżby ſię obáwiaiąc; á po iego kázániu niemogąc ſię do niego ſámego dociſnąć, zwyczaynie konfeſſyonáły wſzyſtkie napełniali penitenci; ktorych długo y z południa słuchác było potrzeba; ſámych nawet Prálátow y zákonnych znácznych ludzi niezwyczayna gdzie indziey ále u niego kázącego zwyczayná byłá frekwencyá: przećięż nic mu milſzego iák do proſtych y ubogich ludźi zárliwość ſwoię apoſtolską obrácać; u nich y codziennym po Chryſtuſowemu, y po kilká rázy ná dzień (iákby to nie ieden był w iednym REGISIE) bydź káznodźieią; *oves vocem meam audient*, codziennym oráz y owſzem uſtáwicznym, nawet idąc z iedney miſſyi ná drugą (właśnie S. Viator) bydz ſpowiednikiem, całe dni cále prawie y nocy ná tę S. prácą łożąc, ledwie czaſem go-

Mat. 11

Mat. 6

dźin dwie dla ſpoczynku, y to ná twárdey deſce dawſzy, ták że zwyczaynie áż w wieczor ſię tylko, przy codźienney abſtynencyi od mięśnych y delikátnieyſzych potraw, y to dość ſzczuple, wyżebranemi odrobinámi, nayczęſciey iábłkámi

Ieremi. 52 (ktore tu nad iábłká krolewskie, lubo zá owe *malogranata ſuper coronam*, nád koronę y ná koronę B. Regiſowi ſtáną)

Mat. 4 álbo inſzemi fruktámi práwie tylko, á naywięcey fruktámi duſz poſila. Y owſzem co o człowieku powiedziáno *Non in ſolo pane vivit homo*; to on nad ludźi, prawie záwſze o ſámym chlebie y wodźie pośći; iáko świádczą w proceſſie. Do ktorego poſiłku aż go wyćiągáć prawie z kośćiołá potrzebá, ták mu o nim y mysl częſtokroć nie przypádłá przy Swiętych ſwoich Apoſtolskich prácach; iákby rzeczą ſámą mowił, y tu z Chryſtuſem,

Ioani 4 *meus cibus eſt ut faciam voluntatem ejus qui miſit me, ut perficiam opus ejus* Moy pokárm ieſt wypełnić wolą tego, ktory mię posłáł, wyperfekcyonowác skonkludowáć, zákończyc zupełnie y ukoronowáć dźieło Boskie, *ut perficiã opus ejus*. Y cud to ieden był, że ieden Regis zwłáſzczá przy uſtáwicznym práwie głodzie y mácerácyi ſwoiey, ták wielu pracom wyſtarczyć mogł, iákby wielu w nim było, wſzyſcy to za cud mieli, iáko mu Proces przyznaie. A y tam miedzy grubym y dzikim wieſniactwem, iák tudzież wieloráká przy REGISIE moim korona? kiedy na kilká tyſięcy liczná, kážącemu záwſze práwie przytomna byłá chciwie słucháiącego Audytora korona, bo zwyczaynie cztery álbo pięc tyſięcy ludzi do niego ſię zbiegáło; gdźie tylko ſię obroćił: á obſzerne pole álbo gorá zá kośćioł kážącemu bydz muſiáłá, kàtedra y ſpowiednica kámień. Y ná błogosłáwioney nie iáko koronie y wielorákiey, iuż temu Páńskiemu ubogich káznodziei ieſcze żyiącemu nie ſchodziło; kiedy, co niegdy po kázániu Chryſtuſowym, to y po iego iezſcze ná ten czás młodego Magiſtrá kázániu pewná mátroná uczciwa záwołáłá, Błogosłáwioną zowiąc Mátkę; ktorá tákiego Syná urodziłá, błogosłáwioną y ſiębie ſámę, że go słyſzáłá kážącego, naybłogosłáwienſzą ſię bydź mieniłá, gdyby iey ſię częſciey doſtáło go słuchác. Leczył cudownie choroby kray ſzáty Chryſtuſowey, leczy y Regiſowey ſzáty kráy, w iednym kráiu ubogiey iego ſukni, cáłego práwie kráiu Franćuskiego było zdrowie, łáty iego ſáme, świętą krádźieżą zachowáne, nie łátáne áłe zupełne cáłe ták wielu dáwáły zdrowie, y wyſtarczyły ubogie iego centony ná niezliczone prawie cudá, o ktorych Hiſtorycy. Zleczył cudownie P. JEZUS krwią płynącą oſobę, leczy Wielki ten terázńieyſzy

Fancu-

Francuskiego kroleſtwá Cudotworca. Od konaiącey tákże *Crevxius, Broeus Nadaſi & ali,* pánny kázawſzy, iáko y CHRYSTUS precz cháłáſtrze domowey procz towárzyſzá ſwego, roskáże y chorobie y ſmierći bliskiey uſtąpić, y záraz nagle uſtępuie. P. JEZUS zleczywſzy kogo cudownie częſtokroć to ná iego wiárę skłádá, mowiąc, *fides tua te ſalvum fecit:* nie inaczey B. REGIS, w *Luc 18* niebeſpiecznych chorobach aby nie iemu, ále wierze y nábożeńſtwu cudzemu, cudá ktore uczynic miáł przyznawano zwykł rádzic wprzod votum iákie albo modlitwę do ktorego Swiętego, iáko to do S. Ignacego, S. Maurycego, y innych: gdźie mowic ſię práwie mogło z S. Wenancyuſzem Fortunatem. *Siderei Proceres ad Regis vota frequentes.* Zleczył cudownie P. IEZUS ſlepego, prochem mu oczy natarſzy, Leczy y B. REGIS, prochem od grobu ſwego wziętym, y w oczy ſlepego wrzuconym bez wſzelkiego bolu y przykrośći: leczono cudownie choroby rozne ſámym tylko imienia Páńskiego wezwaniem, *In nomine Ieſu Chriſti ſurge & ambula, &c.* leczą ich wiele cudownie y ſamym tákże imienia RE- *Act 3* GISOWEGO wezwaniem. Zgołá dobrze Infułáci Francuſcy do Oyca S. ſuplikuiąc o B. REGISA Beatifikácyą piſali, że ſię zdá iż za naſzych czaſow z grobu X. REGISA powſtaią dawne cuda od CHRYSTUSA czynione. *Cæci vident, claudi ambulant ſurdi audiunt.* á że *pauperes evangelizantur* iuż ten cud, obſzernie był pokázány od ſamego REGISA w cáłym żyćiu ſwoim Zápłákáł P. IEZUS nad Ierozolimą widząc iey zgubę. *Videns civitatem flevit ſuper illam:* y B. moy REGIS nieraz gdy ná *Luc 19* ktore mieyſce z prácą ſwoią zbáwienną przybydz ná pomoc tudzieſz nie mogł, zápłákáł ubolewaiąc nad ſtratą y ſzkodą duſz ludzkich Kona P. IEZUS owe słowá do Oyca Przedwiecznego mowiący *In manus tuas commendo Spiritum meum:* B. REGIS *Luc. 23* też właśnie słowa S. mowiwſzy tudziez záráz ſzczęsliwie koná, záráz duchá ſwego, w ręce Boskie oddaie. Ták w Swiętych dziełách y ákcyach ſwoich, práwie Socyuſzem Iezuſowym; ták z Chryſtuſem P. ſymbolizowáł; że zgołá iák tam niegdy w Iánie Przesłáńcu Páńskim Chryſtuſá upatrowáno; *Meſſias es tu* y w Chryſtuſie Iána; iáko y krol, Herod, *Audivit famam Ieſu, & ait hic eſt Ioannes; ipſe ſurrexit á mortuis & virtutes operantur in eo;* ták w B. IANIE REGISIE Chry- *Mat. 14* ſtuſá P. upatrowac y widziec iáko w żywym iego obrážie możemy. Záwſze on z Bogiem ſcisle złączony, y owſzem pełen BOGA, ták Chryſtuſá ſámego w ſobie zamknął, y wyráźił; że mogł z Páwłem mowic; *Vivo ego iam non ego vivit vero in me Chriſtus.* Záczym przy chwálebnym B. REGISA *AdGal: 2*

E miedzy

miedzy Swiętych Pańskich ingressie, mowic się oráz może, co przy solennym ingressie Páńskim powiedział wyżey Psalmista *Viderunt ingressus tuos DEVS, ingressus Dei mei, Regis mei qui est in Sancto.* Może się słusznie przy oboim tym ingressie Páńskim y Regisowym, ták z sobą złączonym toż mowić; *Attollite portas Principes vestras & elevamini portæ æternales, & introibit Rex gloriæ* A do tego słuchaymy, co sam Pan mowi wzywaiąc nas do iednegoż z sobą chwalebnego miedzy Swiętych Páńskich ingressu: oto mowi, *Qui vult venire post me, abneget semetipsum & tollat crucem suam quotidie & sequatur me,* iákby mowił, że drogą krzyżową idący trafi z nim do chwáły: ztąd Ascensyą Páńską do chwały wiekuistey nieinaczey solennizuiemy, tylko tudziez po krzyżowych dniach; iáko ie Polacy zowiemy. Aczyli tey rády Páńskiey niewypełnił Błogosławiony moy JAN REGIS? tak on się cale sam siebie zaparł; ták codziennie właśnie, tak wieloraki y ták ciężki, (iako wolno czytáć w żywocie S.) krzyz swoy ponosił: y owszem y krzyz oráz Páński, iako krzyz właśny wszędzie chętnie y chciwie to przy sercu, tudźież y w sercu piastuie, to iawnie wszystkim, iáko zaszczyt swoy prezentuie; wyprzysiągszy się prawie wszelkiey chwały y sławy swoiey, krzyżem się tylko Páńskim zaszczycá y z chwały nawet niebieskiey, pokázawszy się pewney pobożney osobie w nowey Fráncyi Roku 1675 nie z czym inszym się prezentuie, tylko z Krzyzem Páńskim w ręku, czy nie do osobliwey Swiętych Páńskich korony? mowiąc, sobie rzeczą samą z Apostołem, *Mihi absit gloriari nisi in cruce Domini* mnie uchoway BOŻE czym inszym się zaszycac y cieszyć, tylko krzyzem Páńskim, uchoway BOŻE mi bydz y w chwále niebieskiey bez Krzyza mego, bez Krzyza Páńskiego. Ták y przy uniwersalnym wszystkich Elektow Boskich do chwały wiekuistey publicznym ingressie nie inszy znák się pokáże, tylko Krzyz Páński. *Hoc signum crucis erit in cælo:* Ten Przeświętny y Prześwięty Herb Elektow Boskich zwycięski znak krzyża Páńskiego, będźie w ten czas ná Niebie nád niebem, nád niebieskim luminarzem á oráz y w niebie, zupełnie z łácinskiego tłumácząc; *Hoc signum crucis erit in cælo.* Więc kto iuż nieprzyzná że ta *via Regia,* bita drogá krzyżowa, drogá prawie Regisowá, B. Regisowi spolny z Chrystusem P. do publicznego uwielbienia ingres uczyniłá ták, że się słusznie y przy chwálebnym iego miedzy Swiętych Páńskich ingressie co przy Chrystusowym, mowiąc może *Attollite portas Principes vestras & elevamini portæ æternales & introibit*

Luc. 9.

Bonetus

Ad Gal 6

Offici: Di: festo S. Crucis.

introibit Rex gloriæ. Acz y ſam Kośćioł S. toż mu wyraznie przyczytywá y przyczytywać nam káże, gdy o nim pomieniony Pſalm z temiż słowy mowić w Officium ſwoim rozkázuie, gdźie Pſalmiſta S. zadawſzy ſobie pytanie? *Quis aſcendet in montem Domini? aut quis ſtabit in loco ſancto ejus?* Kto wſtąpi ná Gorę Páńską? albo kto ſtanie ná mieyſcu S. odpowiada że *innocens manibus & mundo corde, hic accipiet benedictionem a Domino*: niewinny w ſpráwách y afektach ſwoich, ten odbierze błogosłáwieńſtwo od Pana, y przydaie: *hæc eſt generatio quærentium Dominum* to ieſt pokolenie ſzukáiących Pana: y zaraz tudzież mowi wyżey przywiedzione odemnie słowá; *Attollite portas Principes veſtras & elevamini portæ æternales, & introibit Rex gloriæ*: właśnie iákby przy publicznym wielbieniu B. Regisa w całym życiu ſwoim práwie rzeczą ſámą, Innocenciuſza *innocens manibus & mundo corde*, przy pierwſzey iego Inauguracyi, ukoronowany Prorok mowił: A kto chwalebną áſcenſyą mieć będźe przy Gorze Páńskiey? że mu ſię y ſámá Naywyżſzego Páſterza herbowna Gora prawie Páńská zniży; álbo kto ſtanie ná mieyſcu S. ná ołtárzu Páńskim *Quis aſcendet in Montem Domini aut quis ſtabit in loco ſancto eius?* o to ten, co ieſt cale niewinny w ſprawach ſwoich, cale niewinnego ſerca, ten odbierze Błogosłáwieńſtwo Páńskie albo Beátifikácyą, że Błogosłáwionym od tąd będźie, *hic accipiet Benedictionem à Domino.* Więc otworźćie Xiążętą, bramy ſwoie ná weśćie na Inauguracyą krola chwały; *Attollite portas Principes veſtras & elevamini portæ æternales; & introibit Rex gloriæ.* Ale co ieſt proſze? że przy iednego B. Regisa, chwalebnym miedzy Swiętych Páńskich weśćiu, dopiero mowią *hic accipiet Benedictionem à Domino* ten Błogosłáwionym zoſtanie, aż zaraz przydaią, *hæc eſt generatio quærentium Dominum*, to ieſt pokolenie, ſzukáiących Pana. Toto ten ieden Błogosłáwiony ieſt całym pokoleniem ſzukáiących Pana? ieden B. Regis, wielu y naywyżſzych y owſzem wſzyſtkich Elektow Boskich w ſobie zamyká y konkluduie; Ták ieſt G.S. *hic accipiet Benedictionē hæc eſt generatio quærentium Dominum.* Ztąd nie dziwuię ſię y temu, że przy iednego B. Regisa, chwalebnym miedzy Swiętych weśćiu, przy pierwſzey iego ſolenney introdukcyi, nie iednę tylko brámę ale brámy y Xiążęce, liczno iák dlá bardzo wielu znacznych y wielkich iákich gośći, albo dla wielu oráz wyſokich koronatow, ſamym Xiążętom otwieráć czyli ich ieſcze wyżey podnośić w gorę y podwyżſzac czyli nowe y tryumfalne wyſtáwiáć káżą: *Attollite portas Princi-*

D 2 *pes*

pes vestras & elevamini portæ æternales & introibit Rex gloriæ Czemu? bo Nowo Błogosławiony Regis przy pierwszey swoiey Inauguracyi do naywyższey Swiętych Páńskich korony, wielu w sobie y naywyższych záwiera y konkluduie. Przy pierwszey iego Inauguracyi, ieſt wielu oráz y naywyższych koroná albo konkluzya. A czyli mu tego nieprzyznaie sám Naywyższy Biskup szczęsliwie ná stolicy Apostolskiey teraz siedzący Clemens XI. ktory go Beatyfikowáć raczył, zá co niech iák naydłużey będźie Beatissimus czyli mu mowię nie przyznaie? kiedy w modlitwie nad zwyczay innych Błogosławionych szczegulney o nim naznaczoney y owszem od siebie złozoney (iáko pewny tego ieſt dowod) wyráził y zamknął rozliczne iego práce, cudowną miłość, niezwyćiężoną ćierpliwość, y wielorakie przykłády Swięte, wielorákich iego *in plurali intercessyi* wzywáiąc, iák *multiplicatis* w nim iednym *intercessoribus*, co zwykł mowić Kośćioł S. w modlitwie swoiey o Wszystkich Swiętych, zámknął nad to oboie nád zwyczay imiona iego Iana Franciszka, iak nie iednego w nim Swiętego uznaiąć: co wszystko prawie y w swoim Breve Beatifikácyi wyráził, wspominaiąć oráz *immarcescibilem gloriæ coronam* niezwiędłą nigdy, á zátym nibyto z kwiećiá, á tym samym rozliczną chwáły koronę, iáko należytą B. dźisieyszemu Regisowi. Swiádczy y to Rzym, że tenże Oćieć S. má mieć osobliwe do tegoż Błogosławionego nábożeństwo, y dlatego, ze przed Papieſtwem też sáme y tym porządkiem miał imiona, nazwany przedtym Ioannes Franciscus albani Ták tu przy pierwszey B. Regisa Inauguracyi, wielu y Naywyższych korona, gdźie widzieć skłániaiące się y Rzymskie Naywyższych Biskupow Triregium albo Naywyższą Troykoronę, widzieć skłániáiące się y świete koronom krolewskim rowne Eminencye, (ktorym przy ich kreacyi mowią, *Facio te parem Regibus majorem Principibus*) szczegulnie promowuiące B. Regisa mego Inauguracyą, zá co im rowne in Eminenti niech będą dzięki. Tu oráz korona Francuská y insze krolestwa Chrześćiańskie tu Xiążęce Mitry, tu *Grandes Hispaniæ* y *Pares Franciæ*, zarowno się iemu unizaią, tu iák niegdy przy wesćiu publicznym Wielkiego Iana Przesłańca Páńskiego zaráz słycháć było, *Omnis Mons & Collis humi-*
Luc. 3 *liabitur* ták y przy solennym drugiego dzisieyszego Wiekiego Iana miedzy Swiętych Páńskich wesćiu; zá owe iego gorne miedzy gorálámi Francuskiemi Apoſtolſtwa gdźie naysundámentalniey y swoię y cudzą świątobliwość zákłádał; uniżá się y *septicollis Roma* siodmiogorny Rzym y sáme

naywyż

naywyzſze Naywyzſzego Paſterza troiſte Gory? ktorym *par nihil & nihil ſecundum, omnis Mons & Collis humiliabitur.* *Martialis*

Prawie *fundamenta ejus in Montibus Sanctis*, bo *in montibus Sanctiſſimi.* Herbowna tegoż Oyca S. Tęcza tak nad ſwemi iák nad owemi ktore pracą ſwoią B. REGIS poświęćił, Gorami, w koronę mu prawie albo w tryumfalny *arcũ* ſtawa; *triumphalem ſinuatur in arcum*, tak wielu y naywyżſzych w ſobie zawieraiącego; ktory tu właśnie mowic może co Iozef: *vidi manipulos, Lunam ſolem & ſtellas undecim adorare me*, kiedy go krom krolewskich Iagellonskich ſnopkow iako Fundatorskich w tey Swiątyni Boskiey krom Nayiaſnieyſzego korony ſzczegulnie Francuskiey słoncá z cáłym ſwoim Horyzontem, wſzak *Reges Regnorum ſoles*, adoruie y Naywyżſza, ktora iako Słonca ſprawiedliwośći *vicaria* za iedenaśćie ſtanie, tak liczne Gory y cáły świat obiaſniaiąca Herbowna KLEMENSA XI Gwiazda: ádoruie, y niezwyczaynego mu ſplendoru przydaie Iaśnie Przeświętny Xiężyć, wſzyſtkim ſplendorem ſwoim do Krzyza IEZUSOWEGO obrocony wſzyſtek ſię dla niego y na niego wydaiący, ktory z słońcem ſamym y naywyżſzym ſiedmiogornym Luminarzem emuluiąc, że mu słuſnie przypiſano ~~nos~~ *æmula ſolis*, y owſzem słońce ſámo przechodząc biegłośćią y obrotem ſwoim niebieskim, więcey niż za Febuſa więcey niż zá Apollina Parnaſowi ſtanie: oświecá B. REGISA, prawie godnym Regiſowskiego imienia y tytułu ſplendorem, iakò zawſze *in creſceuti* ſplendorow ſwoich będący, ták teráz *in lucem publicam* ná świátło publiczne do podziwienia wychodzący, y naypierwſzy go obiaſnia na záſzczyt naſzego Polum álbo Polskiego y naſzego Nieba wywyzſza go ná potomne lata y pułgodzinnym (álbo świętogodzinkowym) niebieskim ſwoim obrotem, ktory nietylko ná Prymę ále wſzędzie prym mieć powinień: á iako wſzelakie práwie Regiſowych cnot ſplendory do wielorakiey y naywyżſzey korony w ſobie zawiera (co wſzyſtkim w oczach) ták y wtym S. Páńskim obroćie z ſámym emuluie B. REGISEM; ktory tákże zwykł S. modlitwy godnym wierſzem niegdy podawac do publicznego zażywania, chcąc tym ſamym niegodne pieſni wſzyſtkĩ z uſt y z konceptu albo, z kõpozycyi mniey zdobiącey wytrącić. za ten pułgodzinny álbo świętogodzinkowy obrot honorowi B. REGISA poświęcony przy iegoz inſtancyi (ktory zwykł y Hiſtorykow tylko zyćiá ſwego dopieroż panegiryſtow Pańskiemi wychwalámi ſiebie uwielbiaiących dłużſzemi życia laty y cudownie regalizować)

Pſ. 86

Claud.

Geneſis 37

y ſamáż Jego Naywyżſza Gwiazdá zniża ſię ádoruie tego Jozefa albo *Accreſcentem.*

 przed

przed ſzczęśliwey wiecznoſci okrągiem niech łáśnie Prze-
świętnemu Xiężycowi, nie mieśiąc ale ten wiek zupełnie słu-
ży ktory w ſobie znaczy y wyraża: niech będźie iák tam *Eccl*
43 á práwie o nim bo *in creſcenti* będącym mowią; *Luna in ōnibus in tempore ſuo ſignum ævi Creſcens mirabiliter in conſummatione* niech będźie prześwietny Xieżyc we wſzyſtkim czaſie ſwoim, znakiem wieku rosnącym záwſze, by y cudownie w dalſze latá przy wſzelákiey ſwoiey ktorą oraz w ſobie nieodmiennie konſerwuie perfekcyi *Vidi manipulos Lunam ſolem & ſtellas Undecim* czy *Undecimi adorare me* B. REGISA mego całe práwie Niebo ziemskie adoruie zá owę dla BOGA porzuczoną sławę y chwáłę ſwoię; że naywiękſza iego rádość y słodycz byłá w wyśmiániach y kontemptách włáſnych? że ſzukáiąc wſzedźie aby był w pogardzie y lichey ſtymie u wſzyſtkich, prawie wzorem CHRYSTUSA P. *ſaturatus opprobrijs*; y owſzem konfuzyą ſwoią náſycic ſię niemogł, więcey iey zawſze á więcey ták pilno ſzukáł, iák inſzy honorku álbo chwáły ludzkiey. Niech komu łácniey będzie wſzelkiego prawá y poſpolitego uſtąpić, do pokarmu mego y lichey odziezy, niż do sławy ſwoiey. B. REGIS przykłádem ſamego CHRYSTUSA P. mowiącego *Ego non quæro gloriam meam* y przykázuiącego doskonałym naſládowcom ſwoim zupełną abnegacyą albo zaprzenie ſámych ſiebie, *Qui vult venire poſt me abneget ſemetipſum*? przykłádem oraz y preskrypcyą wielkiego Fundatora ſwego IGNACEGO S. przez trzeci á naywyżſzy ſtopień pokory, chwáły tylko BOSKIEY á kontemptow ſwoich ſzukáiąc, rezygnowáł w cale BOGU sławę ſwoię, prawie ſię iey wyprzyſiągł, nieprzełomane nigdy prawo ſobie uczyniwſzy; żeby był nigdy sławy ſwoiey niebronił; niewymawiáł ſię nigdy z iákieykolwiek by tez nayćięzſzey kalumnij; y owſzem miedzy publicznemi nawet nieráz oſtremi obiurgacyami, gdy mu ofiarowano inne mieyſce, gdzieby rownie mogł ná chwáłę Boską pracowác; podziękowáł zá nie, y niechciáł go przyiąć; że tam lubo miálby rownie okazyą do pracy Apoſtolskiey, niemiałby do ćierpienia, zwłáſcza ná sławie y honorze. Czyli mu te obiurgacye nie ſtaną teráz zá naysłáwnieyſzą u Oratorow ~~świątobliwie~~ *obiurgationem encomiaſticam*. Niech ſię znaczni zákonu mego Profeſſowie wyprzyſięgaią honorow, kiedy im to ſámo ſtanie za więkſzy honor; gdyz *magnum delata poteſtas majorem contempta probat*: ták że co tam Ariſtippus Platonowi powiedział; *Calcas faſtum majori faſtu*; tu nie co odmieniwſzy

mieniwſzy mowić by śię mogło: *Calcas honorem maiori honore*: to mym zdaniem nierownie więkſza (iako przyznaią ktorzy świadomi) ze B. REGIS nie zniżaiąc tylko ale całe poniżaiąc głowę ſwoię y talenta, y tegoż ſamego honoru, albo tytułu znacznych naſzych Profeſſow nieporownaną pokorą koniecznie chciał uſtąpić, przez gwałt prawie y uprzykrzone prośby wyćiſnąwſzy na ſtarſzych; áby był od wyżſzych nauk oderwany; żeby tym ſamym w lichey był u inſzych ſtymie; żeby tak ſobie był zagrodził drogę do wyżſzych urzędow zakonnych? á czym prędzey wyleciał do Apoſtolſtwa ſwego, prawie Apoſtoł do zerwania: lubo y z Pańſkiego urodzenia, y z Panięcego przedtym wychowania, y z natury ſamey á wrodzoney wſpániałośći, do wſzyſtkich y naywyżſzych funkcyi był arcyſpoſobny; y ták dowćipem, iák wſzelkiemi inſzemi talentami daleko inſzych przechodził. Od wyżſzych nauk, y od wſzelkiego honoru zakonnego ućieka w gory z Apoſtolską pracą ſwoią, własnie wzorem CHRYSTUSA P. ktory przed honorem od poſpolitego ſobie votum deſtynowanym ućieká także w gory; *Cum cognoviſſet quia venturi eſſent ut facerent eum Regem fugit in montem.* A kto wymowi wſzyſtkie głębokiey iego pokory, y ſzukánego wláſnego kontemptu święte ſztuki? ktore referuiąc tylko, doſycby obſzerna y owſzem arcy zbytnia była całego kázania materya. Czyli nie wielka, aż po ſmierći rozćiągaiąca ſię pokorá? że nawet w bardzo ludnym mieſcie Anicyiskim gdzie od wſzyſtkich zá świętego był miány; w Kollegium ſwoim tamecznym umrzec niechciał; ale śmierć ſwoię przepowiedziawſzy tamże, á uproſiwſzy ſobie od BOGA grob iák naytaiemnieyſzy w puſtey y ledwie doſtępney wioſce, bieży na mieyſce uproſzone; áby tám przy Apoſtolskiey ſwoiey pracy dokonał, y w cudzym grobie (y tu po Chryſtuſowemu) był pochowany; gdzie blisko S. zgonu będąc, naywiękſze dzięki Ukrzyżowanemu ſwemu oddaie, że mu w ták potaiemney y ſzczupłey wioſce między proſtactwem ſobie naymilſzym dokonać pozwolił. Ale podły ow á proſty, z ziemi tylko wyſypany grob iego, y puſtkowie owo ledwie trzy domy w ſobie ná ten czas maiące, tak ſię zaraz cudami wsławiło; że całe miáſta y prowincye trybutá iemu oddawáły hoyney pobożnośći ſwoiey, ku czci iego służące, y potym ſtátecznie wſzyſtkich ſtanow, y całego kroleſtwa Francuskiego konkurs był ták wielki po wſzyſtkie czaſy, do grobu iego; w ktorym, czaſem iednego dnia y dzięſięć tyſięcy ludzi liczono; iako nigdy

Stemma Perill. M. D. Thereſiæ Apollinaris de Malczovſciis Stradōska Dapiferæ Owrucenſis (quod Officiū Polonicum de B. REGIS edidit) Luna Creſcens ad Crucem verſa

Joan. 6.

 gdy

gdy nikt niewidziáł ták wielkiego, y ták ſtátecznego kon-
kurſu, támze we Fráncyi y do kánonizowánego ktoregoſz-
kolwiek Swiętego grobu; że ſię obáwiáno, y tym ſámym przy-
Proceſſus Beatifica. ſuper miracula ſpieſzano z Beatyfikácyą iego, żeby byłá pobozność ludu y
poſpolitego y znacznych inſzych, ſama dobrowolnie nie
wybuchnełá z publiczną czćią iego zupełnie iák świętego,
nie dbaiąc y na kościelne cenſury. Záráz ſię mowić o gro-
bie y Regiſowym mogło, co o grobie Páńskim powiedziá-
Iſ. 11 no: *erit ſepulchrum ejus glorioſum.* Gdzie to ieſzcze oſobliwá,
że iáko grob Páński w obcych ręku zoſtaie á tym ſámym w
więkſzym ieſt poſzanowaniu, że ſám Car Turecki za naywię-
kſzy ſobie tytuł przypiſuie, iż ieſt ſtrożem grobu Chryſtuſo-
wego, tak B. REGISA naſzego grob nie w náſzych ále w cu-
dzych ręku z oſobliwey Opátrznoſci B. zoſtaie á tym ſámym
więcey ma czci y honoru; że konkurs ták wielki do ták po-
táiemnego y podłego mieyſcem, á ſámemi tylko cudami
wsławionego grobu, nie może ſię przypiſac iakiemu ſtaraniu
naſzemu ále tylko ſtaraniu ſamego BOGA y świątobliwo-
ści ſamegoż B. REGISA, ktoremu y z tąd więkſzá ieſzcze
świątobliwości sławá, że długo Infułáci Francuſcy żadnego
z naſzego Zákonu iako domowego przyiąć niechcieli ſwia-
dectwa o świątobliwości y cudach iego, ſámi ſię uſilnie o ie-
goBeatyfikacyą ſtaraiąc aż ie potym za rekwizycyą S.Kongre-
gacyi Rituum przyięto. Ták za owo ſiebie ſámego przez
głęboką pokorę zagrzebanie, coraz bardziey ieſt, y będzie,
y ſam grob iego chwalebny. Za owo uciekanie przed
chwáłą ludzką, ták chwalebny ma do ſiebie od wſzyſtkich
konkurs. Ták go za owe, w Oyczyſtym nawet mieście
przy prześwietnych Pokrewnych ſwoich, dla chorych y u-
bogich do ſzpitala znoſzone publicznie ná właſnych ramio-
nach słomiáne ſnopy, adoruią tu na tym ſamym mieyſcu,
teráz (iákom rzekł) krolewskie Iagiellonskie ſnopki, y
wſzyſtkich prawie y naywyzſzych Luminarzow korona, że
mowić tu ſobie z Iozefem może; *vidi manipulos veſtros a-
dorare, manipulum meum vidi ſolem Lunã & ſtellas unde-
cim adorare me.* Tu przy Iáſnie Oświeconey Głowie,
Głowie prawie korony naſzey y owſzem tak wielu koron,
ktore tu przy Troykoronnym S. Kapitolium albo S. koron y
Infuł Seminarium piaſtuie á y ſámá ták wielu talentow pełna,
za wieloraką koronę ſtanie; *ipſum ſibi diadema Caput* prawie
in Capite diademata multa, nie tylko ná Głowie, ále y w
Apoc. 19 Głowie, ſiła S. koron; tu to Trzy Iáſnie Prześwietne Ro-
że w troiſtą ſię prawie wiiące koronę, to ſame Prześwięte

Trzy

trzy Korony naywyższemu Kapłanstwu tu służące idą na ozdobę B. REGISA mego; Prałácko Doktorskie laury y wkrzyż się składáiące nie do iedney Korony zgodne Krolewskie Berłá; tu przy Seráfickim Niebie, (ktore się ze wszystkiemi swemi y Krolewskiemi ozdobami dobrze Swiętym y mądrym Pannom rowná *simile est Regnum Cælorum Virginibus*,) Káznodzieyská Dominiká S. Gwiázdá iáko *lingva cæli*, wláśnie iák owych ukoronowánych sápientow do adoracyi iego prowádzi *Stella antecedebat eos*. Co widząc, to mądrzy y SS: álbo BOGU poświęceni Koronaći, to ozdobione swemi tytułámi Dygnitarstwa, to wszyscy pobozni, zwłaszczá tu *in Coronam* godnego Audytorá idący, álbo szczegulnie ten fest przyozdobiáiący, szczegulnie się do honoru B. REGISA przyczyniáiący (ktorym y milczeniem sámym náleżytą obserwácyą iá oddáię, B. REGIS rzecz sámę odda) *Videntes stellam dixerunt ad invicem, hoc signum Magni REGIS est, eamus & offeramus ei munera* Widząc Prześwietną y Oycá S. y Káznodzieyską Gwiázdę, mowią do siebie: to iest znák wielkiego nowo BŁOGOSŁAWIONEGO REGISA? pod ktorym on znákiem do SS. Pánskich Korony iest inaugurowány: *Videntes stellam dixerunt ad invicem hoc signum Magni REGIS est*. Przy wesołym tryumfalnym *Salve* Korony swoie y ozdoby iemu znizáią; adorácyą swoię, tributá y homágium roznemi przysługámi y wotámi swemi oddáwáią; wołáią od Jędrzeiá iáko ták bliskiego Piotrowi y náypierwszego ták przy boku JEZUSOWYM iáko wKośćielnym szeregu SS. Pánskich ztryumfalnym Krzyżem swoim Crucigerá, ktory uczen niegdy Jáná, rodzonego swego Piotra do JEZUSA przywiodł; teráz IANA mego do Piotra y do IEZUSA oráz prowádzi nie bez wielorákiey y ták korony, bo przy troiákiey to iest Węgierskiey Hálickiey y náywyższey S. Pánienskiey koronie Sálomei S. wołaią cáłym sercá głosem, ná tuteczne Xiążętá Apostolskie Piotrá y Pawłá, iáko tych, przy ktorych *potestas claviū*; áby iáko niegdy do chwały wiekuistey tak y tu teráz do uwielbieniá iego brámy swoie iemu otworzyli, do świątyni swoiey przyięli: *Attollite portas Principes vestras & elevamini portæ æternales & introibit Rex gloriæ*. Przy tych Krolewskich y Xiążęcych tu podwoiách, iákby wielkiemu REGISOWI ták wielu náywyższych. wsobie záwieraiącemu máło ieszcze ná nich było; otwierá mu oráz ná szczegulną ozdobę, Herbowną Brámę swoię, nietylko rozlicznemi inszemi, y splendorami, ále y święntemi swemi ogniámi ná honor iego zápálonemi Prześwietná tuteczná koroná y náybárdziey koroná Metropoliá, cáłego Krolestwá nászego koronę w sobie

Math. 2.

Offic: D: festo 3. Regum.

Joan. 1

sobie

bie piástuiącá, y szczególnie honorowi Náyświętszey Mátki Boskiey, á Niepokálánie Poczętey z B: REGISEM, konsekrowáná iáko licznych innych ozdob, ták y pobożności osobliwey práwie Kongregácyá álbo wkupę zgromádzenie. Zá co szczyćic się y przed Bogiem możesz Prześwietna Metropoliá; tym tytułem żes *Civitas Regis Magni*: ktory tám tytuł dáią S. Miástu znáczącemu *visionem pacis*. Będzie cię pewnie zá tę pobożność, wręku y protekcyi swoiey piástował B. REGIS, co tam zda się obiecowáć Litera S, *Dabo civitatem istam in manu REGIS*. Niech będą y Bramy twoie B. REGISA przyimuiące, *portæ æternales* na ingres *Regis gloriæ*: niech szczęśliwie y chwalebnie wiekuią. *Videntes stellam dixerunt ad invicem hoc signum Magni Regis est, eamus & offeramus ei munera*: *Attollite portas principes vestras & elevamini portæ æternales & introibit Rex gloriæ.*

Matt. 5

3 Reg. 22

Ták G. S. Nowo zawitany tu ták wielki Gość, Nowo Błogosławiony JAN FRANCISZEK REGIS, ták wielu y naywyższych w sobie záwieráiąc, odbiera owę *immarcescibilem gloriæ coronam*, niezwiędłą y rozliczną chwáły koronę, o ktorey tam Ociec S. w swoim Breve wspomina iakom powiedział: á ták ią włáśnie á propo przy S. Pietrze mo-im odbiera, iako ią sam S. Piotr ogłosił, y do niego iák do wielu oráz mowiąc: *Cum apparuerit Princeps Pastorum percipietis immarcescibilem gloriæ coronam*. Odbiera niezwiędłą chwały koronę y w Rzymskim przedtym, y tu teráz w Watykánie naszym przy Xiązećiu włáśnie Pásterzow y Rzymskiego Wátykánu godnym. *Cum apparuerit Princeps Pastorum percipietis immarcescibilem gloriæ coronam*.

1 Capite 5

Záco y *Principi Pastorum* niech będźie wespoł niezwiędła chwały korona. Y iuż gdy przyięty za Xiążęce, y owszem krolewskie tey Swiątyni Páńskiey wrota B. dzisieyszy REGIS. przypisáć dopieroż teráz nád niemi mogę z Poetą *Ianua nunc Regis* Xiążęce y krolewskie tuteczney Swiątyni Páńskiey podwoie, iuż wrotami od tąd będźiećie y do B. REGISA mego; ktory tu w ołtarzu swoim miedzy Swiętemi Páńskiemi ná wszystkich supplikuiących vota od tąd zostawáć będźie. *Ianua nunc Regis.* Zatym ktokolwiek widzisz; do ták licznych tu bram, do tego Domu Bożego, Domu oráz Krolewskiego, bo krolewską munificencyą y magnificencyą wystawionego, ciśnii się ná uwielbienie B. REGISA dzisieyszego. *Qui vides gradere in terram Iuda*, to iest *in terram laudationis*; *quia Sanctificatio Regis est, & Domus Regni est.* wszak y Proces ná Beatyfikácyą

Ovid fast libro 3

Amos 7

fikacyą B. REGISA ieſt oráz y zowie ſię Proceſſem ná Kánonizacyą *Sanctificatio Regis eſt*: Prowadzą was wſzyſtkich G. S. do uwielbienia y czci B. REGISA, (że niezliczonych w ſzczegulnośći liczyć niebędę) nie tylko całe Diecezye, Wiedeńska, Narboneńska, Anicyiska, Walentyńska y całe pięć bardzo obſzerne Prowincye iego pracą poświęcone; nietylko cáłe kroleſtwo Francuskie, po ták długich Proceſſach tryumfalną iuż proceſſyą czyniąc, y w ſámym Proceſſie wyprowadzaiąc ták wielu Infułatow ſwoich y Práłátow, ták wielu Xiążąt y Dygnitárzow: ták wiele Miáſt y poſpolitego ludu, ſamego nawet Nayiaśnieyſzego niegdy y niezwyćiężonego nigdy Monarchę ſwego Ludwiká czternaſtego we wſzyſtkich krolewskich akcyach *antonomasticè* Wielkiego, z tamecznemi oráz Prowincyami, y cáłym Zakonem naſzym; ktorych wſzyſtkich ſuppliką ta święta B. REGISA Inauguracya doſzła: ale też prowadzą y z odległych inſzych Páńſtw, y z nowego nawet świata owi; ktorzy ućiekáiąc ſię do iego protekcyi niezliczone łaski Boskie odebrali, że doſyć ie krotko zāknął,ten,co doznał, świadcząc; że iednoż to było u ſiebie,proſić o co B. Regisa,co uproſić cokolwiek chciał: ktorym ſam proſty z ziemi iego grobowey proch za medyczny prawie ná wſzelkie choroby proſzek ſtanął y ſtawa dotąd. Ztąd znaczny ieden w tamtym Páńſtwie medyk gdy ná iego preskrypcye nie uſtępowały uporczywſze febry, zwykł był chorych do grobu B. REGISA o kilká mil odległego odſyłać, iako znich niektorzy czáſem zwykli do grobu poſyłać, ktorym iákby dano *jus vitæ & necis*: ále tamten P. medyk ſzczęśliwie do grobu Regisowego zwykł chorych poſyłać, y świadczył, że rzadko omylił ten leczenia ſpoſob. Niektorzy nawet ledwie ná granicy owey Parafij, w ktorey S. ćiáło ſpoczywa, ſtaną, áż záraz cudownie dotknieniem ziemi ſamey, iego grobem poświęconey zleczeni: iákby ſię cála owa w okolicy ziemia aż po granice ſwoie od iego grobu poświęćiłá; iż ziemią S. nazwać by ſię mogłá; iák y owá ziemiá prácą y grobem Chryſtuſowym poświęcona: że ią zá drogi skarb ná cáłe kroleſtwo ná inſze Páńſtwá, ná nowy świat zabieraią. B. moy REGIS prawie to ożywiony w proſzkách grobu ſwego, y ożywiaiący od śmiertelnych chorob Fenix; iáko go názywá drugi dowcipow y wſzelkich przymiotow Pańskich Fenix,w godnych Regiſowego Imienia wychwałach. Mowić do Ciebie Wielki dziſieyſzy Cudotworco mogę, co do Fenixa Claudian: *Quo ſolvimur omnes, hoc tibi ſuppeditat vires, præbetur origo per cinerem*: *In Offici. Pol. B. REGIS*

G2 á ſam

á ſám świát przedtym cale zwyćiężywſzy, cáłym nienaruſzonym w cudney woni zoſtaieſz; *ſolusque ſuperſtes edomitâ tellure manes.* Záczym niedziw; że wſzyſcy tamte S. śćieſzki twoie, y ſamę ziemię od ćiebie ſchodzoną adoruią. REGIS *iter fragrantis adorant.* Co złotouſty I A N o SS. Apoſtołách, to ia y o iednym, moim B. IANIE, ale iednym za wielu Apoſtole, mowić mogę, *Ubique omnibus beneficia conferre non ceſſant pulverem īmortalem in ſepulchris reliquerunt*: y co Grzegorz Niſſeński, *Pro munere pulvis accipitur & tanquam res magni pretij terra theſauro reponitur.* Ták ſię ciſnęło y ciśnie tam do tąd do S. grobu cáłe kroleſtwo Francuskie, uwielbiaiąc ták liczne zdrowia y inſze łáſki odebrane od B. REGISA ſwego, albo słowy Dawidá S. mowiąc; *Magnificans ſalutes Regis ſui.* Ale y ſám Rzym, y Naywyżſze Imperium zna cudotworne y prawie ożywiaiące grobu Regiſowego proſzki, iáko świadczą hiſtorye Zna iuż poniekąd, wota ſwoie oddaiąc; y uwielbia y korona naſza Polská, dane cudownie od B. REGISA niektorym zdrowie. przy pierwſzey iego Inauguracyi do korony Swiętych Páńskich. Ták y przy pierwſzey iego Inauguracyi ieſt wieloráká oráz y naywyżſzych korona. Lecz nad ták licznemi koronami wiążącemi ſię przy B. R E G I S I E, ieſzcze to przypiſáć mogę; co tam Henryk Walezyuſz naſz Polski naprzod a potym Francuski Krol, nad obiema tych kroleſtw koronami odmalowanemi w ſymbolum ſwoim piſał; *Manet ultima cælo*; albo trochę odmieniwſzy *prima manet cælo*; boć przećię niebieská korona nie *ultima* nie oſtatnia, ale pierwſza w reſpekćie być powinna; pierwſza byłá u B. REGISA mego *prima manet cælo.* Nad inſze pomienione, zoſtaie ieſzcze dalſza y naypierwſza, naywyżſza, nayznacznieyſzá B. REGISA korona, korona chwáły wiekuiſtey ſamemu niebu wiadoma *prima manet cœlo*: ktorą ſámę o iák tám rozliczną y wieloraką odbiera Wielki ten oráz y Apoſtoł y Prorok á prawie ukoronowany krolewski Proro k y Wyznawca, y prawie Męczennik y iák Anioł wćielony. Prawie S. y wielki oráz Doktor, ktory oſobliwych nawet nieukow, dziwnych pouczył modlitw, ktore po nim łacno poymowali, co po innych y paćierza poiąć nie mogli; Magiſtrem będąc, nietylko ſzkoły ſwoiey właſnie oráz Apoſtołem; ále też y zarliwość magiſterium iego za progi ſzkolne daleko zachodziło miedzy wieyskie proſtactwo gdzie z nowu ták nauki iego y rozſądku we wſzyſtkim słucháno, iakby unich był. Magiſtrē Novitiorū; iáko mowi Hiſtoryk y

zaden

Claud: de Phan.

Jdē ibidē

S. Chryſoſt. de laud. Apoſtol.

Orat: de S. Theod.

2. Reg. 22

żaden nie śmiał po iego sentencyi do inszego forum appellowac; co Anielski Doktor w niemowlęcym wieku kartkę zpozdrowieniē Anielskim połknął, niezwyczaynym do nabożeństwa appetytem; to mym zdaniem głos nieysza że B. REGIS dzisieyszy Magistrem ieszcze młodym, będąc, pierwszy wniosł ten S. y chwalebny zwyczay; żeby usłyszawszy zegar, pozdrowienie Anielskie mowić. Ták co tam niegdy P. JEZUS powiedział *Non dum venit hora mea*, to przy B. IANIE moim iáko przy pektoraliku Páńskim IANIE Apostole, *recubuit supra pectus IESV: sciens IESVS quia venit hora ejus*, Każda iuż godzina IEZUSOWA, każda MARYI, Swięte zupełnie godziny y godzinki, REGISOWE. P. JEZUS Apostołow wszystkich do godzin przyrownywa mowiąc: *Nonne duodecim sunt horæ diei*, do ktorych trzynasty przybył PAWEŁ. B. REGIS przez trzynaśćię lat gornego Apostolstwa swego każdey godziny przy tym excytuiący y uczący wszystkich czci osobliwey ku Nayświętszey Matce Boskiey, czy nie zamknął w sobie wzystkich Apostołow nauczyćielow świata. A y od ták ulubionego y upragnionego Apostolstwa swego nie ráz posłuszeństwem S. oderwany, do uczenia y nayniższey szkoły; ktorego, żarliwośći y cáły świát był mały wedle sámego Historyka; cáłym się do teyże szkoły dozorem swoim applikuie, wiedząc że y ta przy powinnym dozorze zá wysokie apostolstwo stanie. Zaprawdę w tym sámym Doktor wielki zachowuiący pilno y naywyższe o nayniższey szkole sobie zleconey posłuszeństwo; *Qui solverit unum de mandatis istis, minimus vocabitur, qui autem fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in Regno cœlorum.* Wielki oráz y Patryarcha tak wielu fundowanych SS. Zgromadzenia, iáko to Matron miłosiernych, Domow zakonnych ućieczki y ták wielu wielce SS. Bractw Nayświętszego SAKRAMENTU, kwitnących do tąd w krolestwie Francuskim; y owszem domy świeckie, wiezienia nawet sáme, prawie się w kośćioły albo w zakony zamieniały, iego instytucyą y práwie fundacyą oráz: bo ná nich sam żebrał, dwoiakim tytułem Fundator, y w duchu y w dochodach doczesnych. Wolno probować tego wszystkiego w żywoćie iego S. ktorego práwie y czytáć niepodobna, bez odmiany iakiey wielorákich S. áffektow. Kto nie wierzy, y powtornie mowię niech spoyzrzy w S. żywot iego, á przyzna, że iákby w nim iednym oráz wielu y naywyższych Elektow Boskich żywoty S skōpendyowáne czytał; záwołáć zdumiáły muśi; co tám podchlebny Poetá o Stylikonie zawołał. *Quantæ pensabunt facta coronæ?* przyzná, ze y tu *in capite diademata multa*: Ná iedney

Bonetus pag 21

Bonetus pag 20

głowie, y przy pierwszey Jnauguracyi *in capite* siłá SS. koron. J przy pierwszey B. REGISA Jnauguracyi, iest wielu oráz y Náywyższych koroná, wielu oraz y náywyższych konkluzyá: *Prima manet cælo, quantæ pensabunt facta coronæ!* Wielki moy dzisieyszy B. REGIS, czy nie drugi Pátryárchá Abrám, *Pater excelsus, Pater multitudinis?* wszák go Oycem pospolstwá y ubostwá zwáno, iákom námienil, *Pater multitudinis*, godność swoie, y prác swoich Apostolskich wnim náybárziey zákłádáł, że się y o nim mowić mogło, co tám mądrze Státystá Páński powiedziáł, *Jn multitudine populi dignitàs REGIS.* Prowádzi B. REGISA zDomu swego zákonnego w obce strony Bog ná práce Apostolskie y ná śmierć sáme, iako Abraámowi mowiąc: *Egredere de domo tua, & veni in terram quam monstravero tibi*: Obiecuie mu że go Błogosławionym uczyni *benedicam te, erisque Benedictus*: wszák wiedział B. REGIS przyszłą chwáłę swoię y konkurs ow ták chwalebny, ktory miał być do grobu swego iáko świádczy Historyk: aż tám przy multyplikacyi, y wielości swoiey, ná usługi y potrzeby ludzkię ná práce Apostolskie prawie się multyplikuiąc, lubo sam dotąd w ciele swoim S. nienaruszony; zatym iáko żyiąc ten czuły stroż zbáwienia ludzkiego zwykł cáłkiem y nierozebrany spoczywáć; áby tym prędszy był do usługi bliznich, wypełniaiąc nieustannie ow mandat CHRYSTUSOW; *sint lumbi vestri præcincti*; ták y po śmierci teráz nierozebrany ná Relikwie S. ale zupełnie cáły zostaiąc, samym prochem ziemi swoiey grobowey dzieli się ná ták wielu ná tak wielorakie cuda y dobrodzieystwa że się iuż prochom iuż gwiazdom całego nieba, y cáłemu prawie niebu rowna: *Multiplicabo semen tuũ sicut stellas, & velut arenam.* Y ták tam wiele tym ziemi iego grobowey prochem cudownie zleczonych; ták práwie niepodobna ich zliczyć; iák prochu w ziemi, lub w S. iego mogile, álbo gwiadz ná niebie; *numera stellas si potes*: A Miodopłynny Doktor práwie iak o nim daie przyczynę: *Nec mirum si mira est operatus sic mirabilis ipse; primum enim maximumque miraculum quòd exhibuit, ipse fuit.* Co tam w tymże krolestwie Francuskim nowa Filozofia, subtelnie lub mniey fundamentalnie zaczęłá wszystkie rzeczy widome składac z samych tylko atomow, z samych proszkow; to pradziwiey z proszkow ták cudownych samego REGISOWEGO grobu wszelkie się zdrowie, wszelakie łaski ludziom w gorach owych (w ktorych spoczywa) wyświádczone, y nieba prawie składaią? ták że same owe gory z tamtych proszkow

Gen. 12

Gen. 22

Gen. 15

D. Bernardus S. Malachia

Gosidus Abbas de S. Bernar.

Carthesiani atomistæ in Gall.

złożone,

złożone; ſzacownieyſze y nad złote gory, podnoſzą ſię; záſzczycaią nieiáko temi átomami; y ſamemu niebu rownaią, *ex atomis tumutre montes. Multiplicabo ſemen tuum ſicut ſtellas & velut arenam.* Co wielki y drogi Orator o śmiertelnym prochu Alexandra Wielkiego powiedział: *Miraculum! tam parvus pulvis orbem totum evertit:* to tu z przeciwney ſtrony prawie mowić mogę; *miraculum* y nieráz *miraculum*! *tam parvus pulvis orbem totum erigit.* Y drobny ow proſzek nietylko cáłemu ták wielkiemu Páńſtwu, ále y cáłemu niebu rownać ſię może: *velut arenam, ſicut ſtellas:* mowić ſię o nim cos podobnego, ále dáleko więkſzego może, co tám o śmiertelnym prochu Alaxandra Wielkiego pozoſtałym powiedział tenże koſztowny Orator *parva hæc urna Alexandria eſt unicò cive plena.* Wielki moy B. REGIS, nietylko imieniem ale y rzeczą ſámą należy, właśnie do owych SS. czterech Koronatow; ktorych w oktawę albo konkluzyą wſzyſtkich Swiętych kościoł Rzymski obchodzi; gdzie pod czterech koronatow tytułem, daleko ich więcey *tacito nomine* záwieraią; y pod iednym ukoronowanym krolewskim imieniem wielu oráz wyſokich Swiętych Páńskich koronę, y owſzem wſzyſtkich żamykaią y konkluduią. Ták y przy pierwſzey B. REGISA dźiſieyſzego Inauguracyi, ieſt wielu oráz y naywyżſzych, y owſzem wſzyſtkich Elektow Páńskich korona álbo konkluzyá; Zaczym słuſznie przy pierwſzym iego do korony Swiętych Páńskich ingreſſie, ták liczne y Xiążęce bramy otwieráć y wywyżſzac káżą: *Attollite portas Principes veſtras & elevamini portæ æternales & introibit Rex gloriæ.* Ale trochę ſię przydłużey przypatrzywſzy, iáko to ták wielkiemu, y Wielkiego tu Gośćia teraz żawitanego B. REGISA ingreſſowi, y iemu oráz ſámemu, ieſzcze y w ſámym iego Imieniu założoną prawdę obaczmy, ia iednym ią práwie słowem, iednym imieniem dowiodę, pokázuiąc że B. moy IAN dźiſieyſzy prawie to *Ioannes in vinculis?* Ian w więżach; tylko proſzę, nie przykrzyć ſobie, chocbym nieco więcey *extraordinariè* mowił iako przy tak extraordynáryiny święćie y S. ktory wielu w ſobie y naywyżſzych zamknął: y przykrzyćby wam ſię G. S. długość nie miáłá; ktorym ſię doſyć náprzykrzyłá krotká modá. Nie liczę Swiętych B. IANA FRANCISZKA REGISA ákcyi, ktoremi wielu y naywyżſzych Swiętych w ſobie y w Imieniu ſwoim zámknął. Doſyć mi natym, y nadewſzyſtko; że w całym S. żyćiu ſwoim prawie zamknął Wielkiego IANA; że ſię mowić y o nim może; co o kim inſzym Luc: 3 powiedziano: *Adjecit & hoc ſuper omnia*

Horat

Emmanuel Theſaurus in idea arguta dictionis.

Martyrol: Rom

Matth 11

inclusit Ioannem: á tym sámym wielu y naywyżſzych iák w koronie álbo w S. związku prawie drugi *Ioannes in vinculis* w ſobie zamknął; gdy tego zámknął, nad ktorego wyżſzy nie powſtał. Ták on z wielkim Patronem ſwoim ſymbolizowáł; że z nim wielu w ſobie y naywyżſzych ſwego zwłáſczá imienia Swiętych zámknął y konkludowáł; a ták konkludował; że iákby to nie iedenże był IAN FRANCISZEK REGIS; częſto go y długo ná wielu mieyſcach y u rożnych Hiſtorykow, to tylko Ianem, to drugi ráz tylko Franciſzkiem názywano. Przy milczeniu, do wielkiego podziwienia ſámych ſtarſzych, właśnie IAN Sylencyaryuſz, wzorem y tu IEZUSOWYM *IESVS autem tacebat, ita ut miraretur Præſes vehementer*, Przy zabiegach koło uboſtwá y nędzy ludzkiey IAN Iáłmużnik; przy zeluſię ſwoim káznodzieyskim IAN złotouſty, przy kandorze ſwoim B. IAN Kancyuſz, przy miłości Krzyżá y Ukrzyżowanego prawie B. IAN *à Cruce*, IAN od krzyżá, przy krzywdzie Boskiey, gdzie trzebá było piorunować y gromić kogo IAN Apoſtoł *Filius tonitrui* oráz práwie náuczyćiel y kaznodzieiá miłośći z IANEM Apoſtołem, y kochány Dyſcypuł Chryſtuſow; wſzák CHRYTUSA P. do oſtatniego zgonu Magiſtrem ſwoim zwykł náżywać. Joan 21. pytá P. JEZUS Piotra, chcąc mu Kośćioł ſwoy oddać, czy go kochá? áż rzecz dziwna że go nie inaczey tylko Ianem y po trzykroć názywá y wyćiągáiąc po nim niby Ianowey miłośći, mowi: *Simon Ioannis diligis me plus his?* czy nie iawnie pokázác chciáł, że IAN y Ianowa ku BOGU miłość wielu w ſobie y wielkich Apoſtołow záwierá, y ieſzcze więcey, *plus his*; *Simon Iannis diligis me plus his:* Prawieć tu iuż Pietrze S. názwáć ſię słuſznie możeſz *Simon Iannis diligens plus his*, przy B. IANIE dziſieyſzym do ciebie tu przyiętym, prawie IANIE Apoſtole, ktory wielu y naywyżſzych w ſobie zawiera. Wſzák go ná miſſyách ſwoich właſnie iák Apoſtołá przyimowano wedle Hiſtoryká, y prawie dzielnym był w náwrácaniu grzeſznych Apoſtołem. Ale ná co mam ſiłá liczyć? przy wſzyſtkich procederach ſwoich prawie IAN Przesłaniec Páński, ktory mi zá wielu y naywyżſzych ſtanie, iáko nad nich wyżſzy: *Non ſurrexit major*: Tylko że wielki IAN Præcurſor był Boski, zaś B. moy IAN REGIS ſámego BOGA má za prekurſora ſwego, kiedy z fátygowanego wielkiemi trudami podrożnemi towarzyſza tym zachęca do dalſzych *Præibit Angelus Cuſtos & DEVS ipſe cujus cauſa agitur*. Słuſznie toż B. dziſieyſzemu IANOWI, niezmordowánemu żádnemi prácámi y trudnościámi dlá pozyskániá

Matt. 26 & 27

Joa. 15

niá

niá duſz ludzkich, przez cáłe práwie życie nie ~~zgruntowá-~~ tytular-
nemu Miſſyonárzowi przyczytáć mogę, co o Jánie Przesłán-
cu Páńskim powiedziáno; *fuit homo miſſus à Deo.* Jáko nie-
winny Ján, winá ſobie ſurowo ná cáłe życie zákázuie: *Vi-
num & ſiceram non bibet.* Jowſzem iegoż przykłádem prá- Ioan. 1
wie *neq; bibens, neq; manducans.* W dziecinnym ieſzcze wie-
ku iego, wſzelkiego wieku cnotá byłá, że mowić ſię o nim
mogło co o S. Málachiáſzu, Bernárd powiedział: *Agebat ſe-
nem moribus, annis puer.* Doyrzáłey iego cnoćie wſzyſcy ſię
iuż wten czás dziwowáli, iáko o Przesłáńcu Páńskim mo-
wiąc: *Quis putas puer iſte erit? etenim manus Domini erat
cum illo.* Mowić ſię y onim mogło. *Cor REGIS in manu Do-
mini.* Tá ręká Boská ktorá zREGISEM moim, y wREGISIE Prov. 21
byłá, záwſze ſerce iego iáko cáłey ręki Boskiey godne, ná
co tylko zácnego ćhćiáłá, łácno nákłoniłá. Coż rozumićie
G. S. iák wielki iuż y wten czás przed Bogiem był moy
REGIS. *Quiſ putaſ puer iſte erat?* kiedy cáłá práwie ręká
Boská iuż z nim byłá, iego piáſtuiąc? cáłey ręki B. iuż był
godnym; ktorey ręce doſyć było, cáły świát ná trzech pál-
cách záwieśić: *appendit tribus digitis molem terræ: Quis pu-
taſ puer iſte erit? etenim manus Domini erat cum illo*: wpią- Iſa. 40
ćiu lát ieſcze, dorosły iuż w cnotę (iáko y wielki Tomáſz
Anielski w tychże lęćiech czynił) ſám ſię o rzeczy Boskie,
o Bogá pilno pytá: *quis putas puer iſte ert?* Niektorym zno-
śnieyſzá by rzecz byłá ſzárańczą tylko żyć, wielbłądzią sko-
rą ſię odziewáć, z Ianem, niż na puſtyni predykowáć? czy-
nił to y chętniey y naywięcey, z Przesłáńcem Ianem y dzi-
ſieyſzy moy IAN, od dziecinnego wieku, przemyślney żarli-
wośći; czuwaiący záwſze na iey okázyią. Z tąd y do ſzkoł
ieſzcze chodząc wſpołuczniow z ſobą rezyduiących do tego
przywiodł, że ſobie S. koleyną do ſtołu co pobożnego czy-
táli, modlitwy rożne ſpolnie odpráwiáli, y częſtſze kom-
munie S. że tamto mieyſce do klaztoru podobnieyſze było
niż do świeckiey goſpody. Inſzą nawet w gośćinę do ſiebie
przychodzącą młodź ſzkolną, zaráz przemyślny ten S. ſztuk
wynalezca traktuie S. iáką kżiąſzką; aby ták ná ſzczęśćie,
wyrwanego, co ſię trafi czytali, z tąd ſobie S. czyniąc refle-
xye: tym ſobie folgę czynić każe y w chorobie nawiedza-
iącyh proſząc? aby mu co przeczytali pobożnego. Zgołá y
świeckim będąc, iuż práwie Apoſtołem drugiey młodzi. ~~był.~~
A lubo w zákonie potym, prawie był *Vox clamantis in de-
ſerto,* lubo náywięcey po puſtyniách práwie y puſtkowiách
iáko prawy Ján káże, po puſtych y ledwie doſtępnych gorách,

miedzy grubym y od wszystkich prawie opuszczonym ludem apostołuie; iednak do niego y tamże iák do Wielkiego IANA cała się okoliczna kraina zbiega, gdzie się tylko pokáże; że dni powszednich od Swiętá nierozeznać. Od kilkunastu nawet mil na spowiedz do niego spieszą. *Egrediebatur ad eum omnis regio, confitentes peccata sua.* Tylko

Marci 1

co tam zasłyszą od Zacháryasza iákiego o imieniu IANA mego, w owych gorách; gdzie S. swoie prace odprawiał *Ioannes est nomen ejus*: aż záraz *supra omnia montana divulgabantur verba hæc.* Y lubo w lasach prawie dzikich y miedzy grubym ludem naywięcey przebywáł; iednák y tám swoię słodką przyiemność (ktora się z penitentam obchodził) wydawał; prawie *mel sylvestre edebat*: á tym sámym *omne tulit punctum qui miscuit utile dulci.* Y zwykł, to wysoko rozumnie mawiać, że daleko się więcey y much ná trochę miodu niz ná siła zołci ułowi. W uchwyceniu á przyiemnym, grzesznych do Boga, przedziwnych był przemysłow; że mogł z Pawłem nieráz mowić: *dolo vos cepi.* Mogł się szczycić szczesliwym tym połowem y z nawyższym ludołowem Piotrem. Ták on y Xiążęta Apostolskie w sobie zamknął, do nich tu teraz przyięty; że mogę y o nim mowić *Principes convenerunt in unum.* Wielki IAN Przesłániec Páński przy missyi swoiey iak Anioł, *ecce Ego mitto Angelum meum*: y B. dzisieyszego IANA iáko Swiadczy Historyk nie inaczey, ná missyi swoiey przyimuią tylko iák Anioła. Matth. 11 Sam PAN IEZUS panegiryzuiąc IANA mowi *Quid existis in desertũ videre?* coście wyszli ná pustynią widziec w Ianie? co y po trzykroć powtarza, iákby chciáł tym samym wyrazić; że w iednym Wielkim Ianie, nieiednego znacznego widziec można. Wielu on y naywyższych w sobie zamknał, oráz y Anioł, y naypierwszy kaznodzieia Páński y Prorok, y owszem *plus quam Propheta*; drugi Eliasz, y tam daley; iáko mu wielorakie pochwały daie Chrystus. B. moy dzisieyszy IAN, czy niedrugi IAN Przesłániec? drugi prawie z Przesłańcem Páńskim Eliasz? o ktorym tam P. IEZUS powiedział *Elias restituet omnia*; *tunc cognoverunt discipuli quod de Ioanne dixisset eis*: álbo co tam iak o B. dzisieyszym REGISIE powiedziano 1 Machab. Cap. 10 *Ad restauranda opera Sanctorum, Sumptus dabuntur de ratione REGIS*: Gdziekolwiek się tylko uda B. IAN REGIS, wszystkie dzieła święte swemi przemysłami restauruie; wszystko zaraz w obyczáiach y zakonnych nawet rożnych naprawia; iákby wielu w sobie y owszem wszystkich

Luc. 1

Marci 1

2 ad Cor. 12

Psal. 2

Matt. 17

zám-

zámknął; *Elias restituet omnia tunc cognoverunt discipuli quòd de Ioanne dixisset eis.* Mowić się y o nim mogło; *A diebus Ioannis regnum cælorum vim patitur & violenti rapiunt illud:* gdzie uważam, co iest? że od iednego wielkiego IANA Swięty gwałt cierpi niebo; á tu przydaią, że wiele tesz krolestwo niebieskie gwałtē biorą wydzieraią; *violenti rapiunt illud.* Y tákże ieden IAN, zá wielu? Ták, B. moy IAN, chwalebny natury gwałtownik, ktory) prawie nic nieznał, cokolwiek zmysły delektować mogło, iáko mowi Proces Beatyfikácyey) wielu y naywyższych w sobie zamknął, ktorzy niebo prawie gwałtem z kupą wielką y assystencyą biorą: *A diebus Ioannis, regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.* Obiecuie Herod, Herodiadnie o co kolwiekby prosiłá, choćby puł krolestwa; aż głowę Iana Wielkiego Przesłańca nad puł krolestwa przenoszą; o nię raczey, niż o puł krolestwa proszą. Lecz y całemu, á nie Herodowemu ále niebieskiemu Krolestwu, B. mego IANA REGISA teraznieysza niedzielna Ewangelia zda się nie iáko rownac mowiąc: *Simile est Regnum cælorum homini Regi:* podobne, iák rowne iest krolestwo niebieskie człowiekowi krolowi, REGISOWI, ktory po krolewsku prawie *in plurali* zá wielu stanie wielu w sobie y naywyższych zawiera y konkluduie; właśnie iák wielki znowu IAN Przesłaniec, do ktorego Mátth. 3 Pan mowi, *Sine modo sic enim decet nos implere omnem justitiam:* iákby mowił; inszym uydzie; ále mnie, y tobie oráz Ianie przystoi wszelká sprawiedliwość, nie iednę, ále wszelką świątobliwość wypełnić; y w sobie zámknąć; *decet nos implere omnem justitiam:* á ieszcze tudzież po owych słowach *sine modo*, przydaie? *sic decet nos*, niby pokázuiąc, iakim sposobem, iáką miarą przystoi mu wypełniac powinną perfekcyą, że *sine modo* bez wszelkiego zamiaru y liczby przystoi zámknąc, y wypełnic wszelaką świątobliwość: *sine modo, sic enim decet nos implere omnem justitiam.* Za tym dosyć nadewszystko, ná dowod prawdy moiey? że B. IAN dzisieyszy, przy chwalebnych y S. dzieiach swoich, Wielkiego IANA Przesłańca w sobie zamknął á iuz, tym samym wielu y naywyższych w sobie zámknął y z konkludowáł. *Adjecit & hoc, super omnia inclusit Ioannem* A ieżeli komu cięzą uszy na słuchanie tey prawdy o B. Ianie dzisieyszym wołám do niego, słowy Chrystusowemi, ktore w podobny okázyi y przy pochwałach Ianowych Matth. 11 powiedział *qui habet aures audiendi, audiat.* kto má uszy niech słuchá aby słuchu niestracił. Przyda się tu y owo

Processus Beatif. p. 76.

ucho; o ktorym, pewna tradycya twierdzi, że tegoż ſamego teraźnieyſzego roku po Beatyfikácyi B. dziſieyſzego IANA, w Rzymie odprawioney, gdy przy generalney Kommunii rozdawano, wedle támtecznego zwyczaiu, metale nabożne; iedney oſobie cale głuchey doſtał ſię metal z obrazkiem Nowo Błogosławionego dziſieyſzego IANA z wielką tedy ufnośćią y nábożeńſtwem przyłoży ow S. Obraz do ucha ſwego: aż zaraz cudownie słuch odbiera, słuchay że kto maſz słuch, *qui habet aures audiendi, audiat.* czyli tym cudem w ſamym Rzymie, przy generalney Kommunii S. tudzież po Beatyfikácyi B. dziſieyſzego REGISA po rozſtrząſanych támże pilno ták wielorakich iego ákcyach chwalebnych, po niezliczonych innych cudach, pokázánym, czyli CHRYSTUS nie chciał pokázáć; że B. dziſieyſzy IAN generalny Swięty prawie w iego ſię cudach y ákcyach Kōmunia S. *Communio Sanctorum* albo ſpołeczność Swietych wydaie: ták on, wielu ich albo wſzyſtkich ma ſpołeczność, zámyká ich w ſobie y konkluduie iák w koronie, wielkiego IANA Przesłáńca w ſobie zámykáiąc *Adjecit & hoc ſuper omnia incluſit Ioannem.* Doſyć by mnie było ná tym: nie doſyć Wielkiemu dziſieyſzemu IANOWI; ktory z wielkim Wielkiego IANA imieniem, záwarł oráz w ſobie S. prawie związkiē wielkie naywyżſzych przed Bogiem FRANCISZKOW imię y cnoty ich S. Zawarł w ſobie Wiekiego Indyiskiego Apoſtoła FRANCISZKA XAWIERA, táką pałaiąc żarliwośćią zbáwienia ludzkiego; ták w niewczaſach przykrośćiach, y ſmierćiach ſamych, *amplius amplius* więcey á więcey z miłośći ku Bogu wołáiąc; że go słuſznie niektorych Apelleſow ſztuká z otwartemi rozſzerzonemi pierſami (ktore y na śmierć otwarte ofiarował) iák Xawierá maluie. Ale y Ocieć S. w Breve ſwoim przyznawa; że ſerce iego uſtawicznie ſam Duch Nayświętſzy rozprzeſtrzeniał. Cudowney żárliwośći iego Apoſtolskiey, żadne trudy, żadne przypadki utrzymać iáko y XAWIERA nie mogły: idąc nawet na święta Miſſya ſwoie w gory ledwie przebyte, nogę tręſunkiem w owych przepaſciach ten Gorny moy Apoſtoł łámie; (co niewiem, czy nie tego potkac miáło kto tey S. w gorach prácy y proſtych ludzi zbawieniu śmiáł przeſzkadzać:) coż na to S. moy Apoſtoł? o to obwinąwſzy tylko złámáną dopiero oczywiśćie nogę, iákby to nic, ſámą tylko laską ſwoią miaſto nogi, álbo raczey łáską Bską w ſparty, daley pędzi, á iáko zwykł pieſzo y ſpieſzno, w zabiegach ſwoich Apoſtolskich z podziwieniem nie-

sły-

słychanym towarzyſza ſwego; y przyſzedſzy na termin widzą, że y noga złámáná cudownie do ſiebie przyſzła, ſámą nieiáko prácą Apoſtolską zleczona. Wiem że Dionizy S. pierwſzy Apoſtoł y Pátron Francuski przez dwie mili niosł cudownie ſciętą głowę własną, ależ przećię maiąc całe obiedwie nogi? B. REGIS nogę ſamę złamaną, przez dwie mili także cudownie nieſie. *Joannes in vinculis.* Záwierá oraz, w ſobie y wielkiego Infułatá Fránćiſzka S. Salezyuſza, tudzież po dniu: iemu teraz poświęconym národzony, gdy ten świątobliwie dokonał, wten czás prawie ſczegulnie práce ſwoie Apoſtolskie zaczynaiący, iákby ná święte naſtępował zeluſy Sálezyuſza, ktory wedle Kośćiołá Bożego *Omnibus omnia factus* z Apoſtołem narodow, wſzák toż o B. REGISIE ſámá hiſtoria Swiętego żyćiá świadczy. Nad to záwiera w ſobie prawie, Wielkiego mego dziſieyſzego Generáła S. FRANCISZKA Borgiaſza, w ktorego tu teraz uroczyſtość przypada, Wielki ten dzyſieyſzy, Błogosławionych Pańskich Generał: *Beati?* wſzyſtkich owych cnoty właśnie w ſobie zawarſzy? ktorym Evangeliá na Wſzyſtkich SS: przypádaiąca nadaie tytuł *Beati*, y Błogosłáwionemi ogłaſza, prawie Błosłáwienſtw Chryſtuſowych, a zatym y wſzyſtkich Błogosławionych Pańskich Cudowny Obraz, iáko go Cudny dowcip tytułuie miedzy roznemi Swiętemi tytułámi wſzelkich tytułow godnemi. Zawiera weſpoł y tym ſamym y pokorą oraz ſwoią niewypowiedzianą Wielkiego Seráfickiego Patryarchę Franciſzka S. Aſſyiskiego; ktorego oktawę Uroczyſtośćią tu ſwoią konkluduie, właśnie *in Octavo* to ieſt *ſummo gradu* wedle Filozofow; á tym ſamym wielu y naywyżſzych w ſobie zawiera y konkluduie, gdy tego konkluduie, ktory wedle wielu opinij gornego y pyſznego Anioła mieyſce zaſiadł. Mogłaby ſię y o B. dziſieyſzym IANIE FRANCISZKU REGISIE taż czytać Ewangelia ktorą Kośćioł S. o Franciszku Seráfickim czyta: *Confiteor tibi Pater quia revelaſti.* Lubo codźien gdy kapłána mogł mieć; ſpowiedz S. zwykł odprawiać, przykładem S. FRANCISZKA XAWIERA; iednak na ſpowiedziach tam chyba rewelacye nie grzechy, iák y przy Chryſtuſowym *Confiteor Confiteor tibi Pater quia revelaſti*: prawie S. *Confeſſor* dziſieyſzy moy FRACISZEK, S. z niego nietylko ſpowiednik y wyznawca ale y Penitent: właśnie iak owo ſzczegulnie y naybardziey święte mieyſce na Watykanie, ktore *Confeſſionem S. Petri* nazywaią, *Confeſſio* a przećię mieyſce tylko świątobliwośći y naypierwſzey naywyżſzey świątobliwośći

Bruner in faſtis Marianis

Offic: Div 8 9bris.

iáko czytámy kápláni 18 dnia Liſtopadá. Iak wielkiey był záwſze niewinnośći REGIS moy; á kto wymowi? kiedy y w dziećinnym, y dalſzym wieku swieckim, dopieroz w zakonie niepoſtrzezono y słowá nawet iego; ktoremuby, słuſznie rzecz zwazywſzy, przyganić ſię mogło niepoſtrzezono nigdy, aby y naymnieyſze prawo zakonne w słowie nawet iednym przeſtąpił, y owſzem nic wnim nie obſerwowano, coby nie Swiętego było, iáko świadczą wProceſſie. Ztąd mu tamże przypiſuią owę pochwałę Duchá P. *Non eſt inventus ſimilis illi, qui conſervaret legem Excelſi.* Niewidziáno nawet zadney w nim paſſyi, chyba by ſię komu zdała bydz taką, ſama tylko iego zarliwa zawſze akcyá, gdzie ſzło o Boga o obrazę Boską, áby iey przeskodzic. Przy śmierći ſamey, gdy po trzydniowych rekollekcyach na to, y na przygotowanie ſię do niey odprawionych, generalną z cálego zycia zwielką pilnośćią ſpowiedz czyni: ſpowiednik iego, á wielce rozſądny, przyznawał; że nietylko żadnego ćięſzkiego grzęchu wnim niewidziáł, ále ledwie y máteryą ábſolucyi mogł upatrzyc: *Cofiteor tibi Pater quia revelaſti.* Sąm náwet Konfeſſyonał iego w ktorym zwykł słuchywać ſpowiedzi w Aniçenskim mieſcie, tak święty; że co podobno przedtym w Kośćiele Bożym rzecz niesłychana byłá zdániem y Hiſtoryka; to do ſamego iego konfeſſyonálu nowennę lud pobozny uſtáwcznie odpráwuie; roznych łask ~~táże~~ Boskich y cudow tamże doznaie, nieprzebraną w nim dotkniętych skarbnicę łask Boskich znaiąc, y ręką ſię prawie ich dotykáiąc: acz krom tego y łoſzko śmiertelne iego ſpowiednicą y cudowną także było; *Confiteor tibi Pater quia revelaſti.* ~~*Tanner in Societate JESV Apſtolorū imitatrice.*~~ Czyliz nie Seraficki y z dziśieyſzego mego Błogosławionego Frańćiſzek? gorący y w mroźney chwili przez całe nocy Bogomodlca: Franciſzek Aſſyski na gorze Alwernie wogniſtego prawie Serafina wſpoł ukrzyżowanego zamieniony, bliznámi Chryſtuſowemi tamże ozdobiony; y FRANCISZEK moy dziśieyſzy tákże y w Alwernach będąc iako swiadczy Hyſtoryk, a tak niezwyczáynym żimnem przeraźliwych, że ſię tamto mieyſce *antonomaſticé pagus S. Boniti frigidi* názywá; tak tam miłośćią B. pała, y nocy przed Kośćiołem ná modlitwie trawiąc z Kázimierzem, Wáclawem, y inſżemi Swiętemi; pałá miłośćią Ukrzyżowánego ſwego iak Serafin wſpoł ukrzyżowany: iák Anioł przy Miſſiach ſwoich zawſze na twarz Boską pátrzy, *Angelus Miſſus: ſemper vident faciem Patris:* y owſzem właśnie iák Seráfin tudziez przy Panu zoſtaie, to przy Miſſy

ach

ach ſwoich, to przedtym ieſcże do bárzo cżęſtey u ſiebie Kommunij S: w wigilią iey, wielką część nocy, wigilią práwie przed Náyświętſzym Sakramentem odprawia. Wydawáły ſię y na ſamey twarzy iego też Serafickie pożary miłośći Boskiey, oſobliwie gdy mſzą odprawiał; ktorey nigdy dla żadnych fátyg, y naywiękſzych zabaw, á trudnośći ſwoich nie opuſcił: od prymicyi S. záczawſzy przez cáłe żyćie niezwyczaynym darem Boskim ſczegulne upały czuł na ſercu ku BOGU ſwemu; á co więkſza y w przytomnych mſzy ſwoiey słuchaiących onez zapálał. Pałał tąż miłością Boską w paćierzách Kápłańskich; ktore przy takich fatygach, drogach, pracach wielorákich. nie ináczey tylko klęcząc záwſże odpráwiał. Z miłośći Boskiey: o iako miłością zbáwienia bliźńich pálá! gdy raz nie może bydz przy umieraiącym iednym, aby go dyſponował, zaraz iawnie ztąd w gorączkę wpadá, że ią y inśi zaraz poſtrzegli, y ani zaſnąc niemoże, przydáiąc: y nácoz iuż życ mám? gdy bliźńim moim do BOGA, do żywotá wiecznego służyc niemam? Gdy co do ozdoby Boskiey albo tez krzywdy iego słyſzał, mieniłá ſię zaraz y zápáláłá z miłośći B. twarz iego S. Prawie Seraficki y zniego Fránciſzek; ktory y w tym nawet S. Aſſyskiemu podobny; że tylez prawie lat świętego zyćia iego liczą ile tamtego, ale dopieroz w tym? że wſzyſtkich ſzczegulnie y zawſze iako y Seraficki Franciſzek do miłośći B. zapala ſam we łzy częſtokroć topnieiąć iako y drudzy wielcy ludźie iego słuchaiąc podobnie topnieć muſieli. Szczegulnie wſzedźie u czył teyże miłośći Boskiey, tu iego wſzyſtko ſtaranie y w ſzkołách; nie ták iák czaſem u kogo Owidyuſzowe tylko *de arte amandi*. Z tey miłośći B. częſto mawiał; że gdyby w iego elekciy było albo proſto pość do nieba, albo tu na ziemi ieſzcze zoſtawać dlá zbawienia ludzkiego, wolałby z Ignacym S. tu raczey ieſzcze zoſtawać, miedzy ták wielu trudami y niebeſpieczyńſtwy; ktore ſą przy nawracaniu ludzkim. Niech ſądzi w tey mierze iáko chce czyiá Teologia ziemská, wyżſza z trzećiego az nieba od Pawłá zábrána tak właśnie, trzymá ták mowi, iák tu B. REGIS; kiedy mowi ad Rom. 9 *Optabam ego ipſe anathema eſſe pro fratribus meis.* ktore słowa Pawłá S. iáko tegoż właśnie zyczącego, alleguią tu w Proceſſie Beatyfikacyi Ná ktore słowa Złotouſty Doktor *lib. de cōpunčti* mowi: *Oſtendebat Apoſtolus quod diligeret Deum magis quam ſe ipſum* y racyą daie S. Tomaſz *2da 2dæ Quæſt. 27 art 8vo. ad 1 Quia volebat ad tempus privari fruitione Divina quod pertinet ad dilectionem ſui; ad quod honor Dei procuraretur in proximis hoc*

quod

quod pertinet ad dilectionem Dei. Illorum verborum ſenſus eſt mowi tenze Złotouſty *Cupio ſeparari à fruitione Chriſti ut plures imo omnes eũ laudent & ament.* J przydaie: *Quia nos longè ſumus ab hac dilectione idcirco intelligere hæc Pauli verba non poſſumus.* Ale ta ſámá chęć Swiętych Páńskich ieſt to náywyzſzy ſtopień miłośći Boskiey; iáko krom innych dowodzi uczony Purpurat Rzymski Laurea ktorego ſam proces allegue. Iednym nawet ſpoyrzeniem ſwoim, twarzą ſámą y ułozeniem á skromnośćią ſwoią, iáko niegdy y Franciſzek Aſſyiski wſzyſtkich do cnoty y miłośći iák kázániem nayskutecznieyſzym, y owſzem więcey niż inſi kázániem nayzarliwſzym, y moy Franciſzek zachęcał: áby ſię był kto nawroćił, y ułozył nálezyćie, dość było ſpoyrzeć ná FRANCISZKA REGISA. Wſzyſcy ſię z iego ukłádnośći gdzie ſię tylko obroćił budowali; y mowić ſię y o nim mogło; *Componitur orbis REGIS ad exemplum.* Lubo z ſamey tylko arcygłębokiey pokory, ktorą prawie S. Fránćiſzká Asſyskiego wyrazał, długo deliberował, iego przykładem nie przyimowáć kápłáńſtwá; iednak gdy zwyćięzyłá z przećiwney ſtrony niepoięta zarliwość zbáwienia ludzkiego, y pomnozenia miłośći Boskiey w ludziach; niepodobna iáką z tąd gorącośćią pragnął, tegoz kápłáńſtwa, przed iakim tákim poufałym częſto mowiąc; iák ſzczesliwa tych kondycya; ktorzy ná tym wygnaniu więcey honoru Bogu uczynić y przynieść mogą, niż Błogosłáwieni Duchowie oráz wſzyſcy przez całą wieczność w niebie. Tak trzymáł o kápłańſtwie, ále takim; iakie ſobie w imaginacyi y intencyi w ten czas ſtawiáł; potym rzeczą ſamą wypełniał. Máwiał, że to coś naywyzſzego ná tym świećie w ſtanie kapłáńskim; że w ſobie codzien noſzą y piaſtuią zrzodło y początek wſzyſtkiego dobra. Máwiał y to, że nić bardziey ná rozweſelenie niebieską radośćią iego ſerca nieważyło, nad tę mysl; że trzemá owemi słowami kápłánskiemi *ego te abſolvo* ia ćiebie rozgrzeſzám, mogł czartu te duſze odebrać; krore on w śćisłych więzach przez okrutną tyrannią trzymá. Ognisty prawie z niego Serafin; y owſzem tyſiąć prawie Serafinow w ſercu iego pałało: czego ſwiadkiem ieſt cále zyćie iego. Co tam wedle kośćielnych Annales Roku P. 1530 Krol Ormuzyi albo Murzynski (ktory prawie sluzącym dziſieyſzemu B. IANOWI nazywa ſię tym poſpolićie tytułem *Presbyter Ioannes* albo *pretioſo-Ioannes* niby to kápłánem Ianem, drogim Ianem,) ten mowię Monarcha Ianowi krolowi Luzytáńskiemu dał na koronę pułtora tyſiąca Serafinow, zna-

Eminentiſſimus Laurea disp: de virtut; heroi art cul: 12 num 360

P. Kwiatkiewicz S. J. in annal Eccl:

znaczną tam ſummę; ták tam pewną monetę zowią: to ia tu prawie o wielkim moim dziſieyſzym IANIE REGISIE mowić mogę? że, tyſiące prawie Serafinow, á zátym wielu y naywyżſzych w ſobie iák w koronie zamknął. Swiadczą Serafickie Annales, że Franciſzek Swięty Aſſyski, pierwſze Iana miał imię, potym od Rodzica ſwego nazwany *Francicus*, że Francuskiego ięzyká bardzo ſię biegło wyuczył, za czaſem literę S. przydano, ktora y Swiętego poſpolićie znaczy; y z tąd urosło imię, *Franciſcus* właśnie, iákby prognoſtykowáno; że ten *Francicus* Swiętym miał zoſtać, miał bydź nie iako S. *Francicus*. A czyli to nie Wielkiego mego B. IANA FRANCISZKA REGIS figura? czyli on pierwſze tákże imię IANA z wielkim Frnciſzkiem Aſſyskim máiąć, czyli niesłuſznie nazwać ſię może poſpolitym generalnym tytułem? S. *Francicus*. Wielu w ſobie y naywyżſzych generalnie zawieraiąc? gdy ſamego Franciſzka Aſſyskiego y z nim Iana, Swiętym zwiąskiem zawiera: *Ioannes in vinculis*. Zaprawdę, B. dziſieyſzy IAN FRANCISZEK słuſznie nazwać ſię może *S. Francicus*: S. Francuski, ktorego całe kroleſtwo Francuskie, ſzczęśliwa Oyczyzna iego poſpolitym y niepoſpolitych Dignitarzow ſwoich głoſem, za ſwego Swiętego zna, y znała zawſze, ieſzcze za żywota, gdziekolwiek ſię z pracami Apoſtolskiemi obroćił, generalnie Swiętym go tytułuiąc: *S. Francicus*. A tym ſamym generalnym tytułem, czyli nie wielu y naywyżſzych y owſzem wſzyſtkich, tamtego krolewſtwa Swiętych, w ſobie zamknął? całe ich zamknął y zniemi oraz Wielkiego Serafickiego Franciſzká, *S. Francicus Ioannes in vinculis*: całe go prawie w ſobie wyraził, iakośmy widzieli, oprocz S. blizn iego, acz mu y na tych nieſchodziło wedle owey Naywyżſzego Doktora Kośćielnego Hieronima S. maxymy: *Stigmata Chryſti in corpore ſuo portant, qui corpus macerant & affligunt*: codzienną on, á krwawą y okrutną dyſcypliną, przy codzienney oraz włoſienicy, nie blizny tylko, to ieſt znaki ran, ale ſame żywe y do żywego doymuiące rany Chryſtuſowe w ſobie wyrażał. Niemiał prawda rany Chryſtuſowey na ſercu: ale całym niezranionym ſercem Bogá ſwego y Chryſtuſá kochał y owſzem y krzyſztofa Peretta ofiarowanego do ſiebie, Roku 1656 dwie w boku iák w ſercu ſamym rany, cudownie zleczył, y bok iego do całości ſwoiey przywrocił, aby był y ten y inſi z tey okázyi, BOGA ſwego z całego ſerca kochali. Acz iakaż kolwiek poſtrzeżona, w kim obraza Boska, nieuleczoną prawie była, ſerca iego raną; y tu w Krakowie naſzym, po pierwſzym o cudach

Luc. Van dingus in ai nal Min.

L iego

iego Dekrećie zasłyszanym, zdesperowanego cale, pospolitym y słusznym zdaniem Kapłana, ućiekáiącego się do siebie prawie od śmierci wzbudził, y konserwuie dotąd; konserwuiąć oraz,(co dziwnieysza) iak śmiertelną w boku iego ledwie nie wsamym sercu ranę. Niemiał B. moy FRANCISZEK REGIS przebitych nog, y owszem iák cudze nie raz, ták y swoie nawet, cudownie cale zleczył: iakom wyżey namienił, áby były zabiegi iego Apostolskie opoźnienia iakiego niemiały. Niemiał rąk S. bliznami naznaczonych; ále nie mniey Swiątobliwość iego pokázuią owe y w cudzych ręku uczynione blizny; kiedy Matrona pewna imieniem Anieliká (o dałżeby BOG! aby y rzeczą samą, y Anielską cnotą tych Anielik iák naywięcey było, aby nie ták rzadká byłá temu stworzeniu Anielská cnota, iak rzadkie Anieliki imię) Anieliká tedy pomieniona, okrutną raną, rękę sobie przebiwszy, ledwie co proszkię z grobu B. REGISA, ranę posypie, y obwinie; zaraz czuie folgę; á potym wkrotce odwinąwszy ranę, wcale zdrową cudownie rękę obaczy; na niey zaś z obudwu stron bliznę na znak przeszłey rany uczynioną, właśnie w cyrkuł albo w koronę, iak nie iednę ale wieloraką wyrazaiąc B. REGISOWI cudotwornemu Patronowi swemu należytą koronę. A ia y przy tych dwuch honorowi iego służących koronach, to znowu namienić mogę; (com iuz gdźie indziey przytoczył) z Walezyuszem nád dwiema koronami swemi piszącym: *manet ultima cælo*, álbo *prima manet cælo*. Te same tak znaczne w ręku, za wezwaniem B. REGISA cudownie wyrażone dwie korony, znakiem są dopieroż większey, y wielorakiey korony iego w niebie; gdźie naypierwszá y naywyższa iego Inauguracya. Ták y tu, iák w ręku, tudzież mam záłozoney prawdy dokument; że przy pierwszey B. REGISA Inauguracyi iest wieloraká oraz korona wielu y naywyższych koron konkluzya *Prima manet cælo*, oraz *manet ultima cælo*. Mało na tym, iescze tamże, znowu drugá imieniem tákże Anieliká Matrona, (rzecz dziwna że w tamtym kraiu ták nierzadká ktoraby byłá Anieliká) Anieliká mowię, niewiem od ktorego Anielskiego choru, dosyć że przy S. Zakonnym chorze zostaiąca, w nowey Francyi, Roku 1675 w nieznośney prawie chorobie y bolach, gdy za nię goraco supplikuią do B, REGISA dzisieyszego; obáczy z niebá do siebie przychodzącego, przedtym sobie cale nieznaiomego, z krzyżem w ręku, w Doktorskim birećie na głowie, obiecuiącego iey cudownię zdrowie za przyczyną swoią; spyta się chora, coby

Bonetus

coby za imię iego było? odpowie, że REGIS: iákby sámo przezwisko swoie w imię Swięte á Páńskie y do korony urodzone, obrócił. Ale ia tu tylko uważam; że B. moy REGIS tu na ziemi żyiąc, poniżywszy przedtym całe między prostakow y nieukow wysoki swoy rozum y głowę, odstąpiwszy dobrowolnie Doktorskiego lauru á Krzyżem się tylko Páńskim zászczycáiąc, y rzeczą samą mowiąc z Pawłę; *Existimo omnia detrimentum esse, propter Eminentem scientiam JESV Christi Domini mei*; wniebie za to y znieba, przy świętych iuż promieniach y wydáwáiących y Koronuiących ták wielką utáienia własnego cnotę, y Doktorską *lauream*, ná wieloráką Koronę odbiera; wszák go y w Processie już Beatyfikácyi *Magistrum Societatis*, Náuczycielem albo Doktorem nazywaią; y tamże mu prawie *eminentem Scientiam divinã* przyznaią kiedy mowią że w nim nie tylko *eminens Sanctitas*, ale też *Divina Scientia, miraculi instar enituit*. Já mu nádtym Doktorskim iego z nieba biretem, utaionym przedtym y poniżonym przy wysokim rozumie, á iuż y świętemi, y świetnemi promieniámi wydánym, y rozlicznie uKoronowanym, to iáko Złotoustemu memu JANOWI, złotem zapisuię lemma: *Suppressum, cæli retegunt, tectumq; coronant.* J iuż powiedzieć tu o nim mogę; co tam o Aáronie Litera S: wszák y on práwie Aaron albo *Montanus*, Gorny, y wgorach naywięcey, S: prace swoie odprawuiący Kápłán: *Beatificavit illum in gloria, & induit eum stolam gloriæ & coronavit eum in vasis virtutis*; y przydaie, *Corona aurea super mitram eius, expressa signo Sanctitatis, & gloria honoris*: iákby nie dosyć na tak rozliczney koronie wszystkich cnot S: niedosyć na Doktorskiey Arcykapłanskiey czy Xiążęcey mitrze, ieszcze nad nią przy *Signum Sanctitatis* albo krzyżu Pánskim, y Korona złota, y wszystie honoru ozdoby.

Ad Philip. 3

Processus Beatifi.

Eccli. 45.

Prześwietna tu y owá B. REGISOWI Korona, á Koroná *ex Virgine cera* do Swiętych promieni; ktorą, gdy sobie niegdy osoba iedna niesłychanie na głowę boleiącá, tęż głowę iák w koronę otoczyłá, obiecuiąc ią potym oddáć na oświecenie S. grobu iego; záráz od wszelkiego bolu uwolniona zostáłá. Dopieroż ta prześwietná wieloráká oraz korona iego, korona Anielskiey cnoty; ktorá w nim wedle stylu y świadectwá samego Processu była, w naywyższym stopniu, *in Eminentissimo gradu*, prawie *virtus Cardinalis*; ktorą y sam nienáruszoną do podziwienia konserwował, y tak wiele osob przy niey z Mikołaiem S: rożnemi cudownemi sposobami zachowáł; tak wiele, torem JGNACEGO S: Patryarchy swe-

ſwego od złego żyćiá do niey przywiodł;gwałtem nawet z reku niepodźciwych protektorow albo raczey prodytorow wydarł: co niegdy y Xawery, y inſi Swięci czynili. Jnnych
Matth. 21. wielu wedle Ewangelij *meretrices præcedent in regnum DEI*: on niewſtydził ſię y iawnie przykładem Jgnacego S. ſąm im przodkować iak do nieba, tak na mieyſce beſpiecznie á porozdáwawſzy ie po kilkunaſtu uczciwym Matronom, Klaſztory prawie z domow ich poczynił, ſam na ich wſzyſtkich wyżywienie żebrząc; niżeli dla nich formalnie zakonne domy wzbudził. Co o S. Bernardynie piſzą, to y ſámo ſpoyźrzenie na niego, ſáma iego rozmowá, wſzelkie rebellie ciáłá, wſzelkie pokuſy w inſzych poskrámiáłá; y niedziw; gdyż y sã nigdy w ciele ſwoim tychże rebellij ſczegulnym á godnym
Proceſſus Beatif. pag 173 właſnie ſwego Jmienia przywileiem cále nie znał; w takich okázyách uſtáwicznie zoſtaiąc, práwie iák Anioł; *Cum in corpore eſſet, corpus ſe habere neſcivit*; iako tam o Bazylim S. ktoś powiedział. Anielskiego niegdy Tomaſzá Aniołowie w Anielskiey cnoćie ubeſpieczyli; REGISA mego ſámá Anielská Krolowá; ubeſpieczáiąc go oraz, że nic zdrowiu iego niemiał szkodzić ſamey tylko wody napoy dożywotni, ná ktore ſię umartwienie ſąm oſądził; aby był łacniey tám ten przywiley w ſobie konſerwował. Jako ſám był oſobliwym Anielskiey ſtraży ſtaraniem; za co przy ſzczegulnym affekcie y nabożeńſtwie ſwoim do Aniołá ſtroża na wſpomnienie nawet iego, zdał ſię wſzyſtek od radośći rozpływáć; tak od Aniołow nie ráz w żyćiu zachowany, Anioł prawie w ſwym żyćiu, świętą ich że cnotę w ſobie konſerwował. Na wſpomnienie nawet ſamo śmiertelnego grzechu, omdlewa prawie, y ledwie o śiłach ſwoich doſtać może: iáko y Anioł ńaſz Koſtka, na przeciwne niewinnośći, słowo cudze, pod ſtoł záráz upadał. Były takie mniey wſtydliwe oſoby; ktore ráz przynaymniey z nim mowiwſzy albo, ſię iemu ſpowiadáwſzy wielkie odtąd obrzydzenie niewſtydu miáły. Samo iego nawet po śmierći wezwanie, álbo y wſpomnienie, roſpędzało wſzyſtkie mniey przyſtoyne myśli. Za iego ſpráwą w Monſpelium y Anicyum miáſtach, wzbudzone y fundowane Zakonne Domy; gdzie ſwawolne przedtym oſoby, zewſząd od niego zbierane, pod kláuzurą y dozorem Swiętych Zakonnych Oblubienic Boskich, trzymane były; na ktorą fundacyą ſwoię, y do tąd chwalebnie trawáiącą, ſąmże żebrał. Te Domy S. nazwane od niego *Domus refugij*, domy ucieczki. iako więc w ſtarym Zakonie były *civitates refugij*,
Joſue 21. dla większego beſpieczeńſtwa: y owſzem ukoronowany
Pro-

Prorok dawno Boga o ſam właśnie dom ucieczki proſił, mowiąc: *Eſto mihi in Deum Protectorem, & in Domum refugij, ut ſalvum me facias:* A czyliż czáſem Chrzeſcianie moi w Miaſtach náſzych nieták śiłá liczyć pomienionych oſob, żeby dla nich nie iednego tákiego Domu, lecż cáłego miáſtá ucieczki potrzebá było, ale nie tu uchoway BOZE; y owſzem tu ieſt, albo niech będzie *Civitas refugii* miáſto ucieczki, tak pilno dozorne na pomienione oſoby; iák támte S. Domy u cieczki były. Za ták wielką S. ſwoię przysługę, á kto wypowie? iák wiele rázy od roſpuſtnych młokoſow nie tylko deſpekty y pogębki, (y tu z Chryſtuſem), nietylko rożne zelżywoſci y kálumnie, ale y okrutne nawet kiie ponoſił B. moy REGIS, ktore z niewypowiedziáną ćierpliwoſcią BOGU tylko ſwemu, á śiebie ſámego dálſzemu okrućienſtwu chętnie ofiarował. Z błotem nie raz nie tylko słowy, ale y rzeczą ſamą zmieſzany y zelżywie u kopany publicznie od zuchwáłego roſpuſtniká, nic inſzego nie czyni ani mowi; tylko Sociuſzowi ſwemu przybiegaiącen u zakázuie, aby ſię żadną miarą nie ſprzeciwiał: y owſzem przed ſądem, w tey ſprawie Patronem ieſzcze ieſt ták ćięſzko ſiębie zniewazaiących. Nie raz na śmierć ſchodzony, iuz puginał do ſerca, iuż miecz do ſzyi tudzieſź przymierzony maiąc: od ktorey śmierci cudownie ręką Boską zachowany; co ſámi owi bezbożni przyznawali, znaglá odmienieni, y ná ſpowiedź ſię do niego ućiekáiący. Dopieroż to delikátne, choć niepieſzczone, á codzienne prawie u niego było Męczeńſtwo, całą ſiłą około chwáły Boskiey chodzic; á przecie w oczach ludzkich u wielu nie uchodzić; iáko arcy mądrze mowi Wielki naſz iego Hiſtoryk. Y to ſobie naytrudnieyſzą, nayuprzykrzeńſzą być rzeczą, ſam poufale przed iednym przyznał; że w pobożnych uczynkow prokuracyi, y przeciw wyſtępkom y przeciw cnotom oraz ſprzeciwiaiącym ſię woiować nie iako muſiał. Ták y nie bez Męczeńskiey korony B. moy Regis, (do ktorey ſię nie raz cáłym ſercem dárł w tak S. oykázyach;) kiedy nie ná iego o choćie zbywało Męczeńskiey ſmierći; ale tylko ná ſamey śmierći zbywáło iego o choćie że y ná nowy aż ſwiát miedzy dzikie pogáńſtwo gwałtem ſię prawie do niey coraz wydzierał. *Etſi animum gladius perſecutoris non abſtulit, palmam tamen Martyrij non amiſit.* Acz w Przeświętnym Domie iego krom Doktorskich y zwyćięskich na placu Marſowym laurow, nieſchodziło mu y przedtym ná Męczeńskiey nawet koronie: o czym ſzerzey Hiſtorycy. Do-

Pſal 30.

brze Liliowy dowcip lauru y wſzelkiey korony godzien, B. REGISA, Lilii Francuskich niezwiędłym nigdy kwiatem, y Liliową Francuskiego Kroleſtwa oyczyzny ſwoiey nazywá koroną: ale y to iemu, krom pomienionych koron, przyczytác mogę; co tam czyyſiś żywot w pieniach Salomonowych wychwalaią; że *vallatus liliis*, cały otoczony, ukoronowany liliami, y przydaią *Caput tuum ut Carmelus, comæ capitis tui ſicut purpura Regis vincta canalibus.* Głowna zaprawdę B. REGISA mego pochwałá; że S. karmelowi ſzczegulnie iegoż z dobiącemu y wychwalaiącemu podobny. Gora karmel, prawie gora święta znaczy mnie, wyſoce ſwiętą duſz ſczegulnie Iesusowi Poſlubionych, y karmelu Eliaſzowego Mátkę Tereſſę S. ktorą Chryſtus za Oblubienicę ſwoię (rękę iey dawſzy) onym wierſzem zmowił, *Vera dehinc ut Sponſa meũ zelabis honorem*, za wiano daiąc iey całe niebo, iáko mowi Orátor: Znáczy oraz gorá Kármel y całe niebo wedle częſtego ſtylu Boskiego: ktore w herbownym ſwoim Luminarzu piaſtuie: y ſame włoſy tu wychwalone wedle Tłumaczow Piſma S: Znácza S. Pańskich przy Chryſtuſie iako przy Głowie ſwoiey zoſtaiących. Ják włoſow prawie na głowie, ták nie iáko wielu S Pańskich y owſzẽ całe niebo, oráz wſzyſtkie Przeſwietnego Domu ſwego ozdoby, w ſwoiey Koronie, w Purpurze Męczeńskiey tak chciwie od ſiebie ſzukáney, S: prawie zwiąskiem zawiązał B. Jan Regis przy pierwſzey ſwoiey Jnauguracyj: iako *electus ex millibus.* Mowić się y do niego może *Caput tuũ ut Carmelus, comæ capitis tui ſicut Purpura Regis vincta canalibus. Joannes in vinculis.* Jnſzym S. Pańskim na znak Anielskiey cnoty dochowaney iednę lilią w rękę kościoł S. zwykł dawać, Błogosłáwionego mego JANA REGISA iako tego, ktory tak wielu Swiętych y naywyſzſzych niewinnoſci w ſobie zamknął, tak wielą liliami Koronuią. Nietylko niemowlęcy wiek, ale cały iego żywot niewinnemi liliámi otoczony, uKoronowany; *Venter tuus vallatus lilijs.* Sama Oyczyſta Korona Fráncuská, herbowne ſwoie Lilie, na godną prawie troiſtą Koronę, *Florum lilia reges*, iemu konſeruie; *dat Gallica Flora coronas.* J záprawdę *par generi meritisq; corona.* Acż y ſąm ieden B. REGISA liliowy nienaruſzoney nigdy niewinności kwiat, za wieloraką y Jmperialną ſtanie koronę. Rzecz dziwna, że Duch S. mowi? *Sancti florebunt ſicut lilium: Sancti.* á *ſicut lilium.* nie *ſicut lilia?* Ták ieſt, ieden tu kwiat liliowy niewinnoſci u B. REGISA, wielu w ſobie y wyſoko przed BOGIEM kwitnących zawiera, prawie *lilium convallium*, iedna lilia,

Cant 7.

Brunner in faſtis Marianis.

Emm: ſa in annot: S ſcript:

Ovid:

Aurelius Nemeſianus

In Offic: Div: de SS. Martiribus Cant 2

lilia, á ták liczne mieyſca *in plurali* napełniaiąca. Spozrzyćie. G. S. na B. REGISA w zimową noc, przed Kośćiołem na gorącey modlitwie w koło ſniegiem obſypanego, iakby przy upałach miłośći Boskiey, zimy nieczuł; czy przy tym, y niewinnośći ſwoiey oráz kandorze, czy nie lilia y wieloraka? *Sancti floruerunt ſicut lilium. Exod.* 25 káże Pan Bog Moyzeſzowi w ſwiątyni ſwoiey wyſtawić *ſphærulas* iakies, oráz y lilie pod tąz liczbą, á wſzyſtko *inſtar nucis*; iákby iedna lilia cáłey ſferze świát, wyrazaiącey rowna byłá. Przez te drobne ſfery przy liliach, mogłbym słuſznie rozumiec owe cudowne drobne ſfery albo *globulos* z grobu B. REGISA formowane o ktorych Hiſtorya Swiętego życia iego; w ktorych Wielki ten Swięty Páński ziemię całą nie iako y świát ſobą poświęcił, ziemi ſamey zá relikwie udzielaiąć, przy tych sferach świát cały y okrągi niebieskie wyrażaiących; iáko niegdy wielká kſięga *Ilias nucleo nucis* zamknięta, ták liliowy moy B. REGIS czyli nie iák *in nucleo*? zamyká w ſobie całą wielkich SS. Páńskich *Iliadem*? cały prawie *librum vitæ*, kſięgę zywota y zywotow S. *Sphærulæ & ſimul lilia inſtar nucis*: *Venter tuus vallatus lilijs* A czy nie tu odſyłał P. IEZUS Uczniow ſwoich, mowiąc? *Conſiderate lilia agri; nec Salomon coopertus* Math 6
eſt in omni gloria ſua ſicut unum ex iſtis. Ieden liliowy á polny prawie czy rolny kwiát, *lilium agri*, B. REGIS przy proſtych naywięcey rolnikach ſię bawiący, y pochowany w proſtey ziemi iák w roli, przewyſżſza wſzyſtkę krolewską Salomona chwáłę y ozdobę, wielu w ſobie y naywyżſzych ozdoby zawieraiąc: *vallatus lilijs.* Lecz y ta nad ſame krolewskie ozdobnieyſza mym zdaniem B. REGISOWI choć proſta od proſtego ludu konferowana korona; o ktorey hiſtorya zyćia iego powiada; że proſty ow lud, u ktorego ten Błogosłáwiony dokonał; obawiaiąc ſię áby im byli ſąſiedzi, świętgo ćiałá nie wykradli z grobu; włożyli ie w grube całkie drzewo nakſztáł trunny wydrozone; y wielą w koło otoczyli żelaznemi więzámi, iák koronami; zeby go dobyć łácno niemoząno. Ták w ziemię głęboko: (na więkſze iego pokory y ſwiątobliwoſci wywyſżſzenie) wpuſcili, y nad nim ieſzcze ołtárzNayświętſzeyMátki Boskiey poſtawili. A czyli tu dopieroż nie *Ioannes in vinculis* B. moy dziſieyſzy IAN. Wiecie dobrze G. S. że przy koronacyi Ceſarskiey miedzy trzemá koronami má ſwoie y pierwſze mieyſce żelazna korona; ktorą Ceſarza przed ſrebrną, przed złotą koronuią, iákoż pewnie korona y złota nie zoſtoi ſię, y nieutrzyma

 bez

beż żelaza. Ale czyliż nie godnieyſze, czy nie licznieyſze y nad troiſtą Ceſarską Koronę, tamte B. Regis zelązne Korony? tak Swiątobliwość iego otaczaiące, y zdobiące: *Joannes in vinculis?* J mało ieſcze na nich Wielkiemu Regisowi ieſzcze nad S. iego ciałem tę w Ołtarzu ſwoim składáią, ktora ſię nazywa *Corona Sanctorum omnium*, na iawny dowod założoney odemnie prawdy; że przy pierwſzey B. REGISA Inauguracyi ieſt wielu oráz y naywyſzſzych, y owſzem wſzyſtkich SS. Páńskich Korona albo konklúzya *Ioannes in vinculis* Y słuſznie bo tu właśnie mowić mogę co pochlebnie komuś powiedział Orator *quæ in alijs fuere ſingula, in te ſunt Singularia*; co ſzczegulnego w rożnych Swiętych Páńskich słyſzemy, to wſzyſtko w B. REGISIE do podziwienia y ná wybor być widziemy; że cokolwiek ná świętych Páńskich kánonizacyą heroicznych cnot bydź mogło z ktorych rekwiruią aby iáká na każdego byłá, y dość na iakiey; te wſzyſtkie on w ſobie záwárł w ktorym y wſzyſtkie były, y nie inakſze, tylko arcyheroiczne, iż ktorakolwiek cnotę iego wziąwſzy, każdá zoſobna doſyćby byłá mogła byc do kanonizacyi; poſpolićie w świętych Páńskich iedna ieſt cnota iako characteriſtica albo znamię inſzych cnot nad nie ſię wydaiąca: w B REGISIE ták káżda mogłaby być oſobliwym nad inne znamieniem gdyby iey drugie w nim rowne niebyły. Przyznać ci zaprawdę mogę wielki moy y naywyzsſzych Swiętych Páńskich w ſobie zawieraiący, Generalny Patronie. *Quæ diviſa Beatos efficiunt collecta tenes*, prawie korony niebieskiey y Swiętych Páńskich *unio* iakoć toż ſamo prawie przyznawa Głowa świata w ſwoim Breve o Tobie mowiąc: *multipliciter vitæ ſanctitate & virtutibus heroicis claruit.* Zatym dobrze nad nim y nad świętym iego ciałem, złozona *Corona Saactorum omnium. Ioannes in vinculis.* Mogę prawie słuſznie to o B. REGISIE mowić, co na pochwále wielkiego kápłáná Simona *Eccl.* 50. mowią *Quaſi ſtella matutina & quaſi Luna in diebus ſuis, & quaſi ſol refulgens, & quaſi arcus inter nebulas gloriæ, & quaſi flos Roſarum in diebus vernis, quaſi Lilia* y tam daley, *in aſcenſu altaris Sancti circa illum corona Fratrum amplificare oblationem excelſi REGIS.* Przy ſolennym B. REGISA do Ołtarza Boskiego miedzy SS. Pańskich ingreſſie, przy pierwſzey iego Inauguracyi, tudzież korona, to świętych promieni, to Naywyżſzey Quirinalney Gwiazdy, to Tęczy tamże nad naywyżſze Gory miedzy ſáme obłoki chwalebnie ſię podnoſzącey, to Nayiaśnieyſzego słońca to

Iáśnie

ląśnie Przeświętnego Xiężyca, to Męczeńskiey prawie Rozy, to niewinnych Lilii y nad to tudzież w koło świętych Braci Swoich Elektow Páńskich cała niebieska Koroná. *In ascensu altaris S. circa illum Corona Fratrū amplificare oblationem excelsi Regis.* Więc kto iuż nieprzyzna? że Wielki moy dzisieyszy IAN FRANCISZEK REGIS, wieloraką, y Naywyższych, przy pierwszey swoiey Inauguracyi odbiera koronę, y za samo ták wielkie, wzorem Serafickiego Franciszká, siebie samego niegdy poniżenie. Ale żebym, y w tym głębokiey iego dogodził pokorze, niechcę go z Serafickim, Franciszkiē to iest z Serafinem ziemskim rownać; raczey ták ia sobie krotko, nierozwodząc się imaginuię, że iáko inne SS. zgromadzenia, y zakony rożne, máią rożnych świętych należących do rożnych Chorow Anielskich; ták miedzy dziewiąciu do tąd Swiętemi y Beatyfikowanemi zákonu mego, do pierwszey y naywyższey Aniołow Hierarchii należy ognisty naprzod Fundator moy IGNACY S. iako Serafin; drugi FRANCISZEK XAWERY iáko Cherubin nowego świátá, *Cherub quasi Magister*, wszák go tám y ták zwyczaynie zwano; trzeći do Tronow Anielskich należący FRANCISZEK BORGIASZ iáko Wielki y S. Vicerey. Do drugiey Hierarchii trzech następuiących Chorow, należą trzey SS. Męczennicy nasi Iapońscy, Paweł Ián y Iakub. Do trzeciey Hierarchii strzegącey krolestw Páństw, y wszystkich ludzi, należą trzey Błogosławieni nasi, pierwszy B. Stanisław Kostká, prawie Anioł strož korony Polskiey, drugi B. Aloyzy Gonzaga Swiety wielkich Mantuanskich y w naszey Koronie Margrabiow Antenat, y z koroną naszą zkolligowany; trzeci dzisieyszy B. IAN FRANCISZEK REGIS; ktory iáko dziewiąty y ostatni tym czasem do Chorow Anielskich y Swiętych naszych przez publiczną apotheosim teraz przybył, pod Wielkim Michałem Archaniołem, y Aniołem oraz Anielskiey Rzeczypospolitey Generalnym wodzem, naywyższym raiu Prepozytem; iako y w Officium kápłánskim mawiámy, *Angelus, Archangelus, Michàël Præpositus Paradisi* y tám daley; ták nieiako z ostatniego dziewiątego Choru iest Aniołem; ktory prawie zawsze był Aniołem strożem zbawienia ludzkiego, ludziom naywięcey prywatnym, podłym, naylizszym służący. Ale coż? oto (iáko Teologia S. uczy) to imię Aniołá, ktore generalne iest y pospolite wszystkim dziewiąciu Chorom Duchow SS. szczegulnie się przywłáscza ostatniemu Chorowi Anielskiemu; ktory tym się generalnym imieniē

Offic: Div: de S. Michaële.

ſzczegulnie tytułuie; iákby tamte wſzyſtkie Chory SS: w ſobie zamykáł. Ták y Wielki przedtym Przesłániec Páński, Aniołem tylko iákby z oſtatniego Choru S. nazwany; *Ecce Ego mitto Angelum meum*, y B. dziſieyſzy IAN FRANCISZEK REGIS, iák Anioł; choć z oſtatniego Swiętych naſzych, y SS. Páńskich choru; wielu ich y naywyżſzych, owſzem wſzyſtkich w ſobie zawiera y konkluduie; y tu *Ioannes in vinculis*. Lubo oſtatni z Błogosłáwionych, iák naymnieyſzy *minimæ Societatis* ſyn; iednak o nim mowić mogę co Iſaiæ 60 mowią: *Minimus erit in mille; & parvulus in gentem fortiſſimam*. Wſzák, iákby to tyſiąc w nim iednym było; po tyſiąc kroć ná ſmierć ſię dla Bogá ſwego y miłośći iego wydawáł: zwłáſzcza służąc zapowietrzonym; iáko Swiádczy Proces Beatyfikacyi. konkluduie w ſobie całe SS. Páńskich niebo ták włáśnie; iáko gdy tám SS. Oycowie y Teologowie Queſtyą formuią, kiedy Aniołowie ſtworzeni? czy przed tym świátem ktory widziemy, czy razem z nim? O czym Piſmo S. tylko mowi; *In principio DEUS creavit cælum & terram*: Grzegorz Wielki ſądzi że tu Litera S. przez niebo, Aniołow rozumie; iákby Anioł y z naynizſzego oſtátniego Choru, całe niebo y koronę owę SS. Páńskich w ſobie zawierał. Poſpolite ieſt ieſzcze Teologow zdánie; że *via Angelorum*, albo czas wysługi Anielskiey, był bardzo krotki dwiema tylko momentami zamierzony, przećięż ſię y ieden iego moment nazywa, *ævum Angelicum*, wiekiem całym. nie inaczey B. mego dziſieyſzego wcielonego Aniołá, żywot y czas wysługi; prawie *via à via Angelica*, droga Anielská, Miſſionarská; wſzák Anioł iednoż co *Miſſus*; iednak, choć czas iego wysługi był bardzo krotki względem zamysłow ſwoich Apoſtolskich; przecięż wiek, y owſzem wieki całe, a za tym wielu y naywyżſzych w ſobie zámknął. A czy nie ták? Smierć ſámá niech świádkiem będźie. wſzák *perditio & mors dixerunt: auribus noſtris audivimus famam ejus* Blisko S. terminu, aby ſię moy REGIS tam narodził niebu gdzie ſię Chryſtus ziemi narodzić raczył; wymodlił uſilną prozbą; że go w bliskiey ſtayni złożano, aby tam dokonáł. Ale patrzcie G. S. przy B. REGISIE y ſtaynia ſámá w niebo ſię prawie zamienia! Widzi támże cudownie z pierwſzym Koronatem Páńskim, Szczepanem S. otwieraiące ſię niebo; zſtępuie Swiętną Swiętych ſwoich koroną otoczony, z Mátką Nayświętſzą SYN Boski; oráz náwiedzáiąc, zapraſza na odebranie korony pracom ſwoim zgotowaney: czym, iuż prá-

wie

Iſaiæ 60

Gen: 1

Iob 28

wie ubeatyfikowany moy REGIS, konaiąc oráz weſoło zawołá; *Video meum IESUM, video meam & ejus Matrem & jam mihi reſerant paradiſum.* Więc záwołáwſzy do Boga ſwego owemi Chryſtuſowemi słowy z Mikołáiem S. *In manus tuas commendo ſpiritum meum* umiera ſzczęſliwie Roku Pańskiego 1640. to ieſt oſtatniego roku, ktorego ſię wláśnie pierwſzy wiek Zákonu mego konkludowáł, y owſzem oſtatniego mieyſcá, oſtátniego nawet y dnia, oſtatniey y godziny, ktorey ſię cały rok konkluduie. Ták urodzony przedtym oſtátniego dnia ſtycznia *ad coronam* tegoż mieſiąca, w zámku nazwánym *Fons coopertus*, y rok pomieniony, y cáłe święte życie ſwoie zapieczętowáł Imieniem Iezuſowym iáko Jezuickim herbem, tudzież przy tegoż wielkiego Imienia y tytułu naſzego Feſcie dokonywáiąc, prawie *hortus concluſus, fons ſignatus*, święte Roże, Hiacynty, Narcyſſy, Floryanow, y inſze niebieskiego Raiu kwiaty w ſobie konkluduiący. Wnośćieſż iuż ſobie G. S. nie z káznodzieyskiego domysłu, ale z ſámey rzeczywiſtey á ták pewney hiſtorii świętego żyćiá iego, czyli przy pierwſzey B. REGISA do korony świętych Páńskich Inauguracyi, przy świętym dokonaniu, czyli nie wielu oráz tudzież y naywyżſzych korona y konkluzya? czyli przy chwalebnym iego do SS. Páńskich ingreſſie niemowiąno? *Attollite portas principes veſtras & introibit Rex gloriæ*, kiedy ſam Chryſtus P. y Krolowa niebieská, wrota do raiu, iáko drugiemu Eliaſzowi, owſzem do chwáły wiekuiſtey iemu otwieraią y z nieba do niego zſtąpiwſzy znim oráz nazad do chwały wſtępuią. On z wielkim Infułátem Marcinem mowił do Pana, *ſi adhuc populo tuo ſum neceſſarius, non recuſo laborem:* á tu go iako *Gemmam* albo *Unionem Sacerdotum*, całe niebo cała Swiętych Páńskich korona, á przez ſamego Chryſtuſa y Nayświętſzą Mátkę do ſiebie zapráſza; *Mane nobiscum in æternum*: wnoſcie ſobie y konkluduycie przy niebieskiey y naywyżſzych koronie do niego zſtępuiącey, oraz przy zapieczętowaniu świętego iego życia, czy nieprzyznać? że świętym życiem ſwoim wielu w ſobie, y naywyżſzych ozdoby zápieczętowáł y konkludowáł. Zaprawdę przy pierwſzey ſwoiey Inauguracyi, wielu oráz y naywyżſzych koronę albo konkluzyą ſamże B. REGIS widział; niebo przyznało, y iáwnie pokázało: *Video meum Ieſum, video meam & ejus Matrem, et jam mihi reſerant paradiſum.* Zakmnął y konkludował przy konkluzyi świętego życia ſwego B. REGIS, y cáły wiek pierwſzy zákonu mego w Ignacym S. Patry-

Vita B. REGIS, hoc anno edita Romæ ex ipso processus Beatif.

Proceſſus Beatif.

Tanner.

Cant 4.

Offic: Div. de S. Martino

ſze zaczęty, y świętych iego; y cały oraz rok niebieski, cały rejeſtr świętych Pańskich zamknął ſobą y w ſobie iák w koronie, właśnie *Corona anni*; ktorą miał Bog ubłogosławić;
Pſ. 64. iáko ukoronowany Prorok obiecował: *Benedices Coronæ anni Benignitatis.* Y owſzem toż właśnie prorokował znaczny ieden y święty Kápłan; gdy o uczącym się ieſzcze Teologii, REGISIE dziſieyſzym, młodym na ten czas Magiſtrze powiedział: że będźie ten czas, kiedy uroczyſtość iego ſolennym świętem obchodzić będą; czegośmy się po częśći ſzczęśliwie za lat naſzych pzy ubłogosłáwieniu albo Beatyſikácyi iego z łáski Klemenſá XI Naywyżſzego Páſterza doczekáli. Tuſzę; chociażem ani *Propheta minor*; że dobrotliwy Boże z łáskáwośći twoiey doczeká się, o! gdyby iák naypredzey.) ták wielki, wielki y Arcywielki Swięty, twoiey tylko iedynie y wſzędzie chwały z tákiemi trudami y pracami, z táką pogardą ſwoią ſzukáiący, doczeká się uniwerſalnego po całym Kośćiele Bożym feſtu *Benedices Coronæ anni Benignitatis tuæ.* Inſi częſtokroć do S. korony niebieskiey ſpieſzą; ale coż w iednym wieku ſwoim, w młodym tylko albo dopiero zgrzybiáłym, iákich (w moralnym ſenſie prawie *nox innumeros parit una fungos*: B. moy REGIS y niemowlęcy y dziecinny y dorosły y męski á doyźrzały wiek, zgołá, wſzyſtkie prawie wieki ludzkie w ſobie iáko Chryſtus Pan konſekrował do korony wiekuiſtey
Ad Ephes. 4 *in menſuram ætatis plenitudinis Chriſti*; wſzyſtkich wiekow ludzkich, w ſobie, świątobliwość zamknął, w każdym wieku ná wybor nieodmiennie świętym záwſze bywſzy. Ták y przy pierwſzy B. REGISA mego Inauguracyi ieſt wielu oraz y naywyżſzych, y owſzem wiekow nawet cáłych korona, ktore świętym związkiem w ſobie konkluduie, y koronuie *Ioannes in vinculis: benedices Coronæ anni*: Ubłogosłáwiona ta prawie *Corona anni Benignitatis* albo *Clementiæ*: iuż tylko dla licznieyſzy naywyżſzych korony, B: REGISOWI memu, niech będźie oráz *Corona Clementiæ* y naywyżſzego Klemensa, Páſterza naſzego uniwerſalnego, y zatę ſámę łáskę Beatyfikácyi; iáko należytá właśnie tam, gdzie *Clementia regnat.*

Jakom od konkluzyi prawie zaczął, że mogłby mi ktomowić, *Cæpiſti quà finis erat*, ták przydłuzey dotąd wywiodſzy założoną prawdę, ná żadney iuż konkluzyi mowie moiey niezchodzi G. S. M. tylko aby y potym wiekuiſtá korona náſzá z świętym B. Regisa torem, y protekcyą z nim oráz y przy nim, da Bog byłá, o ktorą káżdemu konkuruiącemu,

mu, albo konkurrować obligowanemu, krotką tę rádę ále tu tylko przy B. Regisie moim niegdzieindziey (uchoway Boże) podaię; *REGIS ad exemplum vive beatus eris*: y teráz áby Korona naſza Polská przy nim, przy iego opiece niewzruſzona ſtała; ktora o publicznych traktatach ſwoich (acz ſię te traktaty prawie w traktamenty, bardzo diminutivè z wielką diminucyą sławy Polkiey zamieniaią) temi ſámemi dniami konkludować zamyśla: luboć tá konkluzya traktatu ieſt prawie iák u niektorych Filozofow termin, y godziny iedney; ciągnie ſię bez terminu, bez konca, *divisibilis in infinitum*. Wſzák naywiękſzá u was, Panowie Polacy zwykłá być nadzieia w cudzoziemskiey protekcyi; lubo czaſem tákiey żeby trzeba mowić z Pſalmiſtą, *Protector à quo trepidabo*: do tegoż ſię dziſieyſzego w kraiach naſzych wielkiego Gośćia pod protekcyą choć cudzoziēską udaymy żebyśmy ſię nietrwożyli słyſząc y uważaiąc dziſieyſzePrzedwieczney prawdy słowa *ex Officio Divi*: iák z powinnośći nąm intymowane przy Dziękczynieniu za zwyćięſtwo niegdy Polskie; *Cum audieritis prælia & ſeditiones nolite terreri, oportet primum hæc fieri*: y niemoże bydź zwyćięſtwo y owſzem y pokoy ſtáteczney bez woyny: *cum audieritis prælia & ſeditiones nolite terreri, oportet primũ hæc fieri*. Wielki dziſieyſzy Gośćiu, y tu y wewſzyſtkich ſwiątyniach naſzych po cáley koronie Polskiey teráz záwitány, ktoryś niezliczone łáski y nieznaiomym, ćiebie wzywaiącym zwykł ſwiadczyć; oczym ſámym cáłegoby znowu kázániá potrzebá, ná proſtą tylko relacyą; ktorego, nad to, Dekret Beatyfikácyj ſtanął w ſam dźień Wielkiego naſzego Patrona Koronnego Stánisławа Swiętego Męczenniká y Infułatá tutecznego. Drugi tákże Wielki koronny naſz Patron B. Stanisław Koſtká, uſtąpiłći nieiáko tytułu *Beati*, Dekret o ſwoiey kánonizacyi przed twoią Beatyfikácyą otrzymawſzy, albo ćię przyiął przynamniey do ſwego tytułu, ieżelić go ieſzcze nie wcale uſtąpił, że dotąd, iuż, dwie lecie prawie teyże kánonizacyiey exekucya nieſzcześliwie ſię tamuie, przy tákiey nieuczynnośći ku ták wielkiemu Patronowi Koronnemu, tam zwłaſzczá gdzie ieſt nazbyt, y na to, na coby mniey należało łożyć. Támuie ſię oráz y publiczne korony naſzey uſpokoienie, boć iuż y Rzym ſam przyznał y ledwie iuż tego wſzyſcy niewidziemy co wielu za proroćtwo miáło, że choć ſię coraz niby na pokoy zanoſi u nas, albo ſię y niby zaczyna, czy raczey konkluduie y konczy; poty ſię realnie, zupełnie, doſtatecznie nieuſpokoi Polska, poki *in effectu* niedoydzie kánonizacya B.

O Stanisła-

Stanisława Kostki. Ták, co niechcemy na exekucyą kanonizacyi, świętego swego Polaka y ták Wielkiego koronnego Pátroná naszego dobrowolnie łożyć, to stokrotnie, bá y millionami ná rożne y obce y nie bárdzo święte exekucye poniewolnie łożyć musiemy, y mowić się tu może, z Chryzostomem słowo odmieniwszy *Dabis impio militi quod non vis dare pio & Sancto Tutelari.* Ah! gdzieś się podziáłá dawna miłośći ku Oyczyznie y szczodrobliwośći Polská Páńská ku świętym, zwłászczá szczegulnym Patronom swoim? ktora imeś wiecey dla nich sypała; tym ci więcey Bog oddawał; tym dłużey w słáwie y fortunie konserwował. Co zwyczaynie na kánonizacyą przynaymniey dwuch cudow potrzebuią; y iest ich bez liczby o B. Stanisławie Kostce; iest y ten osobliwy; ktory o nim Kośćioł S. głosi z Eklezyastyká: *Post aurum non abiit, nec speravit in pecunia & thesauris, fecit mirabilia in vita sua*: Uczynił wielkie cudo w żyćiu swoim; że się złotem nieuwiodł, niepokłádał nadzieiey y serca w skárbach; y owszem Senatorskich ták wielkiego na ten czas, Domu swego dostatkow precz odbiegł, zostáwuiąc ie niby, y to sámo ich opuszczenie na kánonizácyą swoię; iákoż wielki zaprawdę cud, dopieroż teráz czásow naszych zepsowanych, nie uwieść się złotem, *post aurum non abiit quis est hic? & laudabimus eum; fecit enim mirabilia in vita sua* chyba to drugiego wielkiego Stanisłáwá cudna cnota: Koronnego od wszystkich pánegiryku, korony y ieszcze wielorákiey przy ták wielorakich niewypowiedzianych na potomne wieki chwalebnych akcyach swoich godna: *post aurum non abiit quis est hic?* niech cały świat zwłaszcza polski *publicâ famâ* pospolite od wszystkich elogium wypowie *quis est hic? & laudabimus* et *laudamus eum fecit mirabilia in vita sua.* Teraz potrzeba by prawie przeciwnego cudu; áby B. Stanisłáw, sám *post aurum abeat*; áby złotego *subsidium charitativum* na swoię kánonizácyą sám cudownie szukáł, y kwestował o to; co przedtym ták odważnie porzucił, y w koronie naszey zostawił, po żebracku do Rzymu na służbę Boską śpiesząc, Y tákże niewiedzieć poki będzie *Similis exspectantibus Dominum?* niewiedzieć poki ná exspektatywie bedzie, Páńskiey czyiey szczodrobliwośći? Itákże wiecey iuż *non sperabit in pecunia & thesauris* niebędzie miáł żadney iuż nadziei, w dochodach y skárbach naszych Polskich? Ale to tylko z okázyiey. Ty przynaymniey Swięty w kraiach naszych Gośćiu nowo-Błogosławiony dzisieyszy Cudotworco, o ktorym tá była miedzy

Eccl: 3.

dzy wielu fama; żeś cudownie koſzt ná kanonizácyą ſwoię opátrzył; przywiedź do exekucyiey pomienioną kánonizácyą B. Stánisławá, Koſtki, á iáko on ciebie przyiął do ſwego tytułu *Beati*, przyiął do korony ſwoiey Polskiey y nieiáko do Indygenatu tu ſwego, ták y tę przyimiy przy nim protekcyą, y tey mizerney korony naſzey. Konkluduię do ćiebie affektem y słowy Páńskiego, nieráz tu odemnie wſpo mnionego Enteuſzá

Błogosłáwiony iuż teráz naſz IANIE,
Niechay ſię náſzym nedzom koniec ſtánie
Stanieſz zá wielu cudowny Pátronie,
Licznym upádkiem ſciſnioney koronie.

Wſzák Miſſionarzem będąc *in Campeſtribus* iáko mowi Hiſtoryk, albo w polnych Miſſyach, prawieś *Flos campi & liliū convallium*, kwiátem polnym y Lilią nie iednę dolinę napełniaiącą; (iáko wielu w ſobie konkluduieſz;) ſtáń y ná naſzym teraz prawie padole płáczu, w Polſzcze naſzey od pola nazwaney, prawie iák ná dolinie oſtatniego dekretalnego dniá, *in valle Ioſaphat*. Widziano tu niegdy iáko piſze Kromer; że pokázał ſię Ukrzyżowány P. JEZUS nad Krakowem, w wielkiey iaſności, w ręku miecz krwawy y pioruny trzymáiący, z wielkim pędem ku wielkiey Polſzcze po powietrzu bieżąc; ále w puł Polskiey ſtanąwſzy, miecz y pioruny ná ſtronę rzuciwſzy, w iedney ręce laur, w drugiey oliwną roſzczkę znak pokoiu trzymaiąc zniknął: widziano oráz przy tobie B. REGISIE; kiedy dowiedziawſzy ſię na polney ſwoiey miſſyi, że w bliskości cieſzká morowego powietrza plaga Boská przypadłá, á niemogſzy u tamtecznego Páſterzá iáko bácznego; (ktory bał ſię ináczey krzywdy czynić poſpolitemu dobru, o Twoię tylko modlitwę za ſobą y zá ludem ſwoim proſił;) niemogſzy mowię żádnemi y gwałtownemi prozbami wymodlić; abyś był mogł, tám zápowietrzonym służyć; potym przeżegnáwſzy y pobłogosłáwiwſzy trzema Krzyżámi (prawie iáko *Beatiſſimus*) owę krainę, przepowiedziałeś záráz; że ztamtąd precz owá plaga Bozká wkrotce uſtąpi, widziano że uſtąpiłá záráz. *Processus Beatif. pag. 347* Pobłogosław y tey mizerney Koronie naſzey Polskiey *benedices Coronæ*, áby przy Twoim błogosłáwieńſtwie, przy Twoiey Beatyfikácyi, precz gniewu Boskiego plaga od niey odſtąpiłá; aby Ukrzyżowany, prawie teráz miecz krwawy y pioruny w ręku na Polskę naſzę trzymaiący, *adhuc manus ejus extenta*, przy Krzyżu y przeżegnaniu Twoim nád nami, precz pioruny y miecz zarzućił; á laurową zwy- *Isa: 5*

O 2 ćieską

ćeska, y oliwna, oráz znaczną pokoiu koroną nędze naſze polpolite konkludowáł; aby y tu, przy pierwſzey Twoiey Inauguracyi, y tá wieloráká oráz byłá korona, y tá chwálebna konkluzya. Darmo darmo na zkonkludowanie pokoiu w owych mieć nádzieię, ktorych tám wytknął ná pośmiech, Pułkownik pewny Hiſzpáński Ianowi Auſtryakowi; ktory gdy ſię go zpytał, kogoby ſpoſobnym bydź ſądził ná ztraktowanie y zkonkludowanie pokoiu, odpowiedział nikogo prawi do tego lepſzego nie widzę nad Alfonſa, ktory od woyny bardzo ućieká y ſtroni: czym wytknął iego ućieczkę z przeſzłey batalii, y niekáwálerską inklinacyą, więkſzą do domátorskich pokoiow niż do Márſowego pola. Tiy raczey iuż Nowo-Błogosławiony Gośćiu y oráz Patronee náſz, konkluduy, ſąm nędze naſze; konkluduy iáko naylepi y w Bogu rozumieſz, tráktáty naſze o pokoiu, przy Bogu, przy wierze S. y wolnośći; konkluduy y zákoncz wſzyſtkie (zwłaſzczá miedzy naywyżſzemi) ktorych ták wiele, diffidencye, diſſenſye, y przedáynośći publiczne; przez ktore nie ieden *venalis Curio lingvâ venundatus eſt ut faceret malum.* Day tę *primam gratiam*, pierwſzą łáskę przy pierwſzey Inauguracyi ſwoiey, ſuplikuiącey do ciebie koronie naſzey, aby, nie papierowym tylko, albo okázáłym, ślicznie y Páńsko malowanym, cieſzyłá ſię pokoiem; przy ktorymby ſię przypiſáć mogło *dicebant pax pax & non erat pax*: ale żeby przy Tobie, y przy Twoiey protekcyi, zoſtawała zawſze niewzruſzona cáłá Korona naſza. A my Tobie, ktoryś ták wiele wiekow Swiętych Páńskich w ſobie zkonkludowáł; po wſzyſtkie od tąd wieki, y w Tobie krolowi krolow chwáłę oddawáć będziemy, mowiąc: *Regi ſæculorum honor & gloria in ſæcula ſæculorum Amen.*

Emm. Theſaur: in idea arguta dictionis

Luc: 13. Reg: 21

Ieremiæ 6

1. ad Timoth.

A si ad stomachum vomitiones, si ad aluum, fortem purgationem, velut eam quæ in venis, per vrinas debere vacuari admonet, docens nos diuersos purgãdi modos, variasque partes, quibus repurgari ille humor possit, prout in vna magis, quam in alia abundat parte, & prout ad hanc, non ad illam tẽdere videtur. A liene autem vbi fomes, & minera huius febris, per patentem ductum (de quo tamẽ ambigitur, cum Auicenna velit esse venam stephanicam, seu coronariam dictã, & Gal. in lib. de vsu partium vas dicat esse breue, seu venosum a summo prope lienem ramo ad ventriculi fundum protensum) humorem melancholicum, cuius metropolis lien est, transmitti ad ipsum vẽtriculum, vbi maxime progresso morbo iam multũ extenuatus fuerit, & natura superior, nemo puto inficias ibit. Ex hoc velim obiter intelligas alterius quæsiti solutionem, quoniam & quæ ab B alijs affertur mihi non vndique placet, vtpote nimis communis, & quæ non tam quartanæ, quam quotidianæ etiam febri conuenire potest; ex qua nimirum causa in quartana appetitus ab initio diminutus sit, & post initium maximus, vt experimento constat, & docuit Hipp. 7. epid. exemplo Onesia nacti, & Polychari; respondetur enim a Mercuriali, & aliis, quia initio ventriculus oppletus est pituita, quæ appetitum hebetat, & qua consumpta, progressu febris, appetitus excitatur; Verum huiusce rei vera causa, ni fallor, est, quia progrediente quartana, humor melancholicus, qui iam incipit a natura expelli, a liene in vẽtriculũ reijcitur, qui cum austerus sit, & frigidus adstringendo, & corrugãdo ventriculi os, appetẽtiam excitat, quæ torpet ante commeatum humoris, propter causas non ita supra allatas; ex sola enim pituitosorum succorum consumptione anorexia quidẽ cessaret, sed nõn tã magna excitaretur appetentia. Qua propter puto ego C Gal. imperare ea, quæ vomitum prouocant in quartana, vt per os quoq; melancholici humoris febrem producentis portio extra feratur, ideoque ad validum, etiam vomitorium ex veratro albo deuenit, quod forte nimis alicui videri posset, si de expurgandis solum humoribus pituitosis in ventre contentis intelligi vellet. Addamus, quod si Gal. ad expurgandas tantum vẽtriculi cruditates vomitorium in quartana imperasset, multo ante morbi statum id fecisset, nec coctionis notas expectasset. Præterea id factum ab eo esset, ante quam diuretica præscriberet, nõn post, quia cum diuretica calida sint, tenuiumque partiũ, ideo non prius sunt adhibenda, quam prima regio dicta excrementis vndique expiata sit, ne secum illa rapiant, obstructionemque augeant. Confirmat nostram D sententiam quod subiungit Gal. eos, qui ad vomitum nõ sunt idonei, quales qui presso, angustoque sunt pectore quique vomere non consueuerunt, vehementius per inferiora purgandos esse, supplendumq; per infernum ventrem, quod per vomitiones negatum est. Nam & hæc clare indicant ipsum ad humorem melancholicum respicere, non ad crudos primarum viarum succos, quem pariter humorem deorsum semper ducendum esse vult, iuxta id quod supra ex eo, & Hipp. ostensum fuit, nisi tamen adeo feratur, quia tũc quo natura vergit, eo deducere oportet, quod miror non animaduertisse viros Clarissimos. Ad id vero, quod obijci posset, quartanarios multos liberari vomitibus pituitosis non melancho-

125
ſkich
wſzy
ili.

Mo

Swiętá MARYA M
NA NIES

℣. IEZU, MARY
Niech w ſercu &c.
℟. Amen.
℣. Boże poſpieſz ſię &c.
℟: Pánie pokwáp ſię &c.
℣. Chwałá Oycu,
℣. Iak byłá ná

H

Co zem
dey miłoś
ś miedzem
brámá ...zona.